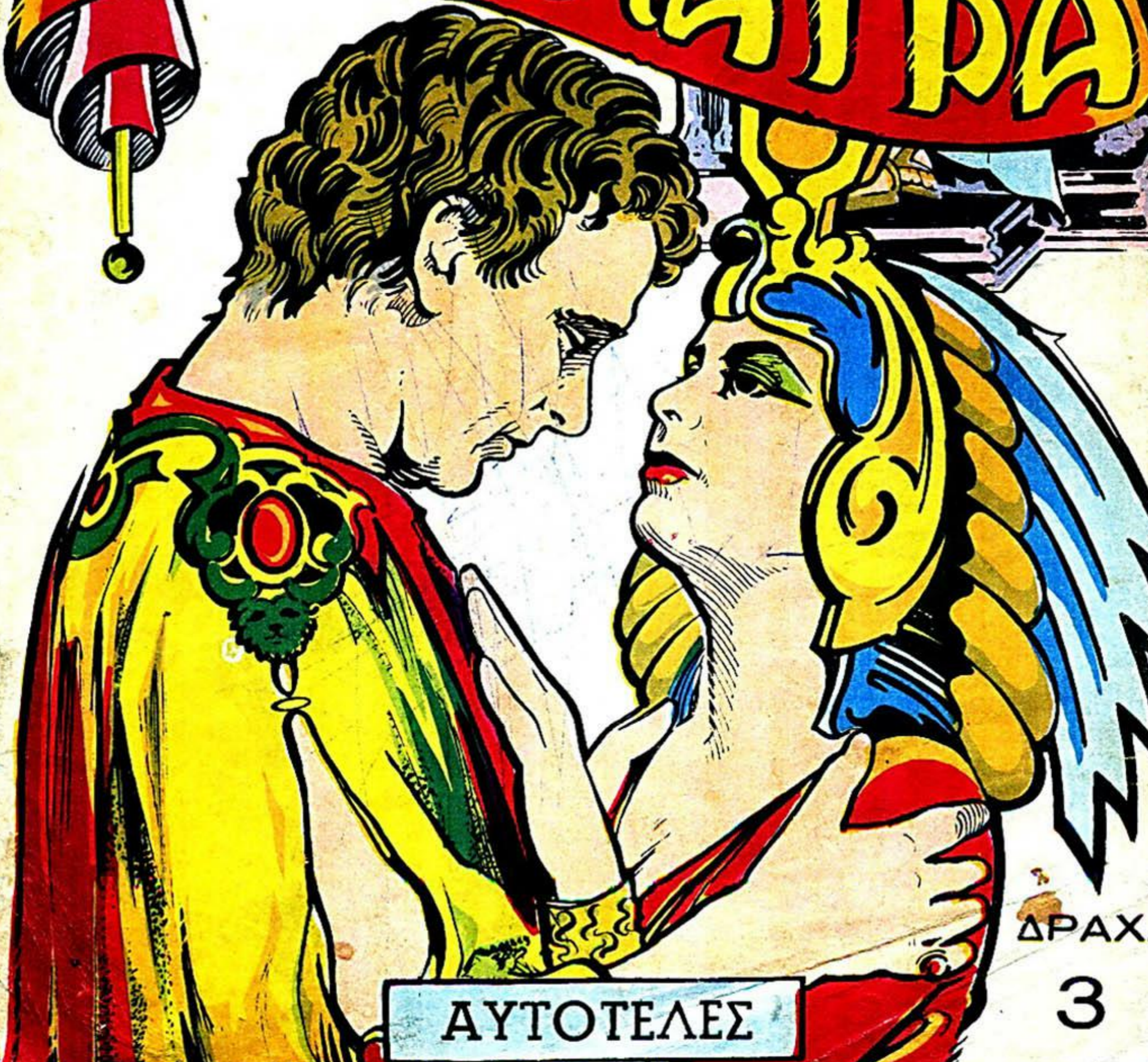

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ

ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ

ΔΡΑΧ.

3

20^Η CENTURY - FOX

ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ :

ΤΗΝ

ΕΛΙΖΑΜΠΕΘ ΤΑΙΗΛΟΡ

ΣΤΗΝ ΤΑΙΝΙΑ ΤΟΥ

ΤΖΟΖΕΦ ΜΑΝΚΕΒΙΤΣ

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ

ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΟΥΝ :

ΡΙΤΣΑΡΗΤ ΜΠΑΡΤΟΝ
(Μ. ΑΝΤΩΝΙΟΣ)

ΡΕΧ ΧΑΡΙΣΟΝ
(ΙΟΥΛΙΟΣ ΚΑΙΣΑΡ)

IN TODD-AO

Άποκλειστική έκμετάλλευσις για την Έλλάδα
"ΣΚΟΥΡΑΣ ΦΙΛΜΣ"

Επιμέλεια : Ι. ΒΛΕΣΣΑ

Το περιοδικό με τον παράξενο τίτλο «ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ» υπήρξε η τελευταία προσπάθεια του ζωγράφου και εκδότη Θέμου Ανδρεόπουλου να στήσει ένα περιοδικό αφιερωμένο στην έντυπη παρουσίαση, με μορφή αναγνώσματος, γνωστών κινηματογραφικών ταινιών περιπέτειας. Είχε προηγηθεί το «Εικονογραφημένο Ταμ-Ταμ» (1950)—το πρώτο περιοδικό με κόμικς ελληνικής παραγωγής βασισμένα σε περιπετειώδεις ταινίες της προηγούμενης δεκαετίας. Είχε ακολουθήσει το «Πάνθεον των Αριστουργημάτων» (1958), με τυπικά συντομευμένες διασκευές έργων κλασικής λογοτεχνίας, αλλά ουσιαστικά, για τα περισσότερα επρόκειτο να είναι μυθιστορήματα βασισμένα στην κινηματογραφική τους εκδοχή. Το «Πάνθεον» το διαδέχτηκε το «Ταμ-Ταμ» (1959), αυτή τη φορά με μορφή λαϊκού αναγνώσματος με πολύ ωραία και σχεδόν πιστή στην κινηματογραφική εικόνα, εικονογράφηση σε κάθε σελίδα από τον Κ. Ραμπατζή. Όλα τα τεύχη του «Ταμ-Ταμ» αυτής της περιόδου έχουν αναρτηθεί στο «Μπαούλο».

Τέλος, κάπου μέσα στο 1961 κυκλοφόρησε και ένα μικρού μακρόστενου μεγέθους ασπρόμαυρης εκτύπωσης φυλλαδιάκι τα «Κινηματογραφικά Εικονογραφημένα» με την υπόθεση της ταινίας σε μορφή κόμικ. Από τους αναφερόμενους ως εκδοθέντες τίτλους, διαπιστωμένο είναι μόνο το πρώτο τεύχος αυτής της σειράς.

Το «Αυτοτελής» ως τελευταία απόπειρα του Ανδρεόπουλου για κόμικς ή πέλτς από κινηματογραφικές ταινίες έλαβε σάρκα και οστά κάπου στα 1965 και εξέδωσε μέσα στα επόμενα δύο χρόνια, εννέα τεύχη σε ακατάστατα χρονικά διαστήματα, ενώ ήδη κυκλοφορούσαν τα δυο εβδομαδιαία περιοδικά με τη saga του Μικρού Σερίφη/Μικρού Καουμπόου ακόμα κάτω από τη στέγη του ίδιου εκδοτικού οίκου.

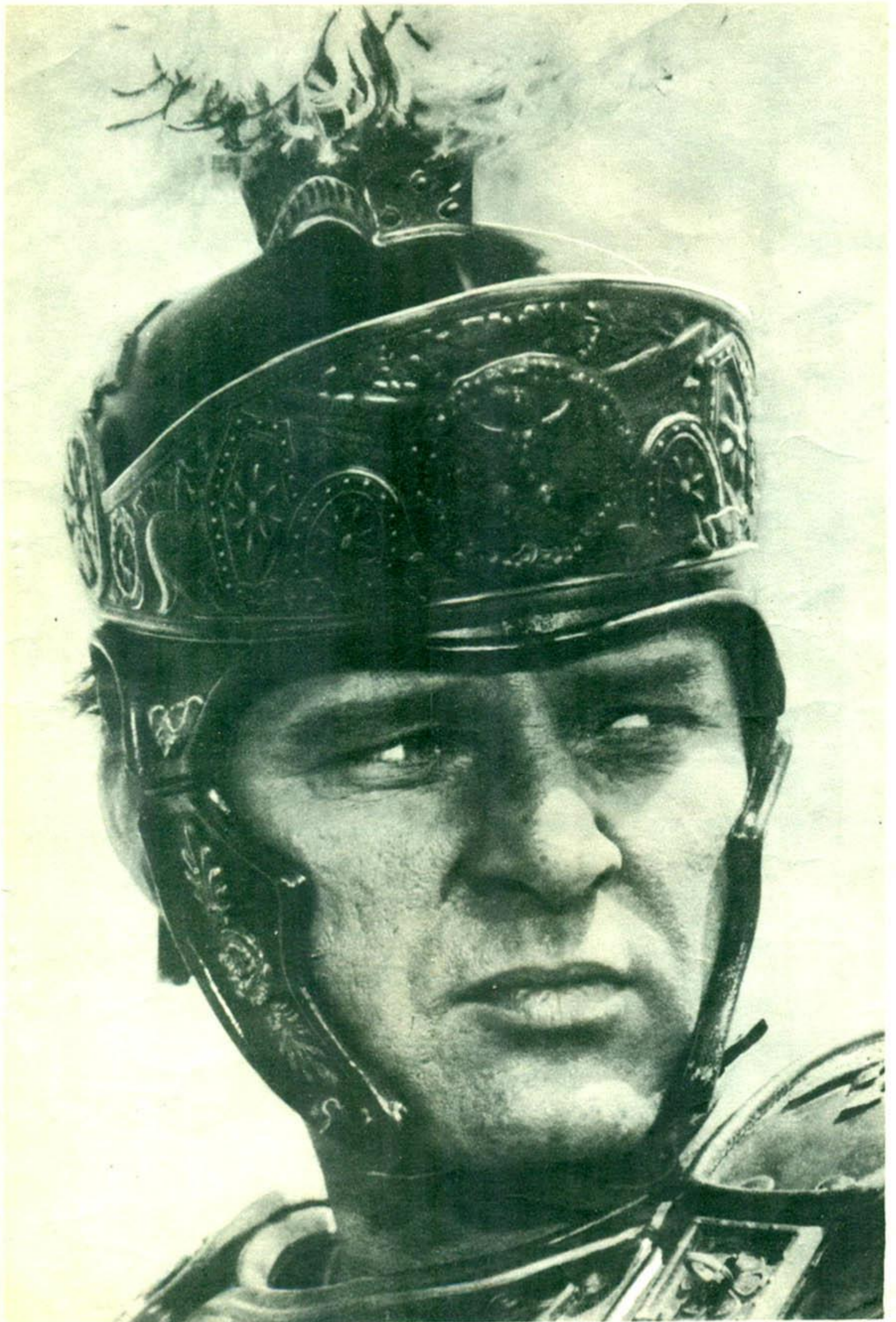
Τα τεύχη αυτά χωρίς αρίθμηση —πράγμα που σημαίνει ότι παρατίθενται εδώ χωρίς χρονολογική σειρά— ήταν:

- Κλεοπάτρα, απόδοση: Πότης Στρατίκης
- Το Μυστικό του Μαύρου Βράχου, απόδοση: Κώστας Φωτεινός (Στρατίκης)
- Οι Θησαυροί του Σολομώντα, απόδοση: Π. Στρατίκης
- Οι Δυο Μάγκες, απόδοση: Γιώργος Σάμιος
- Ο Λόρδος Τζιμ, απόδοση: Γ.Σάμιος
- Το Νησί των Θησαυρών, απόδοση: Π.Στρατίκης
- Ο Λώρενς της Αραβίας, απόδοση: Γ. Σάμιος
- Πράκτωρ 007 εναντίον Χρυσοδάχτυλου, απόδοση: Γιώργος Μαρμαρίδης
- Ελ Σιντ, απόδοση: Γ. Σάμιος

Η επιλογή των προς διασκευή ταινιών σε έντυπο αφήγημα είχε περιοριστεί σε ταινίες πρόσφατης στην εποχή παραγωγής και εσωτερικά δεν υπήρχε ζωγραφική εικονογράφηση, μα προερχόταν από το φωτογραφικό υλικό της ταινίας. Ωστόσο, τα εξώφυλλα, πάντα από τον μαγικό χρωστήρα του Ανδρεόπουλου με την σχεδόν φωτογραφική αποτύπωση των χαρακτηριστικών των πρωταγωνιστών τοποθετεί και αυτό το περιοδικό στην πρώτη σειρά, από εικαστική άποψη, των περιοδικών που συνέβαλλαν στον χρυσό αιώνα, στη χρυσή 25 ετία για την ακρίβεια, του παιδικού λαϊκού εντύπου, ενώ ταυτόχρονα «ανταγωνιζόταν» εικαστικά, αλλά και παρέπεμπε σε μια άλλη λαϊκή τέχνη με το ίδιο αντικείμενο που ανθούσε στις δεκαετίες του '50 και του '60 στις προθήκες έξω από τα σινεμά του κέντρου της Αθήνας: την κινηματογραφική γιγαντοαφίσα!

Στο «Μπαούλο» θα εναποτεθούν και τα εννέα εκδοθέντα «Αυτοτελή» με μόνη ευχή να μη διαρκέσει η ολοκλήρωση της σειράς τα χρόνια που χρειάστηκε για να εκδοθεί σαν περιοδικό!

Πρώτο τεύχος που ανεβάζουμε αυτό που το «Αυτοτελής» αφιέρωσε στη θρυλική Κλεοπάτρα Ζ' τελευταία Ελληνίδα βασίλισσα της Αιγύπτου. Θρυλική ως προς το πρόσωπο στο οποίο είναι αφιερωμένο το τεύχος, αλλά και θρυλική ως προς αυτή καθαυτή την ιστορία της ταινίας. Θρυλική για τον θυελλώδη έρωτα που πλέχτηκε στη διάρκεια των γυρισμάτων ανάμεσα στους δυο πρωταγωνιστές: τον Ρίτσαρντ Μπάρτον και την Ελίζαμπεθ Τέιλορ, θρυλική για το υπερβολικό κόστος της φιλόδοξης παραγωγής της (παρότι ήταν η εισπρακτική επιτυχία της χρονιάς, μπήκε μέσα) και τα τέσσερα Όσκαρ, σηματοδότησε το τέλος των επικών χολιγουντιανών κινηματογραφικών υπερπαραγωγών, καθώς και την αποκαθήλωση του πανίσχυρου προέδρου της Fox, του Σπύρου Σκούρα.

ΡΙΤΣΑΡΝΤ ΜΠΑΡΤΟΝ

Ἡ ἀπαγωγή μιᾶς βασιλοῦσας

Η ΝΥΧΤΑ εἶχε ἀπλωθῆ βαρειά, κατασκότεινη πάνω στήν Ἀλεξάνδρεια. τὴν πρωτεύουσα τοῦ Κράτους τῶν Πτολεμαίων. Ἡ ζεστὴ ἀνάσα τῆς κοντινῆς ἐρήμου εἶχε ναρκώσει τοὺς κατοίκους τῆς. Μόνο ὁ Νεῖλος ξαγρυπνοῦσε, κουβαλώντας τὰ θολὰ νερά τῆς Αἰθιοπίας στὴ θάλασσα, μὲ τὴν ἴδια ἀκούραστη διάθεσι τοῦ τὰ κουβαλοῦσε ἐδῶ καὶ αἰῶνες.

Μέσα σ' αὐτὴ τὴν ἀπέραντη σιωπὴ τῆς ζεστῆς νύχτας ἓνα πεινασμένο τσακάλι οὐρλιάσε κάπου μακριὰ κι' ἡ κραυγὴ του ἔφθασε παράξενα ἀνατριχιαστικὴ ὡς τὴν πολιτεία. Τὴν ἴδια στιγμή, μιὰ ομάδα ἀπὸ μερικοὺς ὀπλισμένους ἀνθρώπους ξεκόλλησε ἀπὸ τὴν ὄχθη τοῦ Νεῖλου, ὅπου θρισκόταν τόση ὥρα ἀκίνητη κι' ἄρχισε νὰ κατευθύνεται πρὸς τὸ παλάτι τῶν Πτολεμαίων.

Ἐνα ἀόρατο χέρι ἀνοίξε μιὰ μικρὴ πορτοῦλα τοῦ παλατιοῦ καὶ ἡ ἔνοπλη ομάδα θιάστηκε νὰ μπῆ, προσέχοντας νὰ μὴν κάνη τὸν παραμικρὸ θόρυβο. Ὁ ἀνθρώπος ποὺ τοὺς ἀνοίξε τοὺς ἔκανε νόημα νὰ τὸν ἀκολουθήσουν. Θὰ τοὺς ὀδηγοῦσε στὰ ἰδιαίτερα διαμερίσματα τῆς βασίλισσας. Τῆς Κλεοπάτρας.

Ἡ πανέμορφη καὶ δεκαεπταετηρὴ βασίλισσα τῆς Αἰγύπτου θρισκόταν ξαπλωμένη στὸ μαλακὸ κρεβάτι τῆς, τὸ στρωμένο ἀπὸ φτερά τῆς στρουθοκαμήλου, γυμνὴ κάτω ἀπὸ τὸ πορφυρένιο σκηνώμα τῆς. Μόλις εἶχε κλείσει τὰ μάτια τῆς. Οἱ δυὸ πιστὲς σκλάβες τῆς, κουρασμένες νὰ κουνοῦν τὰ μεγάλα φτερά γιὰ νὰ τὴ δροσίζουν, εἶχαν πέσει πάνω στὰ μαλακὰ μαξιλάρια, ἔτοιμες ν' ἀποκοιμηθοῦν κι' ἐκεῖνες.

Ἡ πόρτα τοῦ δωματίου ἀνοίξε ἀθόρυβα. Οἱ ὀπλισμένοι ἄνδρες, ποὺ τὰ θήματά τους πνίγονταν πάνω στὰ μαλακὰ χαλιά, πρόβαλαν τὰ κεφάλια τους. Οἱ σκλάβες δὲν τοὺς πῆραν εἶδησι, ἔτσι καθὼς εἶχαν γείρει τὰ κεφάλια τους κι' εἶχαν κλείσει τὰ μάτια. Μὰ οἱ ἄνδρες δὲν προχώρησαν. Στάθηκαν καὶ κύταζαν μὲ θαυμασμὸ αὐτὸ τὸ ὑπέροχο θέαμα τῆς γυμνῆς βασίλισσας ποὺ ἔμοιαζε σὰν τὴν ἀναδυομένη Ἀφροδίτη, μέσα σὲ μιὰ θάλασσα ἀπὸ πορφυρένια κύματα. Μὰ, ὁ ἀνθρώπος ποὺ τοὺς εἶχε φέρει ὡς ἐδῶ, τοὺς ἔκανε ἓνα ἐπιτακτικὸ νόημα μὲ τὸ χέρι του, νὰ προχωρήσουν. Ἐνας ἀρχιευνοῦχος σὰν τὸν Ποτίνο, τὸν σύμβουλο τοῦ βασιλιᾶ, δὲν συγκινεῖται εὐκολὰ ἀπὸ τέτοια θεάματα. Γιατί, αὐτὸς ἦταν ἐκεῖνος ποὺ ἀνοίξε τὴν πόρτα νὰ μποῦν οἱ ἔνοπλοι. Ὁ Ποτίνος. Δικὸ του ἦταν τὸ σχέδιο τῆς ἀπαγωγῆς τῆς Κλεοπάτρας. Εἶχε καταστρώσει τὸ σχέδιο μὲ κάθε λεπτομέρεια καὶ τώρα ὑπῆρχε κίνδυνος νὰ τοῦ τὸ καταστρέψουν μερικοὶ ἠλίθιοι ποὺ τοὺς συγκίνησε ἡ θεὰ ἑνὸς γυμνοῦ σώματος, ἔστω κι' ἂν ἀνῆκε στὴ βασίλισσα τῆς Αἰγύπτου!

Οἱ ἄνθρωποι τοῦ συνῆλθαν γρήγορα καὶ ὑπάκουσαν στὴ διαταγὴ του. Οἱ σκλάβες ἔνιωσαν, ξαφνικά, ἀτσαλένια δάχτυλα νὰ γραπώνουν τ' ἀφράτα μπράτσα τους καὶ βαρεῖες παλάμες νὰ κλείνουν τὰ στόματά τους.

Τὰ ἴδια θέβηλα χέρια ἀπλώθηκαν καί πάνω στή βασίλισσα. "Ἄνοιξε τὰ μεγάλα κατάμαυρα μάτια της καί δέν ἀργησε νά καταλάβῃ τί συμβαίνει. Μά δέν πρόλαβε νά φωνάξῃ. Οἱ νυχτερινοί ἐπιδρομεῖς τῆς ἔκλεισαν τὸ στόμα. Δυὸ ἀπὸ αὐτοὺς τὴν ἔδεσαν θιαστικά καί σήκωσαν στὰ χέρια τους τὸ ἀλαφρύ της κορμί, ἀφοῦ τὸ τύλιξαν μὲ μιὰ ἐσθῆτα πού θρῆκαν δίπλα τους.

Μὲ τὴν ἴδια προφύλαξι θυγῆκαν ἀπὸ τὸ δωμάτιο, διέσχισαν τοὺς διαδρόμους καί πέρασαν τὴ μικρὴ ἀνοιχτὴ πορτοῦλα. Ἐκτὸς ἀπὸ τὴ βασίλισσα καί τίς σκλάβες εἶχαν πάρει μαζί τους δυὸ ὑπηρέτες καί τὸν εὐνοῦχο φρουρὸ τῆς βασίλισσας.

Ἡ Ἀλεξάνδρεια κοιμόταν καί δέν μπορούσε νά φαντασθῇ τί συνέβαινε τὴν ὥρα ἐκείνη στὸ παλάτι τῶν Πτολεμαίων. Ἡ πορτοῦλα ἔκλεισε πίσω ἀπὸ τίς πλάτες τοῦ προδότη Ποτίνου. Ἀκολούθησε κι' ἐκεῖνος τοὺς ἀνθρώπους του. Σταμάτησαν ὅλοι στὴν ὄχθη τοῦ Νείλου. Ἐκεῖ περίμενε ἓνα μικρὸ πλοῖο. Ὁ κυβερνήτης του, συνεννοημένος ἀπὸ πρὶν, παρέλαβε τὸ πολύτιμο φορτίο του.

— Δέσε τὴν στὸ κατάρτι τὸν διέταξε ὁ Ποτίνος. Ὑστερα τραβῆξτε τὰ κουπιά καί προχωρήστε πρὸς τὴ θάλασσα. Λίγο πρὶν ξημέρωση ρίξτε τὴν ἔτσι ὅπως εἶναι δεμένη, νά πνιγῇ. Ὑστερα ρίξτε καί τοὺς ἄλλους.

Δυὸ ναῦτες παρέλαβαν τὴ βασίλισσα καί τὴν ἔδεσαν ὀρθία πάνω στὸ κατάρτι.

— Ἀπολλόδωρε, διέταξε ὁ κυβερνήτης ἓνα ναύτη, κάθησε στὸ τιμόνι. Οἱ ἄλλοι ν' ἀνοίξουν τὰ πανιά κι' ὕστερα νά πιάσουν τὰ κουπιά.

Ὁ Ἀπολλόδωρος ἦταν ἓνας μελαχροινὸς ναύτης ἀπὸ τὴ Σικελία. Ὑπηρετοῦσε στίς λεγεῶνες τοῦ Πομπηίου μὰ εἶχε ἀρκετὰ χρόνια στὴν Αἴγυπτο καί εἶχε κερδίσει τὴν ἐμπιστοσύνη τοῦ βασιλιᾶ Πτολεμαίου τοῦ 13οῦ τοῦ πατέρα τῆς Κλεοπάτρας. Εἶχε κερδίσει καί τὴν ἐμπιστοσύνη τοῦ Ποτίνου, γι' αὐτὸ καί τὸν διάλεξε ἀνάμεσα σὲ κείνους πού πῆραν μέρος στὴν ἀπαγωγή τῆς βασίλισσας.

Τὸ πλοῖο ξεκίνησε. Ὁ Ποτίνος ἀναστένναξε ἱκανοποιημένος. Τώρα, μπορούσε νά γυρίσῃ στὸ παλάτι καί νά κοιμηθῇ μὲ τὴν ἡσυχία του. Ἡ Κλεοπάτρα, ἡ βασίλισσα τῆς Αἴγυπτος, δέν θά πατοῦσε πιά τὸ πόδι της στὴν Ἀλεξάνδρεια.

Τὸ σχέδιο πού εἶχε καταστρώσει προχωροῦσε γοργὰ πρὸς τὴν ἐπιτυχία Ἀλλά... ποῖο ἦταν τὸ σχέδιο τοῦ δαιμόνιου μηχανογράφου καί ἀπαγωγέα τῆς νύχτας; Τοῦ ἀδίστακτου ἀρχιευνοῦχου πού ἔστελνε τὴ βασίλισσα τῆς Αἴγυπτος ν' ἀνταμώσῃ τὸ θάνατο στὸν πᾶτο τοῦ ὠκεανοῦ;

Γιὰ νά μπῆ καλύτερα στὸ νόημα, ὅμως, ὁ ἀναγνώστης, θά χρειασθῇ νά ξεφυλλίσουμε ἀρκετὲς σελίδες τῆς ἱστορίας καί νά γυρίσουμε ἀρκετὰ χρόνια πίσω...

* * *

Ἡ Κλεοπάτρα ἦταν κόρη τοῦ Πτολεμαίου τοῦ 13οῦ. Τρία κορίτσια εἶχε ἀποκτήσει ὁ βα-

σιλιᾶς. Τὴ μεγαλύτερη, τὴ Βερενίκη, τὴν Κλεοπάτρα, τὴν Ἀρσινόη καί δυὸ μικρότερα ἀγόρια. Γνωστὸς ἔμεινε στὴν ἱστορία ὁ Πτολεμαῖος ὁ 13ος μὲ τὸ παρατσούκλι «ὁ αὐλητῆς», ἐπειδὴ ἦταν μανιώδης παίκτης τοῦ αὐλοῦ. Οἱ ὑπῆκοοί του θεωροῦσαν μεγάλη ντροπὴ καί ταπείνωσι τὸ γεγονὸς πὼς ὁ βασιλιᾶς τους ἀνακατευόταν, στίς γιορτές, μὲ τοὺς λαϊκοὺς μουσικοὺς καί συναγωνιζόταν μαζί τους. Ἴσως γι' αὐτὸ τὸ λόγο νά εἶχε ἀποκτήσει καί μεγάλες ἀντιπάθειες ἀνάμεσα στὰ ἰσχυρὰ πρόσωπα τοῦ βασιλείου του.

Ἡ Αἴγυπτος, τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἦταν τὸ μοναδικὸ κράτος τῆς Μεσογείου πού δέν εἶχε κυριευθῇ ἀπὸ τὴ Ρωμαϊκὴ Αὐτοκρατορία. Ἴσως γιὰ τὴν ὥρα, ἦταν συμμαχὸς της. Μά, τὰ φτερά τοῦ Ρωμαϊκοῦ ἀετοῦ ἀρχισαν νά σκιάζουν τὴ χώρα τοῦ Νείλου ὅταν ὁ Κράσος, σὲ μιὰ ὁμιλία του στὴ γερουσία, ζήτησε νά γίνῃ ἡ Αἴγυπτος ἐπαρχία τῆς Ρώμης. Ἀντιτάχθηκε, ὅμως, τὴν πρότασί του ὁ Πομπηῖος, ὁ ὁποῖος εἶχε λάβει ἀρκετὴ βοήθεια στοὺς νικηφόρους ἀγῶνες του στὴν Ἀνατολή, ἀπὸ τὸν Αἰγύπτιο βασιλιᾶ.

Ὅμως, ὁ σπῆρος γιὰ τὴν κατάληψι τῆς Αἴγυπτου εἶχε πέσει καί ὁ Πτολεμαῖος θέλησε ν' ἀντιδράσῃ. Διάλεξε σὰν τὸν πιὸ καλὸ τρόπο ν' ἀντιμετωπίσῃ κατὰ πρόσωπο τὰ γεγονότα. Ἀποφάσισε νά ἐπισκεφθῇ τὴ Ρώμη καί νά προσπαθῆσῃ νά ἀνανεώσῃ τὴ συμμαχία του μὲ τὴν πανίσχυρη αὐτοκρατορία ἔστω κι' ἂν ἡ ἐπιτυχία του αὐτὴ τοῦ κόστιζε ἀκριβὰ. Γιατί ἦταν βέβαιος πὼς ἡ Ρώμη θά ζητοῦσε ἀνταλλάγματα ἀπὸ τὴν πλοῦσια σὲ σιτάρια καί σὲ χρυσάφι χώρα του.

Πραγματικά, ἡ ἐπίσκεψί του στὴ Ρώμη στέφθηκε ἀπὸ ἐπιτυχία. Ἐκτὸς ἀπὸ τὴ φιλία τοῦ Πομπηίου ἐξασφάλισε καί τὴ συμπαράστασι τοῦ δευτέρου μεγάλου ἀνδρα, τοῦ Ἰουλίου Καίσαρα. Ἡ συμμαχία του ἀνανεώθηκε καί ἡ Ρώμη τὸν ἀναγνώρισε ἐπίσημα σὰν βασιλιᾶ τῆς Αἴγυπτου.

Στὴν Αἴγυπτο, ὅμως, τὰ πράγματα δέν πῆγαιναν καθόλου καλά. Οἱ ἀντίπαλοί του ἐκμεταλλεύθηκαν τὴν ἀπουσία του καί ἀνακήρυξαν βασίλισσα τὴ μεγάλη του κόρη, τὴ Βερενίκη. Ἐπειδὴ δέν μπορούσαν νά τὴν παντρέψουν μὲ τὸν ἀδελφὸ της, γιατί ἦταν μικρὸς ἀκόμα(*) τὴν πάντρεψαν μὲ κάποιον νόθο γιοῦ τοῦ τελευταίου βασιλιᾶ τῶν Σελευκιδῶν. Μά οἱ τρόποι του δέν ἄρεσαν στὴ Βερενίκη καί λίγες μέρες μετὰ τὸ γάμο τὸν ἐπνιξε γιὰ νά παντρευτῇ τὸν Ἀρχέλαο, πού περηφανευόταν πὼς ἦταν γιοῦς τοῦ μεγάλου βασιλιᾶ Μυθριδάτη.

Ὁ Πτολεμαῖος πού ἔμαθε τὰ δραματικὰ γεγονότα τῆς Ρώμης, ζήτησε ἀπὸ τοὺς συμμαχούς βοήθεια νά κερδίσῃ τὸν χαμένο θρόνο. Ὁ Πομπηῖος ἔδωσε διαταγὴ στὸν Γκαμπίνιο νά βοηθήσῃ τὸν Πτολεμαῖο καί, σὲ λίγο, τὰ

(*) Οἱ γάμοι μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας τῶν Πτολεμαίων ἦταν κάτι τὸ πολὺ συνηθισμένο ὅπως ἦταν καί οἱ δολοφονίες ἀναμεταξύ τους.

Ρωμαϊκά στρατεύματα έφασαν έξω από την 'Αλεξάνδρεια.

Ο στρατός του 'Αρχέλαου, του καινούργιου βασιλιά δέν είχε οιάθεσι νά πολεμήση και οι Ρωμαϊκές λεγεῶνες τόν κατατρόπωσαν. Στη μάχη αυτή διακρίθηκε ένας νεαρός αξιωματικός του ίππικού, ο Μάρκος Αντωνίου, αργότερα, ή μοίρα του κρατούσε μεγάλες έκπλήξεις πού θά διαδραματίζονταν στη γωνιά αυτή τής γής, μέ πρωταγωνιστές τόν ίδιο και την κόρη του βασιλιά Πτολεμαίου. Είναι γεγονός πώς από την εποχή εκείνη πρωτογνώρισε την Κλεοπάτρα, πού ήταν δεκατεσσάρων χρονών τότε και του προξένησε μεγάλη έντύπωση ή όμορφιά της. 'Αλλά και ή Κλεοπάτρα ξεχώρισε απ' όλους τούς Ρωμαίους αξιωματικούς τόν άθλητικό 'Αντώνιο. 'Η συμπάθειά της, μάλιστα, γι' αυτόν ριζώθηκε πιό βαθιά στην ψυχή της όταν έμαθε πώς ήταν ένας γενναίος πολεμιστής μέ πολλές νίκες στο ένεργητικό του.

Ο 'Αρχέλαος σκοτώθηκε στη μάχη. Όσο για τή Βερενίκη θρήκε οίκτρο θάνατο από τόν ίδιο τόν πατέρα της. 'Η ίδια τύχη ακολούθησε και όλους τούς αντιπάλους του πού τή βοήθησαν ν' ανέβη στο θρόνο.

Πέντε χρόνια αργότερα, ο Πτολεμαίος ο Αύλητης πέθανε, αφήνοντας ως διάδοχο του θρόνου του την Κλεοπάτρα, μέ την επιθυμία του νά παντρευτή τόν αδελφό της και νά βασιλεύσουν μαζί.

Ο γιός του, πού ήταν την εποχή εκείνη δέκα χρονών και πήρε τó όνομα «Πτολεμαίος ο 14ος» είχε ως παιδαγωγό τόν "Ελληνα Θεόδοτο. Μαζί μέ τόν Θεόδοτο φρόντιζαν επίσης για την άγωγή του ο αρχιευνούχος Ποτίνος, ο όποιος ήταν ένας από τούς πιό ισχυρούς άνδρες τής Αίγυπτου και ο στρατηγός 'Ακίλλας. Ήταν και οι τρεις τους μεγάλοι έχθροι τής Ρώμης και ήθελαν μέ κάθε τρόπο νά ξαναβρῆ ή Αίγυπτος την τέλεια ανεξαρτησία της, χωρίς νά έπηρεάζεται από τή δύναμη του Ρωμαϊκού άετου.

'Η Κλεοπάτρα, από την ήμέρα πού ανέβηκε στο θρόνο, είδε μέ άσχημο μάτι τούς τρεις συμβούλους του νεαρού άνδρα της. 'Η περήφανη φύσι της και ο ανεξάρτητος χαρακτήρας της δέν τής επέτρεπαν νά μοιράζεται την έξουσία μέ άλλους. 'Ηθελε νά κρατά ή ίδια, στα δικά της χέρια τις τύχες τής Αίγυπτου.

'Από την αρχή κατάλαβε πώς ή Αίγυπτος ήταν άνίσχυρη μπροστά στη δύναμη της Ρώμης και πώς άν ακολουθούσε μία έχθρική πολιτική θά την οδηγούσε στην καταστροφή. Για νά κερδίση την ανεξαρτησία της έπρεπε νά παίξη τó παιχνίδι τής Ρώμης, νά γίνη φίλη και σύμμαχος της. Κι' ενώ ο πατέρας της διάλεξε σαν τόν καλύτερο τρόπο τά πλούτη τής χώρας του για ν' αποκτήση την εύνοια τής Ρώμης, ή Κλεοπάτρα αποφάσισε νά θασιστή κάπου άλλου. Στόν πλούτο όχι τής χώρας της, αλλά του έαυτου της. Στην έξυπνάδα της και προπαντός στην όμορφιά της. Ναι, από την εποχή εκείνη, ή Κλεοπάτρα κατάλαβε πώς κρατάει ένα μεγάλο άτου στα χέρια της: τή γυναίκα! Και μία γυναίκα, όταν μπορέση

νά έκμεταλλευτή μέ έξυπνο τρόπο την όμορφιά της, μπορεί νά υποδουλώση μία όλόκληρη αυτοκρατορία!

Αυτό τó άπίθανο σχέδιο κατέστρωσε ή δεκαενιάχρονη βασίλισσα τής Αίγυπτου.

Μέ όπλο την όμορφιά και τή γοητεία της αποφάσισε νά κερδίση πρώτα την Αίγυπτο. Οι ισχυροί του κράτους συμμάχησαν μέ την καινούργια βασίλισσα καθώς και οι ιερείς. 'Αλλά και ο 'Ακίλλας άκόμα, πού κρατούσε στα χέρια του τή δύναμη του στρατού άρχισε κι' αυτός νά προσανατολίζεται προς τó μέρος της.

Χωρίς νά δίνη καθόλου προσοχή στις συμβουλές τών παιδαγωγών του δεκάχρονου άνδρα της, και στις υποδείξεις τους, κατέστρωσε μονάχη της τά σχέδια για τήν... κατάκτηση τής Ρώμης. Όμως, έδω παρουσιάστηκε άμέσως μία μεγάλη δυσκολία. 'Η Ρωμαϊκή αυτοκρατορία ήταν, την εποχή εκείνη, ένα άπέραντο θέατρο έμφυλίου πολέμου. Δύο μεγάλοι άνδρες άγωνίζονταν για την κατάκτηση της άρχης. Ο 'Ιούλιος Καίσαρ και ο Πομπήιος. Ένας από αυτούς θά γινόταν ο κυρίαρχος τής Ρώμης και όλόκληρου του κόσμου. Ποιός, όμως, θά ήταν ο νικητής; Νά τó δίλημμα πού αντιμετώπισε ή Κλεοπάτρα.

Ο Πομπήιος, πού είχε στενές σχέσεις μέ την Αίγυπτο ζήτησε τή βοήθειά της. Οι ύπουργοί τής Κλεοπάτρας φέρθηκαν μέ μεγάλη διπλωματία. Δέν άρνήθηκαν τή βοήθεια αλλά... ούτε και την έστειλαν! 'Η βασίλισσα, όμως, θιάστηκε. 'Ανάμεσα στους δυό έπίδοξους άρχηγούς τής Ρώμης διάλεξε τόν Πομπήιο. Του έστειλε πενήντα πλοία φορτωμένα μέ σιτάρι, χωρίς την έγκριση τών ύπουργών της. Διάλεξε τόν Πομπήιο γιατί είχε βοηθήσει τόν πατέρα της ν' ανακτήση τόν χαμένο του θρόνο. Πολλοί ιστορικοί όμως, έχουν τή γνώμη πώς ο Πομπήιος, σέ μία έπισκεψί του στην 'Αλεξάνδρεια είχεσκλαθώσει την καρδιά τής μικρής, τότε, Κλεοπάτρας και πώς ήταν ο Πρώτος Ρωμαίος στρατηγός πού γνώρισε τή γοητεία αυτής τής καταπληκτικής γυναίκας.

Όποια και άν είναι ή αλήθεια ή Κλεοπάτρα έπεσε έξω στην έκλογή της. Ο Πομπήιος μέ τις 60.000 του στρατού του, ίππικού και πεζικού, νικήθηκε στα Φάρσαλα τής Θεσσαλίας από τις δυνάμεις του Καίσαρα, ύστερα από μία τρομερή και άμφίρροπη μάχη. 'Αναγκάστηκε, τότε, νά μπη σ' ένα πλοίο παίρνοντας μαζί του τή γυναίκα του Κορνηλία κι' έναν από τούς γιούς του και νά κατευθυνθή προς την Αίγυπτο πού τή θεωρούσε σύμμαχό του. 'Εκεί, έλπιζε πώς θά μπορούσε νά συγκεντρώση καινούργιο στρατό και ν' αντιμετώπιση άκόμα μία φορά τόν Καίσαρα.

'Η είδησι τής ήττας του Πομπήιου θορύβησε, όπως ήταν φυσικό, τούς συμβούλους του μικρού βασιλιά. 'Εμαθαν, άκόμα, πώς ο νικημένος στρατηγός έρχόταν προς την Αίγυπτο. Ο Ποτίνος, ο Θεόδοτος και ο 'Ακίλλας αποφάσισαν, τότε, νά λάβουν τά μέτρα τους, χωρίς νά ζητήσουν την έγκριση τής Κλεοπάτρας. Τó σχέδιο λένε πώς ήταν του "Ελληνα

παιδαγωγού, του πονηρού Θεόδοτου.

— Στόν Καίσαρα παρουσιάζεται μια θαυμάσια ευκαιρία για να μᾶς κατακτήσει, εἶπε στους συντρόφους του. Θά θελήσει να μᾶς τιμωρήσει ἐπειδή ἡ βισιλισσά μας βοήθησε τὸν ἀντίπαλό του, τὸν Πομπήιο.

— Τί πρέπει να κάνουμε; ρώτησε ὁ Ἀκίλλας πού ξέχασε ἀμέσως τὴ συμπάθειά του γιὰ τὴν Κλεοπάτρα.

— Ὑπάρχουν καί σέ μᾶς δύο θαυμάσιες ευκαιρίες εἶπε χαμογελώντας με σιγουριά ὁ Θεόδοτος. Νά σκοτώσουμε τὴν Κλεοπάτρα καί...

— Νά σκοτώσουμε τὴν Κλεοπάτρα; ἔκανε θορυβημένος ὁ Ἀκίλλας. Μὲ ποιὸν τρόπο;

— Αὐτὸ τὸ ἀναλαμβάνω ἐγώ, εἶπε ὁ Ποτίνος, ὁ ἀρχιεπιτοχός. Ὅμως, προχώρησε, Θεόδοτε. Ποιὰ εἶναι ἡ δεύτερη ευκαιρία πού μᾶς παρουσιάζεται γιὰ νὰ ἐξευμενίσουμε τὸν Καίσαρα;

Ὁ Θεόδοτος ψιθύρισε κάτι καί οἱ φίλοι του γούρλωσαν τὰ μάτια.

— Ναι, μὰ τοὺς Θεοὺς τὸ σχέδιό σου εἶναι περίφημο, ἐπεκρότησε ὁ Ἀκίλλας.

— Λοιπόν, ἀπόψε κιόλας θά καταστρώσω τὸ σχέδιο γιὰ τὴν ἀπαγωγή καί τὴ δολοφονία τῆς Κλεοπάτρας, πῆρε τὸ λόγο ὁ Ποτίνος. Ἐσύ, Ἀκίλλα, με τὴ δύναμι τοῦ στρατοῦ, νὰ εἶσαι ἔτοιμος νὰ πνίξεις κάθε ἐξέγερσι τοῦ λαοῦ, ὅταν αὐριο πληροφορηθοῦν τὸ θάνατέ της. Ἀλλά, δὲν ἀποφασίσαμε κάτι ἄλλο, πὸ σοβαρὸ ἀκόμα. Ποιὸς θά βασιλεύσει στὴν Αἴγυπτο;

— Ποιὸς ἄλλος ἀπὸ τὸ νεαρὸ βασιλιά Πτολεμαῖο; εἶπε ὁ Θεόδοτος. Αὐριο, κιόλας, θά τὸν παντρέψουμε με τὴ μικρότερη ἀδελφή του, τὴν Ἀρσινόη.

Οἱ τρεῖς ἄνδρες γέλασαν. Γιατί ἤξεραν πὼς ὅταν ἔβγαίνει ἀπὸ τὴ μέση ἡ ἔξυπνη Κλεοπάτρα, οἱ πραγματικοὶ βασιλιάδες τῆς Αἴγυπτου θά ἦταν ἐκεῖνοι...

* * *

Αὐτὸ ἦταν τὸ σχέδιο τοῦ Ποτίνου. Τὸ πρῶτο μέρος του πέτυχε ἀπόλυτα. Ἡ Κλεοπάτρα, σὲ λίγες ὥρες, πρὶν ξημερώσει, θά πέθαινε. Σὲ λίγο θά πραγματοποιήταν καί τὸ δεύτερο μέρος πού θά ἐξευμένιζε περισσότερο τὸν Καίσαρα.

Τὴ στιγμή πού ὁ Ποτίνος ἔμπαινε ἀθέατος στὸ παλάτι, ἀπὸ τὴ μικρὴ πόρτα, τὸ τσακάλι οὐρλιάζε γιὰ δεύτερη φορά. Ὁ δυνατὸς ἄνδρας τῆς Αἴγυπτου στάθηκε γιὰ λίγο, ἀφουγκράστηκε τὴν κραυγὴ τοῦ ἀγριμιοῦ κι' ὕστερα ἔκλεισε τὴν πόρτα. Ἐμοιάζε κι' αὐτὸς μ' ἕνα τσακάλι πού ἀντὶ νὰ λυμαινεται τὴν ἔρημο, λυμαινόταν τ' ἀνάκτορα τῶν Πτολεμαίων.

Τὸ πρῶτ, ὁ λαὸς θά μάθαινε τὴν ἐξαφάνισι τῆς βασιλίσσας. Μὰ αὐτὸ δὲν ἔννοιαζε τὸν Ποτίνου. Κι' ἂν ἀκόμα ὁ λαὸς ζητοῦσε ἐξηγήσεις θ' ἀναλάμβανε νὰ τὸν κατευνάσει ὁ στρατὸς τοῦ Ἀκίλλας. Ἐπειτα... ἡ Αἴγυπτος ἦταν συνηθισμένη ἀπὸ κάτι τέτοια...

Ὁ θάνατος ἐνὸς μεγάλου

ΕΙΚΟΣΙΟΚΤΩ Σεπτεμβρίου τοῦ ἔτους 48 π.Χ. Ἡ Ἀλεξάνδρεια θρίσκειτο στὸ πόδι. Στὸ λιμάνι της ἔχει ἀράξει ἕνα ρωμαϊκὸ πλοῖο. Εἶναι ἐκεῖνο πού φέρνει τὸν νικημένο αὐτοκράτορα Πομπήιο, με τὴ γυναίκα του τὴν Κορνηλία, τὸ γιὸ του καί μερικοὺς ἀξιωματικοὺς καί στρατιῶτες.

Ὁ βασιλιάς τῆς Αἴγυπτου —παιδί ἀκόμα— με τὴν ἀκολουθία του, με τοὺς ἱερεῖς καί με ἀρκετὸ στρατὸ ἔχει πάρει θέσι κοντὰ στὸ λιμάνι. Πιὸ πίσω θρίσκονται τὰ πλήθη, ἔτοιμα νὰ παρακολουθήσουν τὴν ἐπιβλητικὴ ὑποδοχὴ πού θά γίνῃ στὸν Πομπήιο. Μαζί με τὸν Αἴγυπτιακὸ στρατὸ ἔχουν παραταχθῆ καί οἱ Ρωμαῖοι λεγεωνάριοι, ἐκεῖνοι πού ἔμειναν μετὰ τὴν εἰσβολὴ τους γιὰ νὰ στηρίξουν στὸ θρόνο τὸν Πτολεμαῖο τὸν 13ο, τὸν πατέρα τῆς Κλεοπάτρας.

Μιά μικρὴ θάρκα ξεκινάει ἀπὸ τὴν ἀποθάθρα. Μέσα σ' αὐτὴ θρίσκειται ὁ στρατηγὸς Ἀκίλλας, ὁ Λούτσιος Σεπτίμιος, παλιὸς ἀξιωματικὸς στὸ στρατὸ τοῦ Πομπήιου καί πολὺ γνωστός του κι' ἕνας ἄλλος Ρωμαῖος ἀκόμα, ὁ κεντηρίων Σάλβιος.

Ἡ θάρκα πλευρίζει τὸ πλοῖο. Ὁ Πομπήιος θγαίνει στὴν πλώρη με τὴ γυναίκα του καί τὴν ἀκολουθία του. Σὲ ὄλους προξενεῖ ἐντύπωση γιὰ τὴν οἱ Αἴγύπτιοι ἔστειλαν νὰ παραλάβουν τὸν μεγάλο ξένο τους με μιά τόσο μικρὴ θάρκα.

— Χαίρε αὐτοκράτωρ τῶν Ρωμαίων! τὸν χαιρετᾶει πρῶτος ὁ Σεπτίμιος.

Τὴν ἴδια προσφώνησι κάνει καί ὁ Ἀκίλλας στὰ Ἑλληνικά. Ὑστερα ζητᾶει συγγνώμη γιὰ τὴν ἦρθαν νὰ τὸν πάρουν μ' αὐτὴ τὴ μικρὴ θάρκα. Τοῦ δικαιολογεῖται πὼς τὰ νερά εἶναι ξέβαθα καί πὼς ὑπάρχουν πολλοὶ βράχοι. Ὅμως, ἡ ἀλήθεια εἶναι ἄλλη. Ὁ Ἀκίλλας, με τὸν Ποτίνου καί τὸν Θεόδοτο, πού εἶχαν καταστρώσει τὸ σχέδιο, διάλεξαν αὐτὴ τὴ μικρὴ θάρκα γιὰ νὰ χωρέσει ὅσο λιγώτερος Ρωμαῖους εἶναι δυνατόν, ἀπὸ τὴν ἀκολουθία τοῦ Πομπήιου.

Ἡ Κορνηλία κάτι ὑποπτεύεται. Πιάνει ἀπὸ τὸ χέρι τὸν ἄνδρα της καί καθὼς ἐκεῖνος τὴν κυττάζει ἐρωτηματικά, τὸν παρακαλεῖ νὰ μὴν ἀφήσει τὸ πλοῖο. Μὰ ὁ Πομπήιος δὲν πιστεύει πὼς διατρέχει κίνδυνο. Στὴν ἀποθάθρα ὑπάρχει ὁ βασιλιάς τῆς Αἴγυπτου ἔτοιμος νὰ τὸν ὑποδεχθῆ, ὑπάρχει ἴσος κόσμος. Ἐπειτα, ποιὰ μεγαλύτερη ἐγγύησι θά μπορούσε νὰ ἔχη γιὰ τὴν ἀσφάλειά του τὴ στιγμή πού στὴ θάρκα θρίσκειται ὁ Ἀκίλλας, στρατηγὸς τῆς Αἴγυπτου καί δυὸ Ρωμαῖοι ἀξιωματικοί, δικοὶ του συμπολεμιστές;

Ὁ Πομπήιος εἶχε ἐμπιστοσύνη στὴν ἀφοσίωσί τους. Παρ' ὄλη τὴν πείρα του δὲν μπορούσε νὰ σκεφθῆ πὼς καί τὰ αἰσθήματα τῆς ἀφοσιώσεως μεταστρέφονται σὲ ἐχθρα, ὅταν ἀγοραστοῦν με πολὺ χρυσάφι. Αὐτὸ ἀκριβῶς εἶχε κάνει ὁ δαιμόνιος Ποτίνος. Εἶχε ἀγορά

σει με πολύ χρυσάφι τούς δυο Ρωμαίους αξιωματούχους.

Πρίν από τον Πομπήιο κατέβηκαν στη θάρκα δύο αξιωματούχοι του, δύο υπηρέτες κι' ένας άπελεύθερος, ο Φίλιππος. Τελευταίος κατέβηκε ο ίδιος. Κι' έτσι όπως έστρεψε το πρόσωπό του και διάβασε την ανησυχία στα μάτια της Κορνηλίας, αναρριγήσε. Άνησυχήσε κι' εκείνος μα τώρα ήταν άργά ν' αλλάξει την απόφασί του. Θυμήθηκε μόνο και της είπε μερικά σοφά λόγια του Σοφοκλή :

— Κορνηλία, όταν ένας άνθρωπος μπαίνει στο παλάτι των βασιλιάδων, είναι σκλάβος τους έστω κι' αν ακόμα τον αφήσουν ελεύθερο.

Τα κουπιά κινήθηκαν και η θάρκα άρχισε να προχωρή προς την άκτή. Δεν μιλούσε κανείς. Η σιωπή θάραινε και την ψυχή του Πομπήιου σαν ένα προαίσθημα κακού. Χιλιάδες μάτια, από την άκτή, είχαν στραφή πάνω σ' αυτή τη θάρκα.

Σε μια στιγμή την είδαν να φθάνη στην προκυμαία. Οί δυο Ρωμαίοι πήδησαν έξω μαζί με τον Άκίλλα και το Φίλιππο. Ο τελευταίος άπλωσε το χέρι του να βοηθήση τον Πομπήιο να βγῆ. Καί τότε... έγινε κάτι πού λίγοι τό περίμεναν. Άκολούθησε μια τραγική σκηνή, από τίς πιο τραγικές της Ιστορίας. Οί δυο Ρωμαίοι προδότες και ο Άκίλλας τράβηξαν τά σπαθιά τους και άρχισαν να κτυπούν με λύσσα τον νικημένο αυτοκράτορα. Έκείνος λύγισε, σκέπασε τό κεφάλι του με την τόγκα κι' έπεσε, άφίνοντας να του ξεφύγη ένας θαύς στεναγμός.

Ένα ούρλιαχτό φρίκης άντήχησε από τό πλοίο. Η Κορνηλία παρακολούθησε τη δολοφονία του άνδρα της χωρίς να μπορή να τον βοηθήση...

Ο Σεπτίμιος με μια δυνατή σπαθιά έκοψε πέρα για πέρα τό κεφάλι του άνθρώπου πού, πριν λίγο καιρό ήταν ο πιο δυνατός της Ρώμης και η φήμη του είχε άπλωθῆ σε όλο τον κόσμο. Ο Άκίλλας έσκυψε και τό σήκωσε. Αυτό τό κεφάλι του ήταν πολύ χρήσιμο. Θα τό έδειχναν στον Καίσαρα και θα κέρδιζαν την εύνοιά του. Ήταν βέβαιοι πως ο Καίσαρ θα χαιρόταν για τό θάνατο του αντίπαλου του.

Μαζί με τό κεφάλι, ο Αιγύπτιος στρατηγός έβγαλε από τό δάχτυλο του νεκρού και τό δαχτυλίδι του με την σφραγίδα πού άπεικόνιζε ένα δρθιο λιοντάρι να κρατάη ένα ξίφος. Θα τό έδειχνε και αυτό στον Καίσαρα για να μην υπῆρχε καμμιά άμφιβολία πως τό κεφάλι άνῆκε, πράγματι, στο νεκρό Πομπήιο.

Τά πλήθη διαλύθηκαν σιωπηλά. Μερικοί Ρωμαίοι στρατιώτες έφθασαν με διστακτικά βήματα κοντά στο άκέφαλο πτώμα του Πομπήιου. Τό αίμα έτρεχε ακόμα από τίς κομμένες φλέβες του και πότιζε τη γῆ. Από τη δόξα του μεγάλου αυτού άνδρα δεν είχε μείνει παρά η φρίκη και τό αίμα...

Στό θάθος της θάλασσας απομακρυνόταν

με όλα τά πανιάτου άνοιχτά, τό πλοίο με τη δυστυχισμένη την Κορνηλία...

* * *

Ο κυρίαρχος της Ρώμης, ο Ιούλιος Καίσαρ, πάτησε τό πόδι του στην Άλεξάνδρεια πέντε μέρες άργότερα, στις 2 Οκτωβρίου. Πρίν ακόμα άντικρύση τη μαγεία αυτής της έξωτικής πρωτεύουσας πού οί Πτολεμαίοι την είχαν στολίσει με παραμυθένια όμορφιά και μεγαλοπρέπεια, άντίκρυσε τό κομμένο κεφάλι του αντίπαλου του, του Πομπήιου, πού του τό πρόσφεραν με χαρά και με καμάρι οί αντιπρόσωποι του βασιλιά.

Περίμεναν να δούν τον αυτοκράτορα της Ρώμης να χαρή για τό μακάθριο τέλος του Πομπήιου. Μα ο Καίσαρ δεν ήταν μικρόψυσος, σαν και κείνους. "Όσο κι' αν πολέμησε τον Πομπήιο, ποτέ του δεν έπιθύμησε ένα τέτοιο τέλος. "Αν η τύχη τό έφερε να θρεθούν αντιμέτωποι δεν ξεχνούσε τό μεγαλείο του και τίς άρετές του. Αντί, λοιπόν, να χαρή, διέταξε να πάρουν αυτό τό μακάθριο δώρο από μπρός του, σκέπασε τά μάτια του με τίς παλάμες του κι' έκλαψε πικρά και άπαρηγόρητα για ώρα πολλή...

Τώρα πιά, πού ο αντίπαλός του δεν υπῆρχε, ο Ιούλιος Καίσαρ θάπρεκε να φύγη από την Άλεξάνδρεια και να γυρίση στη Ρώμη, όπου τον περίμεναν οί κρατικές υποθέσεις. "Ωστόσο, ήταν τόση η περιέργειά του να γνωρίση την Άλεξάνδρεια, αυτή τη μυθική πόλι των Πτολεμαίων, πού αποφάσισε να μείνη μερικές ήμέρες. Σαν μορφωμένος άνθρωπος πού ήταν, είχε τόσα και τόσα να δῆ, να παρατηρήση, να θαυμάση, αλλά και να διδαχθῆ.

Έκτός, όμως, από την άπλη περιέργεια, κάτι άλλο τον κράτησε στην Άλεξάνδρεια. Άποφάσισε να συμφιλίωση τό νεαρό βασιλιά Πτολεμαίο με τη βασίλισσα, την Κλεοπάτρα. Η διχόνοιά τους έμπόδιζε τον Αιγυπτιακό σιτοβολώνα να τρέφη τη Ρώμη. "Επειτα... είχε άκούσει τόσα και τόσα για την όμορφιά και την έξυπνάδα αυτής της νεαρῆς Πτολεμαίας πού ήθελε να την ιδῆ με κάθε τρόπο.

Να δῆ, ποιά; την Κλεοπάτρα πού ο Ποτίνος την είχε στείλει στα βάθη της θάλασσας; Ναι. Την Κλεοπάτρα πού τη νύχτα εκείνη της άπαγωγῆς της δεν πέθανε! Με τη βοήθεια του Άπολλόδωρου, του Σικελού ναύτη πού καθόταν στο τιμόνι του πλοίου, κατώρθωσε να σωθῆ! Κατέφυγε στην έρημο, συγκέντρωσε μερικούς πιστούς στρατιώτες της και... δημιούργησε ξαφνικούς και άπροσδόκητους μπελάδες για τον Ποτίνο... Η χαρά του πως κατάφερε να λυτρωθῆ από τη δαιμόνια αυτή γυναίκα πήγε περίπατο!

Δεν φοβόταν, βέβαια, τον μηδαμινό στρατό της Κλεοπάτρας. Ο Άκίλλας κρατούσε τη δύναμη στα χέρια του. Τό πιο επικίνδυνο ήταν αν η όμορφη βασίλισσα κατόρθωσε να συναντήση τον Καίσαρα. Ο πονηρός ευνούχος ήξερε πως, από μια τέτοια συνάντησι η Κλεοπάτρα θα έβγαине κερδισμένη!

"Έδωσε, λοιπόν, άυστηρές διαταγές στο

στρατό να έμποδίσουν με κάθε τρόπο την είσοδο της Κλεοπάτρας στην Αίγυπτο. Χιλιάδες σκοποί φύλαγαν άγρυπνα τα σύνορα. Άλλά και από τη θάλασσα είχε το νοῦ του, ο Ποτίνος. Για κάθε, δέ, ένδεχόμενο, διέταξε να μην ένοχλήση κανείς τόν αυτοκράτορα πού τόν φιλοξενούσε ο μικρός βασιλιάς στ' ανάκτορά του.

Τώρα πιά, ο Ποτίνος και οι φίλοι του, ήσυχασαν αρκετά. Κι' όταν μέ τό καλό έφευγε ο Καίσαρ, θάβρισκαν τρόπο να τελειώσουν μιά για πάντα μ' αυτή τή σατανική γυναίκα πού κατάφερε να σωθή και να σηκώσει κεφάλι. "Όχι, ο Ποτίνος δέν θά έκανε λάθος, τή δεύτερη φορά. Θά παρακολουθοῦσε μέ τά ίδια του τά μάτια τό θάνατό της ώστε να μή μπορέση να τού ξεφύγη... Τό πάθημα τής πρώτης άπαιγωγής — τής πρώτης άποτυχίας — τού έγινε μάθημα.

Είχε γείρει πρὸς τή δύση ο ήλιος όταν ένας Σικελός, μέ άθλητικό παράστημα, έφθασε στην πύλη τού παλατιού τῶν Πτολεμαίων, φορτωμένος μ' ένα χοντρό, διπλωμένο χαλί. "Ο Ρωμαίος στρατιώτης τόν σταμάτησε.

— Θέλω να δῶ τόν αυτοκράτορα, τόν παρακάλεσε ο Σικελός, πού δέν ήταν άλλος από τόν Άπολλόδωρο, πού βοήθησε τήν Κλεοπάτρα να διαφύγη τό θάνατο και πού είχε γίνει ένας από τούς πιο έμπιστους ανθρώπους της.

— Τί τόν θέλεις τόν αυτοκράτορα; τόν ρώτησε φιλύποπος ο λεγεωνάριος.

— Να τού δωρίσω αυτό τό πολύτιμο χαλί.

— Μπορείς να τό αφήσης, μαζί μέ τόνόμα σου και να είσαι θεβαίος πώς ο αυτοκράτορας θά έκτιμήση τή χειρονομία σου.

— Ν' αφήσω τό χαλί χωρίς να τόν δῶ; Χωρίς να θαυμάσω τόν άετό τής Ρώμης, τόν πιο γενναίο και πιο σοφό από τούς αυτοκράτορες της; Αυτή είναι ή μεγαλύτερη έπιθυμία τού φτωχού Άπολλόδωρου, από τή Σικελία. Μή μου τή στερής.

Μέ τά πολλά, ο στρατιώτης υποχώρησε και τόν άφησε να περάση. Υποχώρησαν ο ένας μετά τόν άλλο όλοι οι φρουροί, οι άξιωματικοί και οι ύπηρέτες. Και στο τέλος, ο Άπολλόδωρος κατάφερε να φθάση μπροστά στον Καίσαρα.

Άκούμπησε όσο πιο μαλακά μπορούσε τό χαλί στα πόδια του, υποκλίθηκε μέ σεβασμό κι' ύστερα γονάτισε κι' άρχισε να τό ξεδιπλώνει.

"Ο Καίσαρ τόν παρακολουθοῦσε μ' ένα συγκαταβατικό χαμόγελο. "Η άκολουθία του είχε παραμερίσει και προσπαθοῦσε να έκτιμήση τήν άξία τού χαλιού. Δέν ήταν και τόσο σπουδαίο.

Ξαφνικά, γούρλωσαν όλοι τά μάτια τους από έκπληξι και περισσότερο ο Καίσαρ. Μέσα από τό χαλί, καθώς ξεδιπλώθηκε ως τό τέλος, έκανε τήν εμφάνισή της μιά νεράιδα! Τί άλλο μπορούσε να ήταν αυτή ή όμορφη κατάγυμνη γυναίκα μέ τά μαῦρα μαλλιά, μέ τά πλούσια στήθη, μέ τό γλυκό πρόσωπο, τά γελαστά χείλη και τά μεγάλα μάτια; Άπό κανενός δέν πέρασε ή σκέψη πώς αυτή θά μπο-

ρούσε να ήταν ή Κλεοπάτρα...

Και να πού ή γυμνή νεράιδα σήκωσε τήν άκρη τού χαλιού, σκεπάστηκε όσο μπορούσε κι' ύστερα υποκλίθηκε μπροστά στον κατάπληκτο και άφωνο Καίσαρα λέγοντάς του:

— Είδατε, Καίσαρ, μέ τί τρόπο ανάγκασαν τή βασίλισσα τής Αίγύπτου οι έχθροί της, να παρουσιασθῆ μπροστά σ' έναν αυτοκράτορα;

"Ο Ποτίνος, πού έγινε θεατής αυτής τής άπίθανης έπισκέψεως θιάστηκε να βγῆ από τό δωμάτιο. "Εξυπνος καθώς ήταν ήξερε πώς ή Κλεοπάτρα θά πετύχαινε τό σκοπό της. Να κερδίση τή συμπάθεια και τήν ύποστήριξη τού Ρωμαίου αυτοκράτορα. Μπορεί, ή Κλεοπάτρα, να είχε βοηθήση τόν αντίπαλό του, τόν Πομπήιο, στη σκληρή αναμέτρησή τους. Μα τό παράπτωμά της αυτό μπορούσε εύκολα να τό ξεχάση ο Καίσαρ. Δέν κρατάει κανείς για πολύ, μίσος, όσο ισχυρός κι' αν είναι, μπροστά σε μιά ωραία γυναίκα. Σε μιά έξυπνη βασίλισσα σαν τήν Κλεοπάτρα πού τήν όμορφιά της τήν έπαιζε σαν άτού. Είχε τόσες και τόσες φορές κερδίσει μ' αυτό τό χαρτί...

Κέρδισε και τώρα. "Ο Ποτίνος δέν έπεσε έξω. "Ο Καίσαρ, εκτός από αυτοκράτορας, από στρατηγός και σοφός, ήταν και άνδρας. "Ενας άνδρας, μάλιστα, πού είχε τή φήμη τού κατακτητή στις γυναικείες καρδιές και πού οι Ρωμαίοι πού τόν ήξεραν καλά, έλεγαν γι' αυτόν: «Φίλοι μου, έρχεται ο Καίσαρ! Κρύψτε γρήγορα τίς γυναίκες σας».

"Η φήμη τής Κλεοπάτρας είχε ξυπνήσει τήν περιέργεια και τήν έπιθυμία του να τή γνωρίση. Τή βρήκε πιο όμορφη απ' όσο τού τήν είχαν περιγράψει. Τά μάτια της ήταν ένα θείο δῶρο και τά βλέμματά της πυρπόλησαν τήν καρδιά του χωρίς μεγάλη δυσκολία. Εντύπωση τού προξένησε ή φωνή της, ή σίγουρη αλλά και τόσο γυναικεία, τόσο χαδιάρα, πού άγγιξε τήν ψυχή του. "Εδιώξε τήν άκολουθία του κι' έμεινε μόνος μαζί της.

"Όλοι έκαναν τήν ύπόθεσι πώς ο Καίσαρ έμεινε μόνος μέ τή βασίλισσα τής Αίγύπτου. Μόνο ο Ποτίνος κατάλαβε πώς ο αυτοκράτωρ τῶν Ρωμαίων έμεινε μόνος μέ μιά γυναίκα. Μέ μιά επικίνδυνη γυναίκα πού είχε στη διάθεσί της όλα τά όπλα να τόν αίχμαλωτίση. Και δέν είχε πιά καμιά άμφιβολία πώς έχασε τό παιχνίδι. "Η τύχη είχε πάρει τό μέρος τής όμορφης Πτολεμαίας.

"Εκείνο τό θράδυ, ή ιστορία άνοιξε ένα καινούργιο βιβλίο. Άπό τή συνάντησι τού Ρωμαίου αυτοκράτορα και τής βασίλισσας τής Αίγύπτου, θά εύρισκε θέματα για να γεμίση πολλές σελίδες.

Οι δυο πρωταγωνιστές τής ιστορίας δέν βγῆκαν από τό βασιλικό δωμάτιο κείνο τό θράδυ. Οι ώρες πού πέρασαν μαζί τούς έδωσαν να καταλάβουν πώς είναι πλασμένοι ο ένας για τόν άλλο. Μέσα από τήν έχθρα τους πήδησε ένας φλογερός έρωτας πού καμιά λογική δέν μπορούσε να έμποδίση...

Τό πρώι, ή πρώτη έπιθυμία τού Καίσαρα ήταν να οδηγήσουν μπροστά του τό νεαρό βασιλιά τής Αίγύπτου και σύζυγο τής Κλεοπάτρας, τόν Πτολεμαίο τόν 14ο.

Ἔρωτες καὶ φιλοδοξίες

Ο ΝΕΑΡΟΣ Πτολεμαῖος παρουσιάστηκε μπροστά στο ἔνοχο ζευγάρι ἀποφασισμένος νὰ μὴ σκύψη τὸ κεφάλι. Ὁ Ποτίνος πρόλαθε καὶ τὸν δασκάλεψε πῶς νὰ φερθῆ.

Ἡ Κλεοπάτρα καθόταν στὸ πλάϊ τοῦ Καίσαρα. Ἐλαμπε ὀλόκληρη ἀπὸ χαρὰ καὶ δὲν προσπαθοῦσε νὰ κρύψη τὸν καινούργιο δεσμό της μὲ τὸν αὐτοκράτορα. Ὁ Πτολεμαῖος τῆς ἔρριξε ἕνα βλέμμα γεμάτο μῖσος μὰ δὲν φάνηκε νὰ ἐνοχληταὶ ἀπὸ τὴν ἐχθρική συμπεριφορὰ τοῦ ἀνδρα της καὶ ἀδελφοῦ της.

Ὁ Καίσαρ προσπάθησε νὰ τὸν πείσῃ πῶς ἔπρεπε νὰ συμφιλιωθῆ μὲ τὴν Κλεοπάτρα «γιὰ τὸ καλὸ τοῦ θρόνου τους καὶ τῆς Αἰγύπτου». Τοῦ ὑποσχέθηκε πῶς θὰ εἶχε ἀμέριστη τὴ βοήθεια καὶ τὴν ἠθική ὑποστήριξη τῆς Ρώμης.

Ὁ Πτολεμαῖος ὄχι μόνο ἀρνήθηκε μὰ ἔκανε κάτι πού οὔτε νὰ τὸ φαντασθῆ δὲν θὰ μπορούσε ὁ πανίσχυρος αὐτοκράτορας τῆς Ρώμης. Γύρισε προσβλητικὰ τὰ νῶτα του καὶ βγήκε στὸ δρόμο. Ἐκεῖ τὸν περίμενε ἕνα πλῆθος κόσμου καὶ ἀρκετοὶ στρατιῶτες, ὀδηγημένοι ὅλοι τους ἀπὸ τὸν φανατισμένο Ποτίνο.

— Λαὲ τῆς Αἰγύπτου!, φώναξε ὁ Πτολεμαῖος μὲ ὄλη του τὴ δύναμη, ἐνῶ ταυτόχρονα ἔβγαζε τὸ χρυσὸ στέμμα ἀπὸ τὸ κεφάλι του καὶ τὸ πετοῦσε στὴ λάσπη. Νὰ σὲ ποιὸν δωρίζει ἡ Κλεοπάτρα τὸ στέμμα τῶν βασιλέων σου!

Μιά κραυγὴ ἀποδοκιμασίας ξεσηκώθηκε ἀπ' ὄλα τὰ στόματα καὶ ἡ ἠχώ της σκέπασε τὴν Ἀλεξάνδρεια. Ὁ Ποτίνος θεώρησε κατάλληλη τὴ στιγμή νὰ φανατίσῃ περισσότερο τὸν λαὸ κατηγορώντας ἀνοιχτὰ, τώρα, τὴν Κλεοπάτρα πού πρόδωσε τὰ συμφέροντά του καὶ κοιμήθηκε μ' ἕνα Ρωμαῖο!

Ἡ ἀντίδρασι τοῦ πλῆθους ἦταν ἀμεση. Οἱ στρατιῶτες πού εἶχαν πάρει μέρος στὴν ἀποδοκιμασία τόλμησαν νὰ κυκλώσουν τὸ παλάτι, νὰ ἐπιτεθοῦν καὶ νὰ συλλάβουν τὴν Κλεοπάτρα. Κι' ἴσως νὰ τὸ κατόρθωναν αὐτὸ καὶ μαζί μὲ τὴν Κλεοπάτρα νὰ δοκίμαζε ἀσχημὲς ἐκπλήξεις καὶ ἡ Ρώμη, γιατί τὸ μῖσος τοῦ λαοῦ τῆς Αἰγύπτου θὰ χτυποῦσε καὶ τὸν ἴδιο τὸν Καίσαρα. Μὰ ὁ ἔξυπνος αὐτοκράτωρ μὲ τίς λίγες δυνάμεις πού διέθετε, ὅταν εἶδε τὸν τρομερὸ κίνδυνο, κατάφερε νὰ αἰχμαλωτίσῃ τὸν Πτολεμαῖο πρὶν ἀκόμα προλάβῃ ν' ἀπομα-

κρῆνται ἀπὸ τὴν πόρτα τοῦ παλατιοῦ. Μὲ αἰχμαλωτιστὴ, τώρα, τὸ βασιλιά, ἀνάγκασε τοὺς πολιορκητὲς, ὕστερα ἀπὸ τὴ σύστασι τοῦ Ποτίνου νὰ διαλυθοῦν καὶ ἐπέβαλε τοὺς ὅρους του. Συνέκλεσε ἀμέσως τὴ μεγάλη Συνέλευσι τῶν ἀρχόντων τῆς Αἰγύπτου καὶ τοὺς διάβασε τὴ διαθήκη τοῦ Πτολεμαῖου τοῦ 13ου τοῦ Αὐλητῆ, ὁ ὁποῖος ἀφινε τὸ θρόνο του στὴν Κλεοπάτρα.

— Μὲ ποιὸ δικαίωμα, λοιπόν, ἀρνεῖσθε στὴν Κλεοπάτρα τὸ δικαίωμα τοῦ θρόνου; τοὺς φώναξε ὁ Καίσαρ.

Κανείς ἀπὸ τοὺς ἀρχόντες δὲν θρῆκε τὸ

θάρος νὰ μιλήσῃ. Ἔτσι, ὁ Καίσαρ ἐπέβαλε τὴ θέλησί του. Ἔσπεξε ξανά τὴν Κλεοπάτρα βασίλισσα καὶ γιὰ νὰ κατευνάσῃ τὰ πνεύματα, δήλωσε πῶς χαρίζει τὸ νησί τῆς Κύπρου, πού τὸ εἶχε ὁ Κάτων προσαρτίσει στὴ Ρώμη, στὸ Βασίλειο τῆς Αἰγύπτου.

Τὰ πνεύματα ἠρέμησαν. Μὲ καινούργια δύναμη, τώρα, ἡ Κλεοπάτρα, ἀποφάσισε νὰ γιορτάσῃ τὸ γεγονὸς τῆς στέψεώς της. Ἡθελε νὰ προσφέρῃ στὸν Καίσαρα ἕνα θέαμα καὶ μιὰ διασκέδασι πού οὔτε νὰ τὴν φαντασθῆ δὲν θὰ μπορούσε ἡ ἰσχυρὴ Ρώμη.

— Βάλτε τὰ δυνατὰ σας, εἶπε στοὺς ἀνθρώπους της καὶ στὶς σκλάβες τοῦ παλατιοῦ. Ἡ γιορτὴ πρέπει νὰ μοιάζῃ μὲ παραμῦθι. Νὰ θαμπώσουμε μὲ τὰ πλούτη, μὲ τὰ φαγητὰ, μὲ τὴ μουσικὴ καὶ μὲ ὅ,τι ἄλλο μπορούμε τὸν μεγάλο μας ξένο.

Κι' ἔτσι ἔγινε. Ἐνας ποιητὴς τῆς ἐποχῆς ὁ Λουκιανός, ἔγραψε πῶς ἡ τραπεζαρία ὅπου δόθηκε τὸ γεῦμα ἔμοιαζε μὲ ναό. Ἡ ὄροφὴ ἦταν στολισμένη μὲ χρυσάφι καὶ μὲ πολυτίμες πέτρες καὶ λαμποκοποῦσε φαντασμαγορικὰ στὸ φῶς τῶν λαμπάδων πού κρατοῦσαν, τοποθετημένοι στὶς γωνίες, μερικοὶ σκλάβοι. Οἱ τοῖχοι ἦταν ντυμένοι μὲ καθαρὸ μάρμαρο καὶ μὲ ἔλεφαντοστοῦν. Οἱ κολῶνες μὲ ἀγάθη καὶ τὸ δάπεδο μὲ δρυχα.

Τὰ φαγητὰ, σερβίρονταν ἀπὸ μιὰ στρατιά σκλάβων κάθε φυλῆς. Μερικοὶ ἀπὸ αὐτοὺς εἶχαν μαλλιά κατάμαυρα σάν τὴ χειμωνιάτικη νύχτα καὶ ἄλλοι τόσο ξανθὰ πού ἔμοιαζαν μὲ διαφανῆ καὶ πού τόσο ἐνδιαφέρον προκάλεσαν στὸν Καίσαρα πού δὲν ἀντέξε στὸν πειρασμὸ καὶ θέλησε νὰ τ' ἀγγίξῃ!

— Τέτοια μαλλιά δὲν ἔχω δὴ οὔτε καὶ στοὺς Γερμανοὺς!, εἶπε μὲ ἐκπληξι καὶ θαυμασμὸ στὴν Κλεοπάτρα.

Καθόταν δίπλα του, ἀνάμεσα σ' αὐτὸν καὶ στὸν Πτολεμαῖο. Ἦταν ντυμένη μὲ μεγαλοπρέπεια καὶ τὰ κοσμήματα πού στόλιζαν τὸ λαιμὸ καὶ τὰ μαλλιά της εἶχαν μυθικὴ ἀξία! Ἀλλά, περισσότερη ἀξία καὶ ἀπὸ τὰ κοσμήματά της ἀκόμα, εἶχε τὸ κατάλευκο στήθος της πού ἀρκετὴ ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειά του τὴν εἶχε ἀφήσει ἔξω ἀπὸ τὸ φόρεμά της.

Τὰ τραπέζια ἦταν ἀπὸ συμπαγὲς ἔλεφαντοστοῦν. Τὰ πιάτα καὶ τὰ ἄλλα ἀντικείμενα ἀπὸ καθαρὸ χρυσάφι. Ἡ ποικιλία τῶν φαγητῶν δὲν περιγράφεται. Ὅ,τι μπορούσε νὰ προσφέρῃ ἡ πλοῦσια γῆ τῆς Αἰγύπτου, ὁ Νεῖλος καὶ ἡ θάλασσα, θρῆσκόνταν πάνω στὸ τραπέζι. Τὰ μεγάλα χρυσὰ ποτήρια γέμιζαν καὶ ἀδειάζαν ἀπὸ τὰ φημισμένα κρασιά τῆς Κύπρου, τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ τῆς Ἑλλάδας. Οἱ καλεσμένοι φοροῦσαν κορδέλλες στολισμένες μὲ φρέσκα μυρωμένα τριαντάφυλλα.

Ὁ Καίσαρ χάρηκε μὲ τὴν ψυχὴ του αὐτὸν τὸν πλοῦτο καὶ τὴ μεγαλοπρέπεια πού μόνο ἡ Ἀλεξάνδρεια μπορούσε νὰ τοῦ προσφέρῃ, μὰ περισσότερο χάρηκε τὴ συντροφιά τῆς νεαρῆς βασίλισσας. Ὡστόσο, δὲν ἦταν κουτός ὥστε νὰ πιστεῦῃ πῶς αὐτὸ τὸ τραπέζι εἶχε τὴ δύναμη νὰ συμφιλιώσῃ τὰ δύο

αδέλφια. Καταλάβαινε πως ο Πτολεμαῖος υποκρινόταν και πως ή ανάγκη τῶν πραγμάτων τὸν ἔκανε νὰ δεχθῆ τῆ συμφιλίῳσι και τὴν ὑποταγή.

Και δὲν εἶχε ἄδικο, ὁ Καῖσαρ. Ὁ Ποτίνος δούλευε ἀκουραστα ἐναντίον τῆς Κλεοπάτρας ἀλλὰ και αὐτοῦ τοῦ ἴδιου, ὑποδαυλίζοντας τὸ μῖσος τοῦ λαοῦ τῆς Αἰγύπτου. Και, ὅταν θεώρησε κατάλληλη τῆ στιγμή ἀποφάσισε νὰ ἐπιτεθῆ.

Ἦταν τόσο τὸ θράσος του πού παρουσιάσθηκε μπροστά στον ἴδιο τὸν Καῖσαρα και τοῦ ζήτησε νὰ φύγει ἀμέσως ἀπὸ τὴν Αἰγύπτο και νὰ πάη ὅπουδήποτε ἄλλοῦ ἤθελε, λέγοντάς του πως εἶχε τὴ δύναμι και τὴν ἱκανότητα νὰ διευθύνῃ ἡ ἴδια τὶς τύχες τῆς.

— Δὲν ζήτησα κανενὸς τῆ συμβουλή τοῦ τί θὰ κάνω, ἦταν ἡ περήφανη ἀπάντησι τοῦ Καῖσαρα.

Ὁ Ποτίνος εἰδοποίησε ἀμέσως τὸν Ἀκίλλα, πού θρῖσκόταν ἔξω ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρεια, νὰ ἐπιτεθῆ ἐναντίον τῆς πρωτεύουσας λέγοντάς του πως ἦταν ἡ πιὸ κατάλληλη ἐυκαιρία τώρα πού στὴν Αἰγύπτο ὑπῆρχαν λίγες δυνάμεις ἀπὸ τὸ στρατὸ τοῦ Καῖσαρα.

Ὁ Ἀκίλλας ἀρχισε τὴν ἐπίθεσί του. Ὁ Καῖσαρ, πρὶν ἔρθῃ σὲ σύγκρουσι μαζί του, ἔστειλε δυὸ ἀξιωματικούς του νὰ τὸν συναντήσουν και νὰ προσπαθήσουν νὰ τὸν μεταπείσουν. Μὰ ὁ Ἀκίλλας ὄχι μόνο δὲν σταμάτησε τὴν πορεία του ἐναντίον τῆς Ἀλεξάνδρειας ἀλλὰ και σκότωσε τοὺς δυὸ Ρωμαίους ἀγγελιαφόρους. Τώρα πιά ὁ Καῖσαρ θέλοντας και μὴ δέχτηκε τὸν πόλεμο.

Τρεῖς μῆνες δραματικούς πέρασε ὁ Καῖσαρ στὴν Ἀλεξάνδρεια. Ζήτησε ἐνισχύσεις ἀπὸ τὴ Ρώμη μὰ ὥσπου νάρθουν ἡ κατάστασι δὲν ἦταν καθόλου εὐχάριστη γιὰ τὸν λιγοστὸ στρατὸ του, γιὰ τὸν ἴδιο και τὴν Κλεοπάτρα. Ὁ Ἀκίλλας τοὺς εἶχε σχεδὸν πολιορκήσει μέσα στὸ παλάτι. Κατάφερε νὰ κυριεύσῃ τὸ ὑδραγωγεῖο και τοὺς στέρησε ὡς και αὐτὸ τὸ νερό. Ἀναγκάζονταν νὰ παίρνουν νερὸ ἀπὸ τὴ θάλασσα, νὰ τὸ θράζον και νὰ πίνουν τὶς λιγοστὲς σταγόνες τοῦ ἀτμοῦ του.

Ὁμως, ἡ τύχη δὲν ἄργησε νὰ ἔρθῃ μὲ τὸ μέρος τοῦ Καῖσαρα. Και νὰ πως ἔγινε. Ὁ Γανυμήδης, παιδαγωγὸς τῆς μικρότερης ἀδελφῆς τῆς Κλεοπάτρας, τῆς Ἀρσινόης πού μὲ τὴν κήρυξι τοῦ πολέμου θρῖσκόταν μαζί τῆς ἔξω ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρεια, κατέφυγε στὸ στρατὸ τοῦ Ἀκίλλα. Ἀνακήρυξαν βασίλισσα τῆς Αἰγύπτου τὴν Ἀρσινόη μὰ σὲ μιά διαφωνία τους, ὁ Γανυμήδης σκότωσε τὸν Ἀκίλλα. Ἀπὸ τὴ στιγμή ἐκείνη, ὁ στρατὸς τῆς Αἰγύπτου χάνοντας τὸν ἡγέτη του ἔχασε και τὸ ἠθικό του. Κι' ὅταν σὲ λίγο ἔφθασαν τὰ πλοῖα μὲ τὴ βοήθεια πού ζήτησε ὁ Καῖσαρ, διαλύθηκε κακὴν κακῶς.

Ὁ Γανυμήδης σκοτώθηκε στὴ μάχη ἐνῶ ὁ Ποτίνος μὲ τὸν Πτολεμαῖο τὸν 14ο πού ὁ Καῖσαρ τὸν εἶχε διώξει ἀπὸ τὸ παλάτι ἀμέσως μετὰ τὴν κήρυξι τοῦ πολέμου, και μερικούς ἄλλους, μπῆκαν σὲ μιά θάρκα γιὰ νὰ ξεφύ-

γουν ἀπὸ τὴ θάλασσα. Ἡ θάρκα, ὄμως, ἀναποδογύρισε και πνίγηκαν ὄλοι τους.

Ὅσο γιὰ τὴν Ἀρσινόη, τὴν ἀτυχή βασίλισσα, ὁ Καῖσαρ τὴ συνέλαβε αἰχμάλωτη και, ἀλυσοδεμένη τὴν ἔστειλε στὴ Ρώμη. Τοῦ χρειαζόταν σὰν ἕνας ζωντανὸς μάρτυρας τῶν θριάμβων του...

Ἡ Κλεοπάτρα ἔπλεε, τώρα, σὲ πελάγη εὐτυχίας. Οἱ ἀντίπαλοί τῆς εἶχαν φύγει ἀπὸ τὴ μέση και ὄσοι ἀπόμειναν ἀνέλαθε νὰ τοὺς ἐξαφανίσῃ ἀπὸ τὸ πρόσωπο τῆς γῆς. Ἡ βοήθεια τοῦ Καῖσαρα τῆς ἦταν πολὺτιμη. Κανεὶς δὲν θὰ μπορούσε νὰ τὴν ἐνοχλήσῃ πιά, στὸ θρόνο τῆς.

Μὰ δὲν ἦταν αὐτὴ ἡ φιλοδοξία τῆς Κλεοπάτρας. Δὲν τῆς ἀρκούσε ὁ θρόνος τῆς Αἰγύπτου. Ἦταν πολὺ μικρὸς. Δὲν ξεχνούσε πως λίγο πιὸ πέρα ἀπὸ τὸ παλάτι θρῖσκόταν ὁ τάφος τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Τοῦ Ἑλληνα πού ξεκίνησε ἀπὸ τὴ Μακεδονία κι' ἔφθασε ὡς τὶς Ἰνδίες, τὴν ἄκρη τοῦ κόσμου. Δὲν ξεχνούσε πως καταγόταν και κείνη ἀπὸ τὸν Πτολεμαῖο, ἕναν ἀπὸ τοὺς στρατηγοὺς και τοὺς διαδόχους τοῦ Ἀλεξάνδρου. Ποτισμένη μὲ τὴ φιλοδοξία τῆς φυλῆς τῆς, κύτταζε πολὺ μακριά... Στὸ πλάι τῆς θρῖσκόταν ἕνας τρομερὰ δυνατὸς ἄνδρας — ὁ δυνατώτερος τοῦ κόσμου — πού τὴν ἀγαπούσε τρελλὰ και πού ἡ δύναμή του ἦταν και δική τῆς. Αὐτὸν τὸν ἄνδρα θὰ χρησιμοποιούσε γιὰ νὰ πραγματοποιήσῃ τὰ σχέδιά τῆς. Τὸ μεγαλύτερο ὄνειρό τῆς ἦταν νὰ φέρῃ τὴ δύναμι τῆς Ρώμης στὴν Ἀλεξάνδρεια. Κερδίζοντας τὸν Καῖσαρα θὰ κέρδιζε σιγὰ - σιγὰ και τὴ Ρώμη.

Ὅσο περνοῦσαν οἱ μέρες τόσο πιὸ πολὺ δενόταν μαζί τῆς ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Ρώμης. Κι' ὅταν τοῦ ἀνήγγειλε πως στὰ σπλάχνα τῆς ἔφερε ἕνα δικό του παιδί, — ἕνα παιδί πού δὲν μπόρεσε καμμιά ἀπὸ τὶς γυναῖκες του νὰ τοῦ χαρίσῃ ὡς τώρα — ὁ Καῖσαρ ξετρελλάθηκε ἀπὸ τὴ χαρὰ του.

Γιὰ τὰ προσχήματα τὴν πάντρεψε μὲ τὸν πιὸ μικρὸ ἀδελφὸ τῆς — πού ἦταν τότε δέκα χρονῶν — πού ὀνομάστηκε Πτολεμαῖος ὁ 15ος μὰ ὄλοι ἤξεραν πως ἡ Κλεοπάτρα ἦταν δική του γυναῖκα.

Ὁ πόλεμος τελείωσε και θάπρεπε, τώρα πιά, νὰ ἐπιστρέψῃ στὴ Ρώμη. Μὰ ἡ γοητεία τῆς Κλεοπάτρας τὸν κρατοῦσε αἰχμάλωτο στὴν Ἀλεξάνδρεια. Γιατί ἡ Κλεοπάτρα δὲν ἦταν, ἀπλῶς ὁμορφὴ γυναῖκα. Ἡ ὁμορφιά γίνεται ἀσχήμια ἀπὸ τὴ συνήθεια. Ἦταν και ἔξυπνη. Μπορούσε νὰ συζητήσῃ μαζί τῆς και ὁ πιὸ σοφὸς ἄνδρας, χωρὶς νὰ τὴ θαραθῆ. Μὰ ἐκεῖνο πού σκλάβωνε περισσότερο τὸν Καῖσαρα ἦταν ἡ ἐρωτικὴ τῆς τέχνη, πού κάνει μιά γυναῖκα νὰ φαίνεται διαρκῶς νέα κι' ἐπιθυμητή.

Ποῖος ξέρει πόσον καιρὸ θὰ ἔμενε μαζί τῆς ἂν δὲν τοῦ ἔρχονταν ἄσχημα νέα ἀπὸ τὴ Ρώμη. Ἡ γερούσια εἶχε δυσανασχετήσῃ ἐξ αἰτίας τῆς μεγάλης ἀπουσίας του. Ὁ Κικέρων τὸν κεραυνοβολοῦσε στὶς συνεδριάσεις τῆς πως τάχα παραμελοῦσε τὰ καθήκοντα τῆς αὐτοκρατορίας ἐξ αἰτίας μιᾶς ὁμορφῆς

καί πονηρής βασίλισσας. Οί γιοί του Πομπηίου, πάλι, σήκωσαν κεφάλι στην Ίσπανία, πήραν με τὸ μέρος τους ἀρκετούς στρατιῶτες καί ἀποφάσισαν νὰ ἐκδικηθοῦν τὸ θάνατο τοῦ πατέρα τους.

“Ὅλα αὐτὰ ἀνάγκασαν τὸν αὐτοκράτορα ν’ ἀποφασίσῃ νὰ φύγῃ. Ἡ Κλεοπάτρα κατάλαθε πὼς δὲν μποροῦσε νὰ τὸν κρατήσῃ πιά. Ἔπρεπε νὰ κάνῃ μιὰ ὑποχώρησι, γιὰ τὸ καλὸ της. Ὅσο πιὸ πολὺ ἐξαγριώνονταν τὰ πνεύματα στὴ Ρώμη αὐτὸ θὰ ἦταν εἰς θάρος της.

Πρὶν φύγῃ, ὁ ἀγαπημένος της, τὸν προσκάλεσε σ’ ἕνα ταξίδι γιὰ νὰ γνωρίσῃ ὅλη τὴν Αἴγυπτο. Ἐνα ταξίδι με πλοῖο, στὸ Νεῖλο, πὺ κράτησε ὀχτὼ ὀλόκληρες ἑβδομάδες καί πὺ ἔμοιαζε με ὄνειρο. Τὸ πλοῖο εἶχε διαρρυθμιστῆ σὲ μιὰ ἐρωτικὴ φωλιά. Τὸ ἐρωτευμένο ζευγάρι δὲν τὸ πείραζε κανεὶς. Στὰ ἐρωτικὰ τους ὄμω, διαλείμματα, οἱ καλύτεροι σοφοὶ τῆς Αἴγυπτου ἀναλάμβαναν νὰ κατατοπίσουν τὸν Καίσαρα σὲ ὁποιοδήποτε θέμα καί νὰ λύσουν τίς ἀπορίες του.

Ξεκίνησαν ἀπὸ τὴ Ναύκρατο, τὴν πρώτη Ἑλληνικὴ πόλι, χτισμένη στὸ Δέλτα τοῦ Νεῖλου, πέρασαν ἀπὸ τὴ Μέμφιδα ὅπου φυλαγόταν ὁ ἱερός βοῦς, ἀπὸ τὴν Πτολεμαΐδα, κέντρο τοῦ ἐμπορίου, τὴ Θήβα, πόλι τῶν μαυσωλείων καί τῶν μυστηρίων τῆς Ὀσίριδος.

Ἐκεῖνο, ὄμω, πὺ ἐντυπωσίασε περισσότερο τὸν αὐτοκράτορα τῆς Ρώμης ἦταν τὸ θαῦμα τῶν πυραμίδων, τίς ὁποῖες κύτταζε ἑκστατικός, ὄρες ὀλόκληρες.

Αὐτὸ τὸ ταξίδι χάραξε πιὸ πολὺ στὴν καρδιά του τὴ μορφή τῆς Κλεοπάτρας. Ἐφυγε ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο στίς 10 Ἰουνίου, ἀφοῦ ὑποσχέθηκε στὴν ἀγαπημένη του πὼς θὰ τὴν ἔβλεπε πολὺ σύντομα. Τὴ βεβαίωσε πὼς ἡ παραμονὴ του στὴν Αἴγυπτο ἔμοιαζε περισσότερο με ὄνειρο. Ὁ ἡλικιωμένος Καίσαρ πὺ κρατοῦσε στὰ στιβαρὰ χέρια του τίς τύχες τοῦ κόσμου, ἔφυγε ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρεια ὄχι σὰν αὐτοκράτορας ἀλλὰ σὰν σκλάβος. Σκλάβος μιᾶς γυναίκας. Τῆς Κλεοπάτρας.

Δεκατρεῖς μέρες ἀργότερα γεννήθηκε ὁ γιός του, ἕνα μῆνα νωρίτερα ἀπ’ ὄ,τι ἔπρεπε. Ὡστόσο ἔζησε. Κι’ ἔμεινε στὴν ἱστορία με τὸ ὄνομα: Καίσαριων.

Καὶ οὐ, παιδί μου, Βρούτε :

ΠΟΛΛΟΙ ἀπὸ τοὺς ἀντιπάλους του στὴ γερουσία τὸν εἶχαν ὡς ἐξωφλημένο. Μὰ ὁ Καίσαρ, ἀμέσως μετὰ τὴν ἐπιστροφή του ἀπέδειξε σὲ ὄλους πὼς ἦταν ὁ μεγάλος αὐτοκράτωρ. Συγκέντρωσε στρατὸ καί στόλο κι’ ἐκστράτευσε ἐναντίον τῆς Καρθαγένης τῆς Ἀφρικῆς, ὅπου εἶχαν συγκεντρωθῆ τὰ στρατεύματα τῶν γιῶν τοῦ Πομπηίου. Ὑστερα ἀπὸ μιὰ σύντομη μάχη ὁ στρατὸς τῶν ἐπαναστατῶν διαλύθηκε καί οἱ γιοί τοῦ Πομπηίου σκοτώθηκαν. Γεμάτος καινούρ-

για αἴγλη τώρα, ἐπιστρέφει στὴ Ρώμη, κατὰ τὰ μέσα Σεπτεμβρίου.

Στὴ Ρώμη, αὐτὴ τὴ φορὰ τὸν περιμένει ἕνα ἀγαπημένο πρόσωπο. Ἡ Κλεοπάτρα. Εἶχε φροντίσει ὥστε νὰ τὴ φέρῃ κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἀπουσίας του. Μαζί με τὴν Κλεοπάτρα καί τὸ γιό του εἶχε ἔρθει καί ὁ Πτολεμαῖος, ὁ ἀδελφός της καί ἄνδρας της πὺ ἦταν μόλις δεκατριῶν χρονῶν. Τὸν ἔφερε γιὰ νὰ σώσῃ τὰ προσχήματα. Ἀλλὰ... δὲν ἦταν τόσο κουτοὶ οἱ Ρωμαῖοι...

Ἐγκατέστησε τὴν Κλεοπάτρα σ’ ἕνα πολυτελέστατο ἀνάκτορο ὅπου τὴν ἐπισκεπτόταν συχνὰ καί περνοῦσε μαζί της ὄρες ἀπερίγραπτης εὐτυχίας. Μὲ τὴ συντροφιά αὐτῆς τῆς ἀγαπημένης γυναίκας καί με τὴν ἐμπνεύσι πὺ τοῦ ξυπνοῦσε, ὁ Καίσαρ ἀρχισε μιὰ καινούργια μάχη. Τὴν ἀναδιοργάνωσι τοῦ κράτους του. Θεσπίζει καινούργιους νόμους πὺ εὐνοοῦν τὸ λαό, κτίζει μιὰ μεγάλη βιβλιοθήκη, φέρνει στὴ Ρώμη τὸ Αἰγυπτιακὸ ἡμερολόγιο, δημιουργεῖ δυὸ μεγάλες ἀποικίες στὴν Κόρινθο καί τὴν Καρθαγένη, μοιράζει ἐκτάσεις στοὺς φτωχοὺς γιὰ νὰ τίς καλλιεργήσουν, ἐλευθερώνει πολλοὺς σκλάβους, καταπολεμεῖ τὴ σπατάλη καί τὴν πολυτέλεια, δίνει μεγάλη βαρύτητα στὸ γάμο καί τόσα καί τόσα ἀκόμα πὺ ἄλλαξαν τὴ μορφή τῆς Ρωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας καί τὴν ἔκαναν ἰσχυρὴ καί πιὸ δίκαια.

Πίσω ἀπὸ ὄλα αὐτὰ βρισκόταν ἡ Κλεοπάτρα. Ὁ ἔρωτας τοῦ Καίσαρα γιὰ τὴν Πτολεμαία βασίλισσα τὸν ἐμπνέει ἔτσι ὥστε νὰ μεγαλουργῇ καί νὰ μείνῃ στὴν ἱστορία σὰν ὁ ὑπ’ ἀριθμὸν ἕνα αὐτοκράτορας τῆς Ρώμης.

Κατὰ τὰ μέσα Σεπτεμβρίου ἀποφασίζει νὰ γιορτάσῃ τίς νίκες του γιὰ νὰ δώσῃ μ’ αὐτὲς τίς γιορτὲς καινούργια αἴγλη στὴν αὐτοκρατορία του. Ἐπὶ σαράντα μέρες στρώνονται πλουσιοπάροχα τραπέζια γιὰ τοὺς φτωχοὺς. Στὰ στάδια οἱ ἀγῶνες καί οἱ ἐπιδείξεις δὲν ἔχουν τέλος. Ὀλόκληροὶ σχηματισμοὶ στρατιωτῶν ἀναπαριστοῦν τὴ μάχη μπροστὰ στὰ μάτια τῶν θεατῶν. Μονομαχίες θεαματικὲς ἀκολουθοῦν ἢ μιὰ τῆν ἄλλη. Μὰ ἐκεῖνο πὺ προξένησε τὴ μεγαλύτερη ἐντύπωσι ἦταν μιὰ πραγματικὴ ναυμαχία πὺ δὲν ἔγινε στὴ θάλασσα, ἀλλὰ σὲ μιὰ τεράστια δεξαμενὴ, γεμάτη νερὸ πὺ κατασκευάσθηκε ἐπίτηδες!

Ἡ δόξα τοῦ Καίσαρα φωτίζει τὴ Ρώμη. Ἡ γερουσία, περισσότερο ἀπὸ φόβο, δὲν τοῦ ἀρνεῖται τίποτε. Κι’ ὄχι μόνο αὐτὸ ἀλλὰ τὸν ἀνακηρύττει «πατέρα τῆς πατρίδας», «Θεῖκὸ Καίσαρα», μετωνομάζει τὸ μῆνα τοῦ καλοκαιριοῦ Κουϊντάλε σὲ Ἰούλιο (ἢ ὄνομασία ἔμεινε ὡς σήμερα σὲ ὄλο τὸν πολιτισμένο κόσμο) καί γιὰ νὰ τὸν τιμήσῃ ἀκόμα περισσότερο θέλει νὰ τὸν ἀνακηρύξῃ ἰσόβιο καί κληρονομικὸ μονάρχη, πρᾶγμα πὺ δὲν ἔχει συμβῆ ὡς τώρα, στὴ Ρώμη, γιὰ κανέναν αὐτοκράτορα.

Ὅμω, μέσα στὸ παραλήρημα τοῦ ἐνθουσιασμοῦ πὺ ξεσηκώνει ὁ Καίσαρ, ὁ ζωντανὸς θεὸς τῆς Ρώμης, ὑπάρχουν καί πολλοὶ ἄνθρωποι πὺ τὸν μισοῦν. Πρῶτα - πρῶτα ἀρκετὰ μέλη τῆς γερουσίας πὺ τὸν ζηλεύουν.

“Επειτα, όλες σχεδόν οι γυναίκες της Ρωμαϊκής κοινωνίας. Τόν ζηλεύουν κι’ αυτές επειδή έφερε μιὰ ξένη βασίλισσα στη Ρώμη και της προσφέρει τόν έρωτά του. Σ’ αυτές φάνηκε πολύ άσχηρός και θέσπισε νόμους που τιμωρούν τις άκολασίες αλλά... μήπως ό ίδιος δέν δίνει τό κακό παράδειγμα άφού κοιμάται με μιὰ άκόλαστη γυναίκα;

“Εκείνο, όμως, που σόκαρε περισσότερο τούς Ρωμαίους που τόν μισούσαν ήταν ή άπόφασί του να στήση σε μερικούς ναούς τό “Αγαλμα της “Αφροδίτης ή όποία σαν πρότυπο είχε πάρει τή μορφή της Κλεοπάτρας.

“Μήπως είμαστε άναγκασμένοι, τώρα, να λατρεύουμε σαν θεά μας τήν πόρνη της Αιγύπτου επειδή τό θέλει ό Καίσαρ”; έλεγαν άναμεταξύ τους.

“Η Κλεοπάτρα έξυπνη καθώς ήταν δέν προκαλούσε τή Ρώμη. Σπάνια έβγαине μαζί με τόν Καίσαρα. “Όμως, αυτός δέν ήταν λόγος για να συγχωρήση ή Ρώμη τά άμαρτήματά της. Δέν ξεχνούσαν πως ήταν μιὰ ξένη κι’ είχε κερδίσει τήν καρδιά του άτοκράτορά τους.

Οι πιο φανατικοί έχθροί του Καίσαρα και της Κλεοπάτρας, μέσα στη γερουσία ήταν ό Πούμπλιο Σερβίλιο και ό Γάιο Σερβίλιο Κάσκα. “Αλλά, εκτός από τούς δυό αυτούς ήταν και ό Βρούτος, διαλεχτό πρόσωπο από τόν Καίσαρα που τόν είχε άναδείξει και τόν άγαπούσε σαν παιδί του. Οι αντίπαλοι του άτοκράτορα κατάφεραν όχι μονάχα να τόν πάρουν με τό μέρος τους, αλλά να του σταλλάξουν τό δηλητήριο του φανατισμένου μίσους έναντίον του ανθρώπου που τόσο πολύ τόν είχε εύεργετήσει.

Δέν μπορούσαν και οι τρεις αυτοί να συγχωρήσουν στον Καίσαρα πως συμμάχησε με τήν Πτολεμαία βασίλισσα τή στιγμή που ή ίδια είχε βοηθήσει τόν έχθρό του, τόν Πομπήιο. Δέν μπορούσαν να καταλάβουν πως ή Κλεοπάτρα τόν είχε σκλαβώσει με τό άκαταμάχητο όπλο της γοητείας που θα σκλάβωνε και τούς ίδιους, χωρίς να μπορέσουν ν’ αντισταθούν, αν βρίσκονταν κι’ αυτοί στη θέση του Καίσαρα.

“Η γερουσία σκόπευε να συνεδριάση για να του άπονείμη τόν τίτλο του κληρονομικού μονάρχη. “Ο Καίσαρ, ώστόσο, είχε καινούργιες φιλοδοξίες. Καταλάβαινε πως για να σταθεροποιήση τή Ρωμαϊκή άτοκρατορία, έπρεπε να κερδίση τήν “Ασία, όπως είχε κάνει ό Μέγας “Αλέξανδρος. Αυτός ήταν ό σκοπός του. “Αποφάσισε να χτυπήση πρώτα - πρώτα τούς πιο επικίνδυνους έχθρους της Ρώμης, τούς Πάρθες. “Ετοίμασε με μεθοδικότητα τό στρατό του για αυτή τή μεγάλη έκστρατεία και περίμενε να μπη ή “Ανοιξι για να ξεκινήση.

“Η συνεδρίαση της γερουσίας όρίστηκε για τις δεκαοχτώ Μαρτίου. Οι έχθροί του Καίσαρα διάλεξαν αυτή τήν ήμέρα για να εκτελέσουν τό σχέδιό τους. “Ήταν ή μοναδική εύκαιρία να θρουν τόν άτοκράτορά τους μακριά από τούς σωματοφύλακές του. Μέσα στην αίθουσα της γερουσίας θα μπορούσαν

να τόν χτυπήσουν με μεγάλη εύκολία γιατί οι μισοί τουλάχιστον γερουσιαστές ήταν με τό μέρος τους.

“Ωστόσο, επειδή δέν μένει τίποτε μυστικό και ψιθυρίζονταν από πολύ κόσμο πως είχαν βάσει σκοπό να χτυπήσουν τόν Καίσαρα, φοβήθηκαν πως δέν θα έρχόταν σ’ αυτή τή συνεδρίαση και πως θα έπρεπε να περιμένουν πολύ καιρό ακόμα, ώπου να πραγματοποιήσουν τό σχέδιό τους.

Τή νύχτα της δεκάτης έβδομης Μαρτίου, ό Καίσαρ έκανε άσχημο ύπνο, γεμάτων έφιάλτες. “Όταν ξύπνησε, τό πρωί, θυμήθηκε τις συμβουλές του Σπουρίνα, ενός μάντη που του είχε πη να προσέχη όλο τό Μάρτιο γιατί κινδυνεύει ή ζωή του.

“Αλλά και ή Καλπούρνια, ή γυναίκα του, είδε άσχημα όνειρα κείνη τή νύχτα και με δάκρυα στα μάτια τόν έξώρκισε να μην πάη στη συνεδρίαση.

— “Η γερουσία δέν έχει άνάγκη από τήν παρουσία σου, αλλά από τή ζωή σου, Καίσαρα, του είπε.

“Αλλά και οι γιατροί του που τούς κάλεσε επειδή ένοιωσε πολύ άσχημα τή νύχτα, τόν συμβούλευσαν να μείνη στο σπίτι και να μην πάη στη συνεδρίαση.

“Ο Καίσαρ θέλησε να συμβουλευθē τό πιο άγαπημένο του πρόσωπο τήν Κλεοπάτρα. “Ήταν κι’ εκείνη σύμφωνη με τούς άλλους.

— Μά, γιατί να μην πάω; τή ρώτησε ό Καίσαρ. Ξέρω πως στη γερουσία έχω πολλούς έχθρους, αλλά μπορείς να μου θρηξ ένα βασιλιά ή έναν άτοκράτορα που να μην έχη έχθρους; Κι’ αν θελήσουν να με χτυπήσουν με τούς λόγους, τά επιχειρήματά τους θα διαλυθούν πάνω στις πράξεις που θα τούς υπενθυμίσω πως έκανα. “Η γερουσία δέν μπορεί παρά να με περιβάλη μ’ έμπιστοσύνη γιατί σε λίγες μέρες ξεκινώ για μιὰ καινούργια και μεγάλη έκστρατεία που θα λαμπρύνη περισσότερο τή Ρώμη.

— Μιὰ γυναίκα που αγαπάει φοβάται, του άπάντησε ή Κλεοπάτρα.

— Είναι υπερβολικοί οι φόβοι σου, Κλεοπάτρα. “Ωστόσο, θα τό σκεφθώ.

Φίλησε τό γυιό του τόν Καισαρίωνα και γύρισε ξανά στο σπίτι του. “Αρχισε να διατάζει κι’ αυτός “Επρεπε να πάη ή όχι;

“Η γερουσία, στο μεταξύ, είχε συνεδριάσει. Οι γερουσιαστές περίμεναν με άνυπομονησία τόν έρχομό του άτοκράτορα. Οι έχθροί του, μάλιστα, περίμεναν με άγωνία. Κι’ αν δέν έρχόταν; “Αν άλλαζε γνώμη και μετανοούσε τήν τελευταία στιγμή;

Για να τόν πείσουν να έρθη κατέφυγαν σ’ ένα τέχνασμα. “Εστειλαν να τόν καλέση ό Βρούτος, αλλά με τρόπο ώστε να μην καταλάβη τίποτε. “Ήταν τό μοναδικό πρόσωπο που θα μπορούσε να τόν πείση γιατί ό Καίσαρ έτρεφε μεγάλη άδυναμία στο Βρούτο και του είχε έμπιστοσύνη.

“Ο Βρούτος τόν θρήκε να κάθεται άναποφάσιτος.

— Καίσαρ, ή γερουσία σε περιμένει, του

είπε, με τὸ πιὸ φυσικὸ ὕφος. Ἄργεις καὶ ἀνησυχεῖ.

— Σκοπεύω νὰ μὴν ἔρθω, Βρούτε...

— Νὰ μὴν ἔρθης; Γιατί;

— Εἶδα πολλὰ ἄσχημα ὄνειρα: Ὅλοι μὲ συμβουλευοὺν νὰ μὴν παρευρεθῶ στὴ συνεδρίαση.

— Καὶ πιστεύεις στὰ ὄνειρα Καίσαρ; τοῦ εἶπε γελώντας ὁ Βρούτος.

— Ἡ Καλπύρνια μ' ἐξορκίζει νὰ μὴ θγῶ ἀπὸ τὸ σπίτι.

— Ἀλλοίμονο, Καίσαρ, ἂν οἱ τύχες τῆς Ρώμης ἐξαρτιόνταν ἀπὸ τὰ ὄνειρα τῆς Καλπύρνια, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰ δικά σου.

Τὰ τελευταῖα λόγια τοῦ Βρούτου πείραξαν στὸ φιλότιμο τὸν Καίσαρα. Δὲν εἶχε δικαίωμα ἕνας πολιτικὸς ἄνδρας νὰ κρύβεται ἀπὸ φόβο στὸ σπίτι του ἐπειδὴ κάποιος μάντης τὸν συμβούλευε νὰ προσέχη. Κι' ἂν ἀκόμα ὑπῆρχε κάποιος κίνδυνος, ὁ Ἰούλιος Καίσαρ, ὁ αὐτοκράτορας τῆς Ρώμης ἔπρεπε νὰ τὸν ἀντιμετωπίσει μὲ τὸ κεφάλι ψηλά καὶ ὄχι νὰ κρυβεται γιὰ νὰ τὸν ἀποφύγει.

— Θὰ ἔρθω, Βρούτε, πῆρε τὴν ἀπόφασιν. Εἰδοποίησε τὴν γερουσία πὼς δὲν θ' ἀργήσω.

Ἐκείνη τὴ στιγμή, ἡ καλὴ μοῖρα τοῦ Καίσαρα ἀποφάσισε νὰ τὸν ἐγκαταλείψει καὶ νὰ πάη μὲ τὸ μέρος τῶν ἐχθρῶν του. Τὰ δάκρυα τῆς Καλπύρνια καὶ οἱ παρακλήσεις τῆς δὲν μπόρεσαν νὰ τὸν κάνουν ν' ἀλλάξει γνώμη. Καὶ ξεκίνησε.

Τὰ πλήθη τοῦ ἀνώνυμου λαοῦ ποὺ τὸν ἀγαποῦσαν τὸν περιστοίχισαν ὅταν θγῆκε στὸ δρόμο. Γι' αὐτοὺς ἦταν τὸ εἰδωλό τους, ὁ μέγας αὐτοκράτορας. Μέσα στίς θερμὲς ἐπυφημίες τους καὶ τὴ θριαμβευτικὴ ὑποδοχὴ τους, ὁ Καίσαρ ξέχασε τοὺς φόβους του. Κι' ὅταν κάποιος τὸν πλησίασε καὶ τοῦ ἔδωσε ἕνα χαρτί μὲ τὴν παράκλησιν νὰ τὸ διαβάσει ἀμέσως, δὲν ἔδωσε σημασία καὶ τὸ ἔβαλε στὴν τσέπη του. Κι' ὅμως, ἂν τὸ διάβαζε κείνη τὴ στιγμή θὰ γυρνοῦσε πίσω καὶ θὰ κέρδιζε τὴ ζωὴ του. Γιατί τὸ χαρτί ἐκείνο τὸν πληροφοροῦσε πὼς οἱ ἐχθροὶ του εἶχαν ἀποφασίσει νὰ τὸν σκοτώσουν μέσα στὴν γερουσία. Ἄργότερα τὸ θρῆκαν στὴν τσέπη του μὰ ἦταν ἀχρηστο πιά...

Πρὶν μῆθ' ἴσθαι τὴν γερουσίαν ἐπισκέφθηκε τὸ ναὸν τοῦ ἱεροῦ θυσιάσει. Ὁ καπνὸς τῆς θυσιάσεως δὲν τὸν ἱκανοποίησε. Εἶπε στὸν αὐτοκράτορά του πὼς οἱ οἰωνοὶ δὲν ἦταν καλοὶ. Μὰ ὁ Καίσαρ λὲς κι' εἶχε ἀποφασίσει νὰ τὰ θάλλῃ μὲ τὴν ἴδια τὴ μοῖρα του. Δὲν ἔδωσε καὶ πάλιν σημασία. Ἄν γυρνοῦσε στὸ σπίτι του καὶ ὁ ἴδιος, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ κόσμος ποὺ τὸν ἀγαποῦσε, θὰ τὸν θεωροῦσαν νικημένο.

Οἱ γερουσιαστὲς τὸν περίμεναν μπροστὰ στὴν πύλη τῆς γερουσίας. Σὲ μιὰ στιγμή, ὁ Καίσαρ, πῆρε εἶδησιν τὸν Σπουρίννα, τὸ μάντη.

— Ὁ Μάρτης κοντεύει νὰ περάσῃ, Σπουρίννα, τοῦ εἶπε γελώντας.

Ὁ Σπουρίννα κούνησε μελαγχολικὰ τὸ κεφάλι του.

— Εἶναι ἀκόμα Μάρτης, Καίσαρ, εἶπε. Δὲν πέρασε.

Ξαφνικὰ, ὁ Καίσαρ ἀνησύχησε. Τὰ λόγια τοῦ μάντη ξύπνησαν τοὺς κοιμισμένους φόβους του. Ἀναρωτήθηκε ἂν ἔκανε καλά ποὺ παράκουσε τίς συμβουλὲς τῶν καὶ τῶν καὶ περισσότερο τῆς Κλεοπάτρας. Ἡ ἀγαπημένη τῆς μορφή παρουσιάστηκε ἔντονη μπροστὰ του. Μὰ, τὴ στιγμή αὐτὴ ποὺ οἱ πρῶτοι κίβλας γερουσιαστὲς τὸν περιστοίχιζαν, οὔτε ἡ ἀνάμνησις τῆς Κλεοπάτρας μποροῦσε νὰ τὸν γυρίσῃ πίσω.

Πέρασε τὴν εἴσοδον καὶ κατευθύνθηκε πρὸς τὸν χρυσὸ θρόνον του. Ἐνας ἀπὸ τοὺς γερουσιαστὲς, ὁ Ποπίλιο Λένα, ἄνθρωπος κι' αὐτὸς τῆς συνωμοσίας, τὸν πλησίασε καὶ κάτι τοῦ ψιθύρισε. Οἱ ἄλλοι τρομοκρατήθηκαν: Μήπως, τὴν τελευταία στιγμή ὁ Ποπίλιο μετάνοιωσε καὶ εἰδοποίησε τὸν αὐτοκράτορα γιὰ τὸν κίνδυνον ποὺ διέτρεχε;

Μὰ... ὄχι. Εἶδαν τὸν Καίσαρα νὰ γελᾷ καὶ τὸν Ποπίλιο νὰ σκύβῃ καὶ νὰ τοῦ φιλᾷ τὸ χέρι. Ἦταν τὸ φίλημα τοῦ Ἰούδα...

Οἱ συνωμότες πῆραν θάρρος καὶ κύκλωσαν τὸν Καίσαρα, ποὺ κατευθυνόταν πρὸς τὸν θρόνον του, γιὰ νὰ τὸν χαιρετήσουν τάχα. Μὰ τὸ σχέδιόν τους ἦταν νὰ τὸν ἀπομονώσουν ἀπὸ τοὺς ἄλλους. Ὁ Καίσαρ χαμογελοῦσε κι' εἶχε σκυμμένο τὸ κεφάλι ὥσπου, σὲ μιὰ στιγμή μῆκε μπροστὰ του ὁ Τίτος Τσίμπρο καὶ τὸν παρακάλεσε νὰ δώσῃ χάρι στὸν ἀδελφὸν του ποὺ θρισκόταν στὴν ἐξορία.

Ὁ Καίσαρ ἀρνήθηκε μὰ ὁ Τσίμπρο ἐπέμενε ζωηρότερα αὐτὴ τὴν φορὰ. Ὁ αὐτοκράτορας δὲν τοῦ ἀπάντησε. Ἀνασήκωσε τοὺς ὤμους του καὶ θέλησε νὰ προχωρήσῃ. Ὁ ἄλλος, ὅμως, τὸν ἔπιασε ἀπὸ τὴν πορφυρένια τόγκα του.

— Μὰ... αὐτὸ λέγεται ἀπειλὴ καὶ θία! ἔκανε ἀγανακτισμένος ὁ Καίσαρ.

Ὁχι, ἦταν μόνο τὸ σύνθημα ποὺ περίμεναν οἱ δολοφόνοι του. Ὁ Κάσσιος, ποὺ θρισκόταν πίσω ἀπὸ τὸν Ἄετὸ τῆς Ρώμης, τοῦ ἔδωκε τὸ πρῶτον χτύπημα. Μὰ τὸ χέρι του ἔτρεμε καὶ γλύστρησε πάνω στὸ λαιμὸ τοῦ ἀνθρώπου ποὺ βαστοῦσε τίς τύχες μιᾶς ὀλόκληρης αὐτοκρατορίας, προξενώντας μονάχα μιὰ ἐπιπόλαια πληγὴ.

Ὁ Καίσαρ στράφηκε ἀπότομα πρὸς τὰ πίσω, ἄρπαξε μὲ τὰ χεῖρά του μπράτσα τοῦ τὸν ἐπίδοξον δολοφόνον του καὶ τὸν λύγισε. Μὰ ἡ λεπίδα τοῦ μαχαιριοῦ ἑνὸς ἄλλου τρύπησε βαθειὰ μέσα στὸ πλευρὸν του καὶ τὸν ἔκανε νὰ λυγίσῃ ὁ ἴδιος. Ὁ Κάσσιος τὸν χτύπησε στὸ πρόσωπον καὶ ὁ Βρούτος στὸ ἄλλο πλευρὸν.

Ὁ Καίσαρ κατάλαθε... Μὰ κατάλαθε πολὺ ἀργά... Κι' ὅταν εἶδε τὸ Βρούτον νὰ τὸν χτυπά, τὸ Βρούτον ποὺ τὸν εὐεργέτησε ὅσο κανέναν ἄλλον, λόγια πικρὰ καὶ γεμάτα παράπονον θγῆκαν ἀπὸ τὰ στεγνά του χεῖλη:

— Καὶ σὺ, παιδί μου Βρούτε;

Ἐπειτα, μὲ μιὰ ἀπεγνωσμένη κίνησιν ἀναδίπλωσε τὴν πορφυρένια τόγκα πάνω στὸ κεφάλι του, τρέκλισε καὶ κατευθύνθηκε πρὸς τὸ ἀγαλμα τοῦ Πομπηίου, τοῦ ἐχθροῦ του, ποὺ ὁ ἴδιος εἶχε ζητήσει νὰ στηθῇ στὴν αἴθουσαν τῆς γερουσίας.

Ὁ Ἄετὸς λύγισε τὰ φτερά του κι' ἔπεσε...

Οι έχθροί του, μεθυσμένοι λές από τὸ αἷμα του, ἔπεσαν ἀλαλάζοντας πάνω του κι' ἄρχισαν νὰ τὸν χτυποῦν, νὰ τὸν χτυποῦν μὲ μανία... Εἰκοσιτρεῖς πληγές μέτρησαν στὸ σῶμα του...

Ὁ αὐτοκράτορας ξεψύχησε μπροστὰ στὸ ἀγαλμα τοῦ Πομπηίου. Καί χρειάστηκαν δεκαπέντε ὀλόκληρα χρόνια γιὰ νὰ κλείσουν αὐτὲς οἱ πληγές ἀπὸ τὸ σῶμα τῆς Ρώμης. Γιατί, ὁ θάνατος τοῦ Καίσαρα ἦταν χτύπημα τρομερὸ γιὰ τὴ Ρωμαϊκὴ αὐτοκρατορία..

Ὁ Ἀντώνιος στὸ προδῆκνιο

ΜΟΛΙΣ ἔπεσε ὁ Καίσαρ οἱ γερουσιαστὲς πανικοβλήθησαν καί τόβαλαν στὰ πόδια! Τὸ πλῆθος τοῦ κόσμου ποὺ θρискόταν ἔξω ἀπὸ τὴ γερουσία, τοὺς ἀκολούθησε στὴ φυγὴ τους χωρὶς νὰ ξέρη τὴν αἰτία. Οἱ δολοφόνιοι, μὲ ματωμένα χέρια, γιὰ νὰ τὸν καθησυχάσουν τοποθέτησαν ἕνα καπέλλο στὴν αἰχμὴ ἑνὸς κονταριοῦ καί τὸ σήκωσαν ψηλά, φωνάζοντας πὼς εἶχε ἀποδοθῆ δικαιοσύνη πὼς ὁ τύραννος πλήρωσε μὲ τὸ θάνατό του τὰ ἀνομήματά του καί πὼς ἡ ἐλευθερία εἶχε ξανάρθει στὴ Ρώμη.

Αὐτὸ τὸ ὕψωμα τοῦ καπέλλου στὸ κοντάρι θὰ γινόταν ἀρκετοὺς αἰῶνες ἀργότερα, τὸ σύμβολο τῆς δημοκρατίας.

Ἀλλὰ τὰ πλήθη δὲν καθησυχάσαν. Τρόμαξαν περισσότερο στὴν εἶδησι τοῦ θανάτου τοῦ μεγάλου αὐτοκράτορα, τοῦ γίγαντα τῆς Ρώμης.

Μέσα σ' αὐτὸν τὸν κόσμο ἔτρεχε κι' ἕνας ἀξιωματικός, στενὸς φίλος τοῦ Καίσαρα. Τὸν ἔλεγαν Μάρκο Ἀντώνιο καί φοβόταν πὼς ἂν ἔπεφτε στὰ χέρια τῶν δολοφόνων τοῦ αὐτοκράτορα δὲν θὰ τοῦ ἔδιναν ὅπωςδήποτε χάρι. Ὅμως, δὲν τὸν κυρίευσε ὁ πανικός. Ἡ ψυχραιμία του ἦταν ἡ αἰτία νὰ γραφοῦν ἀπειρες σελίδες ἱστορίας μὲ τὸ ὄνομά του...

Μέσα στὴ γενικὴ σύγχυσι σκέφθηκε πὼς ἔπρεπε νὰ ἐκμεταλλευθῆ τὴν κατάστασι. Πέταξε τὰ ροῦχα του, φόρεσε ροῦχα πληθείου κι' ἔτρεξε κατ' εὐθείαν στὸ σπίτι τοῦ Καίσαρα, πρὶν φθάσουν οἱ δολοφόνιοι του. Ἐπεισε χωρὶς μεγάλη δυσκολία τὴν ἀπαρηγόρητη Καλπούρνια νὰ τοῦ παραδώσῃ τὰ χαρτιά τοῦ Καίσαρα, τὴ διαθήκη του καί ὄλο τὸ χρυσάφι τῆς προσωπικῆς περιουσίας του ποὺ ἀνερχόταν στὸ ποσὸν τῶν ἑκατὸ ἑκατομμυρίων σεστερταίων. Ὑστερα, ἔτρεξε στὸ ναὸ τοῦ Ὀπι, ποὺ κρυβόταν ὁ κρατικὸς θησαυρὸς κι' ἔγινε κάτοχός του. Μ' αὐτὴ τὴ μεγάλη δύναμι τοῦ χρυσοῦ, στὰ χέρια του, ἔξαφανίστηκε, περιμένοντας τὴν κατάλληλη στιγμή καί εὐκαιρία γιὰ νὰ παίξῃ τὸ χαρτί του.

Μαζὶ μὲ τὸν Ἀντώνιο ἔξαφανίστηκε κι' ἕνα ἄλλο πρόσωπο, ὅταν ἔμαθε τὴ δολοφονία τοῦ αὐτοκράτορα. Ἡ Κλεοπάτρα. Ἡ βασίλισσα τῆς Αἰγύπτου κατάλαβε πὼς ἡ γῆ τῆς Ρώμης θὰ ἔτρεμε κάτω ἀπὸ τὰ πόδια τῆς καί

πὼς ἡ πιὸ λογικὴ πράξι ποὺ ἔπρεπε νὰ κἀνη ἦταν νὰ ἔξαφανισθῆ τὸ γρηγορώτερο, νὰ φύγῃ μακριὰ ἀπὸ τὴ Ρώμη, ἐπιστρέφοντας στὴν Αἰγύπτο. Ἦξερε πὼς ὄλοι τὴ μισοῦσαν καί πὼς τώρα ποὺ δὲν τὴ σκέπαζε ἡ σκιά τῶν φτερῶν τοῦ Καίσαρα ἡ ζωὴ τῆς, καί ἡ ζωὴ τοῦ μικροῦ Καισαρίωνα, θὰ κινδύνευε ἀμεσα.

Κατάφερε νὰ μπῆ σ' ἕνα πλοῖο, ποὺ ἀνοῖξε ἀμέσως πανιά. Μά, ἡ Κλεοπάτρα, φεύγοντας, ἴσως χωρὶς κι' αὐτὴ νὰ τὸ ξέρη, κρατοῦσε σφιγμένη στὴ γροθιά τῆς ξανά τὴν τύχη τῆς Ρώμης.. Ἄν δὲν κατῶρθωνε νὰ φύγῃ, τὸ ξετύλιγμα τῶν γεγονότων καί τῆς ἱστορίας θὰ ἦταν πολὺ διαφορετικὸ. Μά ἡ μοῖρα εἶχε, φαίνεται, χαράξει τὸ δικὸ τῆς δρόμο. Ἡ Κλεοπάτρα δὲν εἶχε πῆ τὸν τελευταῖο λόγο. Ἡ Ρώμη θὰ εἶχε τὴν εὐκαιρία νὰ τὴν θυμηθῆ ἀλλὰ καί νὰ τὴν φοβηθῆ πολλές φορές..

Τὰ γεγονότα, στὴ Ρώμη, μετὰ τὴ δολοφονία τοῦ Καίσαρα δὲν ἔγιναν ἔτσι ἀκριβῶς ὅπως τὰ περίμεναν οἱ δολοφόνιοι του. Πίστευαν πὼς μετὰ τὸ θάνατό του, ἡ τρομοκρατημένη γερουσία θὰ τοὺς παραχωροῦσε τὴν ψῆφο τῆς γιὰ νὰ ἐξιλεωθοῦν, ἀλλὰ καί γιὰ ν' ἀποκτήσουν τὴν ἀπαραίτητη δύναμι ποὺ θὰ τοὺς ἐπέτρεπε ν' ἀνέβουν μέσα σὲ μιὰ στιγμή στὸ ἀνώτατο ἀξίωμα τῆς αὐτοκρατορίας. Δὲν εἶχαν προβλέπει πὼς οἱ γερουσιαστὲς θὰ ἔφευγαν πανικόβλητοι καί αὐτὸ τοὺς στοίχισε πολὺ ἀκριβὰ. Κι' ὅταν κατῶρθωσαν νὰ τοὺς συγκεντρώσουν τὴν ἄλλη μέρα ἦταν, πιά, πολὺ ἀργά...

Ὁ Ἀντώνιος εἶχε σπείρει τὸ σπόρο του ποὺ δὲν ἄργησε μέσα σὲ λίγες ὥρες νὰ βλαστήσῃ. Ἡ εἶδησι τῶν ὄρων τῆς διαθήκης τοῦ νεκροῦ αὐτοκράτορα συγκίνησε ζωηρὰ τὰ πλήθη. Ἐμαθαν πὼς ὁ Καίσαρ μοίραζε σὲ κάθε Ρωμαῖο κάτοικο 300 σεστερταία καί πὼς ἄφηνε ἐλεύθερους, γιὰ τὸ λαό, τοὺς κήπους του στὸ Τζιανικόλο. Μά, ἐκεῖνο ποὺ συγκίνησε περισσότερο τὸν κόσμο ἦταν τὸ σημεῖο τῆς διαθήκης ποὺ μιλοῦσε γιὰ τὴ διαδοχὴ του. Ὁ Καίσαρ υἱοθετοῦσε τὸν ἀνηψιό του Ὀκτάβιο καί τὸν ὀνόμαζε διάδοχό του. Στὴν περίπτωσι, δέ, ποὺ θὰ πέθαινε, ἡ διαδοχὴ θὰ περνοῦσε στὸν Βροῦτο. Στὸν ἄνθρωπο ποὺ τὸν σκότωσε!

Ἡ εὐαισθησία τοῦ λαοῦ ἐκδηλώθηκε τὴ στιγμή τῆς κηδείας τοῦ αὐτοκράτορα. Μερικοὶ ὑποστήριζαν πὼς ὁ Καίσαρ ἦταν θεὸς κι' ἔπρεπε νὰ τὸν θάψουν στὸ ναὸ τοῦ Δία, στὸ Καπιτώλιο. Ἄλλοι ὑποστήριζαν πὼς ἔπρεπε νὰ τὸν θάψουν στὸ σημεῖο ποὺ δολοφονήθηκε. Γιὰ νὰ λύσουν τὴ διαφορά, μερικοὶ στρατιῶτες, πλησίασαν τὸ νεκρικὸ κρεβάτι κι' ἔβαλαν φωτιά.

Τὸ τί ἀκολούθησε, τότε, δὲν περιγράφεται. Κάθε ἄνθρωπος, γιὰ νὰ τιμήσῃ τὸν αὐτοκράτορά του, ἔφερε καί κάποιο ἀντικείμενο γιὰ νὰ ρίξῃ στὴ φωτιά. Ἐπιπλα, κρεβάτια, διάφορα ἀντικείμενα τοῦ σπιτιοῦ... Οἱ ἠθοποιοὶ πέταξαν στὴ φωτιά τὰ χρυσοστόλιστα ροῦχα τους, οἱ στρατιῶτες τὰ ὄπλα τους οἱ γυναῖκες τὰ κοσμήματά τους. Καί μέσα σ' αὐτὸν τὸν παροξυσμὸ τῆς συγκινήσεως καί τῆς ὀργῆς τοῦ πλῆθους γιὰ τὴ δολοφονία τοῦ

αυτοκράτορα, πρόσθεσε τή δική του όργη ό 'Αντώνιος, μ' έναν έμπνευσμένο λόγο, καταφέρνοντας νά παρασύρη τά πνεύματα. 'Η μεγάλη εύκαιρία πού ζητούσε είχε έρθει.

— "Άνδρες Ρωμαίοι, ό μεγάλος νεκρός μας πού καίγεται ανάμεσα στίς φλόγες, είχε τιμηθή από την πατρίδα, από σās τους ίδιους και από την γερουσία. 'Η πατρίδα δέν του πήρε τό στεφάνι πού του πρόσφερε, έσεις δέν του πήρατε την αγάπη σας και μόνο ή γερουσία τον πρόδωσε και του πήρε τη ζωή...

Τό ήφαιστειο τής άγανακτήσεως του κόσμου ξέσπασε τρομερό.

— Θάνατος στον Κάσσιο! φώναξαν πολλοί. Θάνατος στον Βρούτο!

Τά πλήθη ξεκίνησαν νά πολιορκήσουν τά σπίτια τών δολοφόνων. Μά ό Κάσσιος και ό Βρούτος πρόλαβαν νά ξεφύγουν. Κι' έπειδή κατάλαβαν πώς ή Ρώμη δέν θά συγχωρούσε τό έγκλημά τους, αποφάσισαν νά καταφύγουν σέ μιά από τίς Ρωμαϊκές έπαρχίες. Προτίμησαν την 'Ελλάδα όπου υπήρχαν φιλικά στρατεύματα.

'Ο δρόμος, τώρα, για τίς φιλοδοξίες του 'Αντωνίου ήταν ελεύθερος. "Έγινε ό κύριος τής Ρώμης και αυτό ήταν τό σπουδαιότερο. "Όμως, υπήρχε και κάποιος άλλος πού είχε τά δικαιώματα τής αρχής. 'Ο κληρονόμος του Καίσαρα, ό δεκαεπτάχρονος 'Οκτάβιος, πού βρισκόταν τίς μέρες εκείνες στην 'Απολλωνία. "Όταν έμαθε τό θάνατο του αυτοκράτορα και θετού του πατέρα ξεκίνησε για τή Ρώμη με όλη τή δύναμη του στρατού του. Δέν είχε τό επιβλητικό παρουσιαστικό του 'Αντωνίου ό 'Οκτάβιος ούτε τίς πολεμικές άρετές του. Είχε, όμως μιά άλλη άρετή πού έλλειπε από τον 'Αντώνιο. Ήταν συνετός, συγκρατημένος και δέν έκανε τίποτε χωρίς ύπολογισμό. Αυτή τή μεγάλη άρετή του είχε εκτιμήσει ό Καίσαρ και τον διάλεξε ως διάδοχό του. Ποιός από τους δύο θά κρατούσε στα χέρια του τίς τύχες τής Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας;

'Η τύχη τό έφερε νά τίς κρατήσουν και οι δύο. Γιατί, άμέσως μετά τό θάνατο του Καίσαρα ύποδουλωμένοι λαοί τής Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας σήκωσαν κεφάλι. "Έπρεπε ν' άγωνιστούν ένωμένοι, τώρα, για νά μη κλονισθή ή πατρίδα τους. 'Ο 'Οκτάβιος έμεινε στην Ρώμη και ό 'Αντώνιος πέρασε στην Γαλλία. Μέσα σέ σύντομο διάστημα κατέστειλε τίς έξεγέρσεις και ξεκίνησε άμέσως για την 'Ελλάδα όπου ό Κάσσιος και ό Βρούτος έπικεφαλής ενός τμήματος στρατού άπειλούσαν νά κινηθούν έναντίον τής Ρώμης. "Έπρεπε νά τους χτυπήσει τώρα στην αρχή.

'Η άμφίρροπη και φονική μάχη έγινε στους Φιλίππους τής Μακεδονίας. 'Ο στρατός τών δολοφόνων του Καίσαρα διαλύθηκε και οι ήγέτες του θρήκαν τό θάνατο. 'Ο 'Αντώνιος δέν πρόσθεσε ακόμα μιά νίκη στο ένεργητικό του, αλλά και μιά αίγλη. Πώς έγινε ό τιμωρός τών δολοφόνων του Καίσαρα.

Μετά την Μακεδονία κατέβηκε στην 'Αθήνα, την πόλη πού αγαπούσε ίσως περισσότερο κι' από τή Ρώμη γιατί έδω έλαβε την πρώτη

του μόρφωση. 'Η 'Ελλάδα ήταν ή άδυναμία του 'Αντωνίου.

Στην 'Αθήνα πληροφορήθηκε πώς είχαν έπαναστατήσει διάφορες φυλές τής Μικράς 'Ασίας. 'Εκεί κατέστρωσε και τό μεγαλεπήβολο σχέδιό του. Σκέφθηκε πώς άν γινόταν κύριος τής 'Ασίας και τής 'Αφρικής θά μπορούσε νά έξουδετερώσει τή δύναμη του 'Οκταβίου πού έμενε στην Ρώμη. Θά είχε τό μεγαλύτερο κομμάτι τής Μεσογείου δικό του.

'Από την 'Αθήνα πέρασε στην Μικρά 'Ασία. Με άπανωτους πολέμους πού κράτησαν τρία χρόνια, ύπόταξε τους έχθρους τής Ρώμης και πέρασε στην Συρία. 'Η δύναμή του μεγαλωνε διαρκώς. "Έπρεπε, τώρα, νά γίνει κύριος τής 'Αφρικής. Ν' άπλωθή ή έπιρροή και ή δύναμή του και σ' αυτή την ήπειρο. Μά για νά τό κατορθώσει αυτό έπρεπε νά κερδίσει την Αίγυπτο. Και για νά κερδίσει την Αίγυπτο του έφθανε νά κερδίσει μόνο μιά γυναίκα. Τή βασίλισσά της, την Κλεοπάτρα.

"Όμοιος 'Ηρακλής στο παρουσιαστικό, ό 'Αντώνιος, ψηλός, γεμάτος, με άδρά χαρακτηριστικά και με χοντρό σθέρκο, ήταν θέβαιος για τή δύναμή του. Ήταν περισσότερο θέβαιος πώς ή Κλεοπάτρα θά έρχόταν με τό μέρος του.

Τή γνώριζε από μικρή, όταν είχε βοηθήσει με τά στρατεύματα του Γκαμπίνιο νά κερδίσει ό πατέρας της τό θρόνο. Ήταν δεκατεσσάρων χρονών τότε ή Κλεοπάτρα μά δέν έμοιαζε με άγουρο παιδί, αλλά με γυναίκα. Τό βλέμμα της πυρπολούσε, ήταν γεμάτο έρωτική πείρα και ύποσχόταν πολλά.

Μά, περισσότερες εύκαιρίες νά τή γνωρίσει του δόθηκαν στην Ρώμη. Σάν φίλος στενός του Καίσαρα την έβλεπε συχνά. 'Η γοητεία της τον είχε μεθύσει και την είχε ποθήσει μυστικά, έτσι όπως την ποθοῦσαν όλοι οι άνδρες πού είχαν την τύχη νά τή δουν από κοντά. 'Αλλά και ή Κλεοπάτρα του είχε δείξει ξεχωριστή οικειότητα και συμπάθεια. Τό άνδροπρεπές παρουσιαστικό του — τόσο διαφορετικό από του γερασμένου Καίσαρα — τή συγκινούσε. Μά ό Καίσαρ είχε τή μεγάλη άρετή πώς ήταν αυτοκράτωρ.

Τώρα πού ό Καίσαρ είχε φύγει από τή μέση, τό ένστικτο του 'Αντωνίου τον διαβεβαίωνε πώς ή Κλεοπάτρα θά είχε την ανάγκη του και θά τον προτιμούσε... Ήταν μεγάλη ανάγκη νά την κατακτήσει όχι μόνο σαν γυναίκα — πράγμα πού πολλές φορές τό είχε όνειρευθή — αλλά και σαν βασίλισσα. Τό χρυσάφι και τό σιτάρι τής Αίγυπτου θά του πρόσφερε μιά ακόμα δύναμη, ίσως την πιο μεγάλη. Και την χρειαζόταν αυτή τή δύναμη ό 'Αντώνιος γιατί ήταν θέβαιος πώς, άργά ή γρήγορα θά βρισκόταν άντιμέτωπος με τον 'Οκτάβιο. 'Η σκέψη τής έξουσίας τον μεθοῦσε από τώρα. Τό όνειρό του ήταν νά κατακτήσει τή Ρώμη. 'Αδύνατος καθώς ήταν στην 'Ιστορία, ό 'Αντώνιος, δέν είχε διδαχθή πώς ή Ρώμη τους αυτοκράτορες της τους ήθελε ως υπηρέτες τών συμφερόντων της και όχι ως ήγεμόνες της.

Φθάνοντας στην Ταρσό, ό 'Αντώνιος, παρήγγειλε στην Κλεοπάτρα νά έρθη νά τον

συνάντησή. Είχε τόν άέρα του κατακτητή. Δέν μπορούσε νά φανταστή πώς, σέ λίγο, κατακτητής πραγματικός πάνω στην τύχη του, αλλά και στην τύχη της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας θά ήταν ή Κλεοπάτρα...

Μετά τή δραματική φυγή από τή Ρώμη ή Κλεοπάτρα αποφάσισε νά σκοτώση τόν άνδρα της και άδελφό της και νά τόν ρίξη στή θάλασσα. Βιάστηκε νά τόν ξεφορτωθή για νά είναι θέβαιη πώς δέν έπρόκειτο νά τής θρεθί άντιμέτωπος, άργότερα, όταν μεγάλωνε. Ή διαβολική αυτή γυναίκα δέν ήθελε νά έχη εμπόδια στο δρόμο της και τά παραμέριζε ένα - ένα, πότε με τó άδίστακτο έγκλημα και πότε με τή δύναμη τής γοητείας της.

Όταν έφθασε στην Αίγυπτο δέν ήσύχασε. Έστρεψε τά βλέμματά της στην Ρώμη. Ο Καίσαρ πέθανε. Αυτό, όμως, δέν έσήμαινε πώς πέθανε και ή Ρώμη. Κάποιος άλλος θά έπαιρνε τή θέσι του.

Ήταν πολλοί εκείνοι πού ζητούσαν τήν έξουσία. Ο Οκτάβιος, ο Αντώνιος, ο Βρούτος και ο Κάσιος. Ο τελευταίος, μάάλιστα τής ζήτησε και βοήθεια.

Ύστερα από τή μάχη τών Φιλίππων και τó θάνατο του Βρούτου και του Κάσιου ξεκαθάρισαν άρκετά τά πράγματα. Δυό άνδρες έμειναν στο προσκήνιο. Ο Οκτάβιος και ο Αντώνιος. Ο πρώτος έμεινε στην Ρώμη. Ο δεύτερος μετά τήν Ελλάδα πέρασε στην Μικρά Ασία κι ύστερα κατηφόρησε προς τή Συρία. Η Κλεοπάτρα παρακολουθούσε με συγκρατημένη άναπνοή τήν πορεία του. Περιμένε... Ήταν θέβαιη πώς ο Αντώνιος δέν θά τήν ξεχνούσε. Μά κι αν ακόμα συνέβαινε αυτό ήταν έτοιμη εκείνη νά τόν θυμηθί...

Και νά πού ή προσμονή της και οι έλπίδες της δικαιώθησαν. Ο Αντώνιος τής έμήνυσε πώς τήν περιμένει στην Ταρό.

Θά πήγαινε; Και πώς θά πήγαινε; Σάν βασίλισσα ή σαν γυναίκα;

Ή Κλεοπάτρα προτίμησε τó δεύτερο ρόλο. Ήξερε πολύ καλά τήν ψυχολογία τών άνδρων. Και ο πιο δυνατός και ο πιο σοφός από αυτούς πέφτει εύκολα θύμα στο δίχτυ τής δμορφιάς μιας γυναίκας και του έρωτα. Άρκει νά τόν πολεμήση μια γυναίκα με τά κατάλληλα όπλα. Αυτά τά όπλα τά είχε ή Κλεοπάτρα και με τó παραπάνω μάάλιστα.

Ή σειρήνα.

Ο ΗΛΙΟΣ κόντευε ν' άγγίξη τή μακρυνή γραμμή του όρίζοντα. Ο Αντώνιος, καθισμένος μπροστά στην σκηνή του, στην όχθη του ποταμού Κίδνου όπου είχε στρατοπεδεύσει, είδε σέ μια στιγμή τους λεγεωνάριους του νά τρέχουν όλοι μαζί και νά τόν άφίνουν μόνο. Άκολουθώντας με τó βλέμμα του τήν κατεύθυνσι πού είχε πάρει τó πλήθος τών στρατιωτών του, διέκρινε τó άντικείμενο εκείνο πού τους είχε προκαλέσει τήν περιέργεια. Ήταν ένα πλοίο.

Ένα μονάχα πλοίο, στην μέση του ποταμού πού άστραποβολούσε στις τελευταίες άκτίνες του ήλιου. Τά πανιά του ήταν όλα άνοιχτά, πορφυρένια και γεμάτα άρώματα πού τó σιγανό άεράκι τά σκορπούσε όλόγυρα. Μια μεθυστική εύωδιά πού έμοιαζε με έρωτικό φίλτρο.

Τ' άσημένα κουπιά άνέβαιναν κι έπεφταν άργά, χωρίς θόρυβο, στο ρυθμό τής μουσικής ενός φλάουτου... κι έτσι όπως έλαμπαν από τόν ήλιο καθρεφτίζονταν πιο μεγάλα μέσα στο καθαρó νερό του ποταμού, συνθέτοντας μια εικόνα παραμυθιού.

Ο Αντώνιος δέν μπόρεσε νά κατανικήση τήν περιέργειά του. Άκολούθησε μαζί με τόν πιστό του Ένομπάρντο τó σιωπηλό πλήθος τών στρατιωτών του, πλησιάζοντας προς τó ποτάμι. Και, σέ μια στιγμή, μετάνοιωμένος για τήν άδυναμία του αυτή ρώτησε τόν Ένομπάρντο :

— Δέν έδωσες στην βασίλισσα τής Αίγυπτου νά καταλάβη πώς τήν περίμενα αύριο τó πρωί και όχι άπόψε;

Ο Ένομπάρντο χαμογέλασε αίνιγματικά.

— Και θέβαιη, άπάντησε.

— Τότε... γιατί ήρθε;

— Ποιος μπορεί νά κατανικήση τις έπιθυμίες μιας δμορφης γυναίκας, Αντώνιε, όταν θιάζεται νά συναντήση έναν γενναίο και δμορφο στρατηγό;

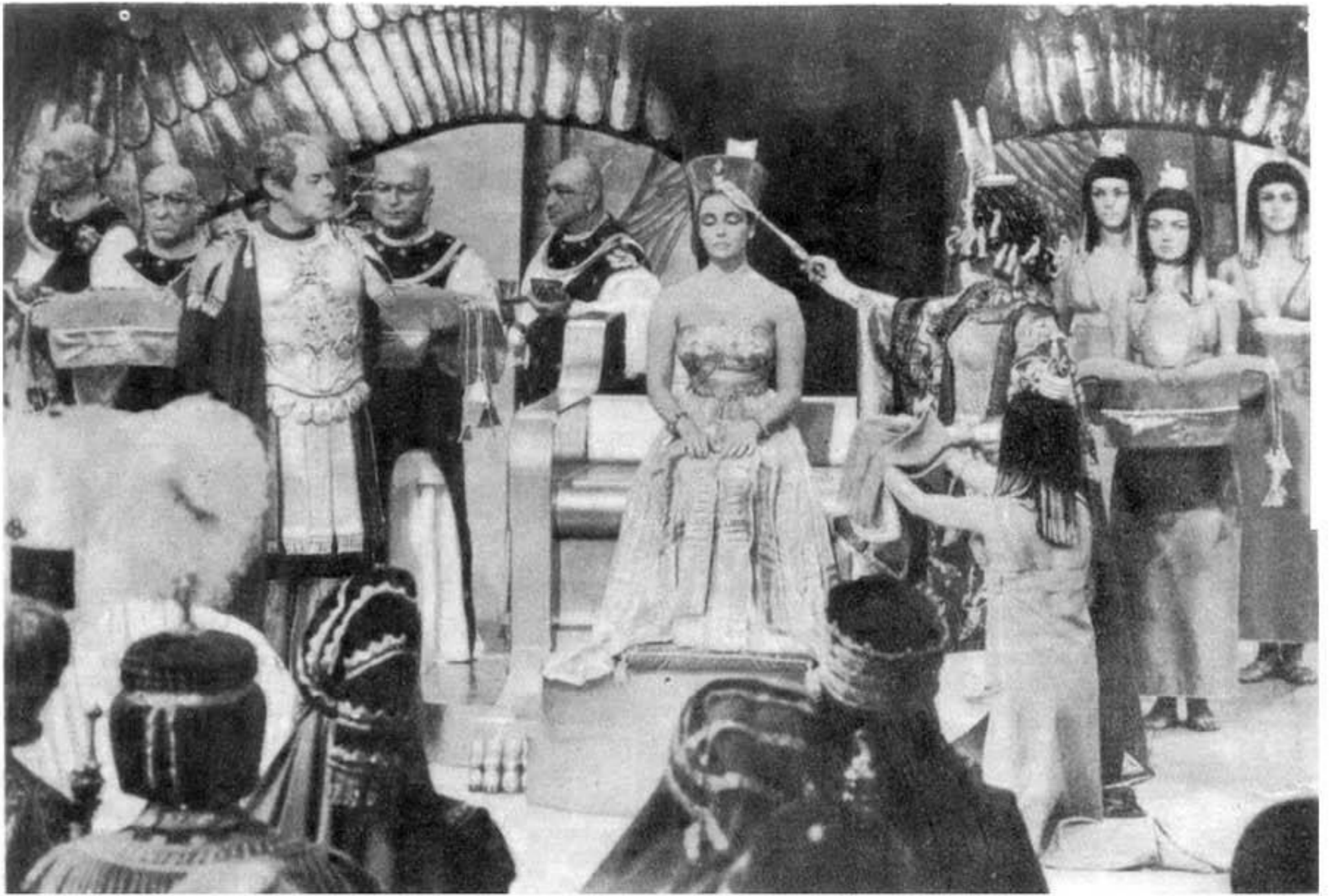
Ο Αντώνιος κολακεύθηκε από τά λόγια του Ένομπάρντο και χαμογέλασε χωρίς νά προσθέση λέξι. Ύστερα έκανε δρόμο ανάμεσα στους λεγεωνάριους του κι έφθασε στην όχθη. Σπρωγμένο από τó άεράκι πού δυνάμωσε, τó Αιγυπτιακό πλοίο πλησίαζε.

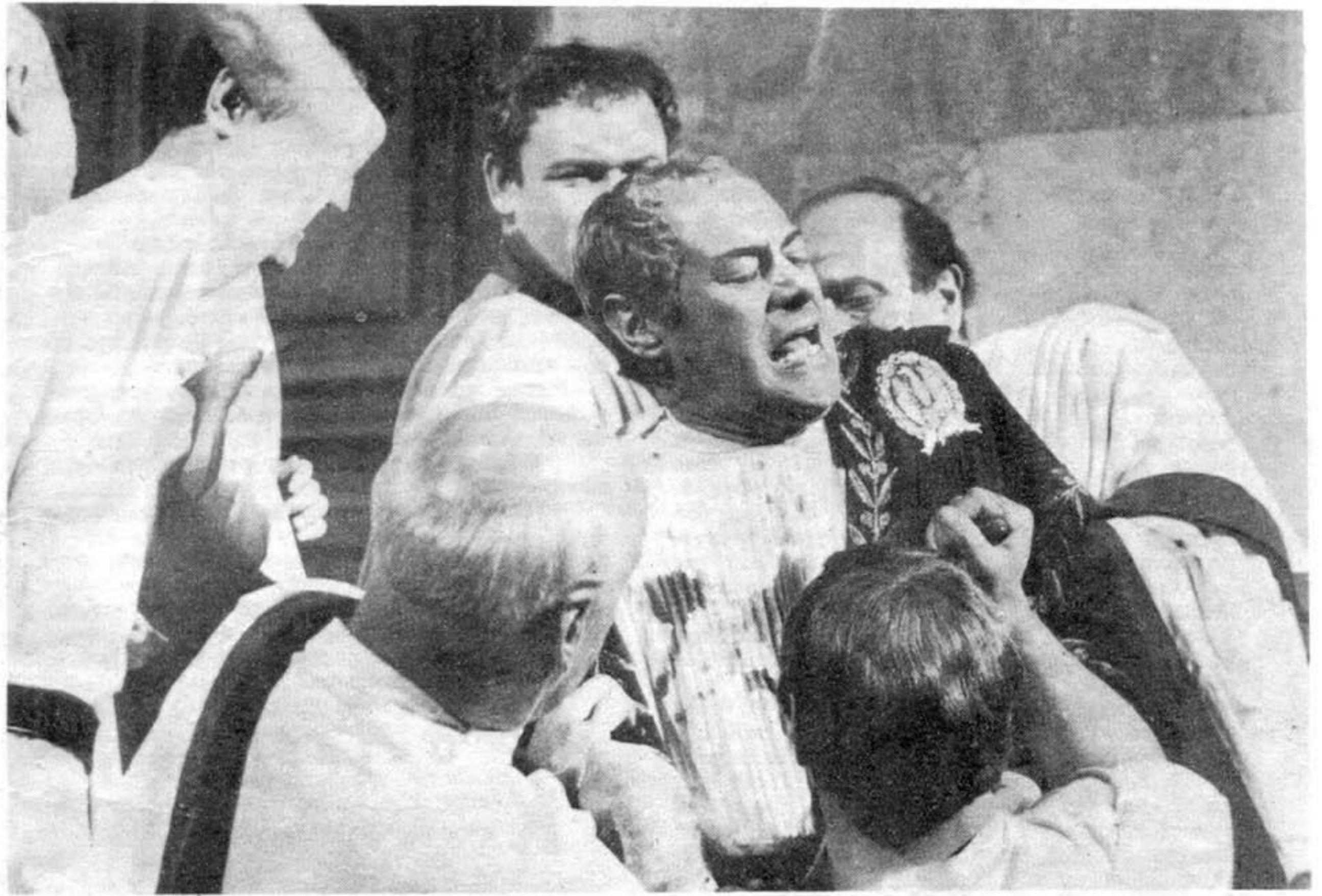
Τó θέαμα πού άντίκρυσε ο Αντώνιος και οι στρατιώτες του ήταν άπίστευτο. Πάνω στην πλώρη πού είχε ντυθί με καθαρó χρυσάφι και κάτω από μια πορφυρένια τέντα, κεντημένη με χρυσάφι και άσήμι, θρισκόταν ξαπλωμένη νωχελικά, σέ μαλακά μαξιλάρια μια σειρήνα. Είχε μισοκλείσει τά μάτια της λές και όνειρευόταν και δέν έπαιρνε είδησι τίποτε. Πανέμορφες σκλάβες τή δρόσιζαν κουνώντας ρυθμικά πελώρια φτερά και τó ρεύμα του άέρα πού σχηματιζόταν άνασήκωνε τó άνάλαφρο φόρεμα τής βασίλισσας, κάνοντας νά φανή ένα υπέροχο σώμα, όμοιο με τής Θεάς Άφροδίτης.

Όλες οι σκλάβες της, πού κάθονταν γύρω της έτοιμες νά εκτελέσουν και τήν παραμικρή έπιθυμία της ήταν ντυμένες σαν νεράιδες και στο τιμόνι στεκόταν μια ξανθειά σειρήνα με τά μαλλιά στολισμένα από πετράδια και λαμποκοπούσαν, μια σειρήνα πού θά μπορούσε νά αίχμαλωτίση με τó βλέμμα της, με τó χαμόγελό της και με τó άλαθάστρινο σώμα της ακόμα και τόν Όδυσσέα.

Τέτοιο θέαμα δέν είχαν άντικρύσει ποτέ οι λεγεωνάριοι, αλλά ούτε και ο ίδιος ο Αντώνιος.

Όταν πλησίασε περισσότερο τó πλοίο, τó άρωμα πού είχε ποτίσει τά πανιά του τους μέθωσε όλους. Ο Αντώνιος, πού σκόπευε νά υποδεχθί τήν Κλεοπάτρα με ψυχρότητα έπει-

δή είχε στείλει, την τελευταία στιγμή βοήθεια στον Κάσσιο, ξέχασε το θυμό του κι' έστειλε τον Ένομπάρντο να προσκαλέσει τη βασίλισσα σε γεύμα, κάτω από τη σκηνή του.

Μά η Κλεοπάτρα του ζήτησε συγγνώμη, θρίσκοντας ένα πρόσχημα και μήνυσε στον Αντώνιο ν' ανέβη εκείνος στο πλοίο της. Ο Αντώνιος δέχτηκε χωρίς σκέψη και χωρίς διαταγμό.

Συναντήθηκαν τη στιγμή που το σκοτάδι πύκνωσε, πάνω στη πλώρη. Η βασίλισσα της Αιγύπτου και ο νικητής τώων πολέμων, ο γενναίος στρατιώτης και έκδικητής των δολοφόνων του Καίσαρα, θρέθηκαν ο ένας απέναντι στον άλλο... "Όχι σαν έχθροι, ούτε απλώς σαν φίλοι. Ο ένας ήταν ο δυνατός άνδρας, ο κατακτητής. Η άλλη ήταν η φλογερή γυναίκα, το θύμα. Μά, από τη στιγμή που ο Αντώνιος δέχτηκε να κατέβη στα ιδιαίτερα διαμερίσματά της, έγινε εκείνος το θύμα. Για άλλη μια φορά, η τύχη της Ρώμης παιζόταν μέσα στα δμορφα χέρια της Πτολεμαίας βασίλισσας. Αν ένας μεγάλος στη σκέψη, Καίσαρ, υποτάχθηκε στη γοητεία της, τί θα μπορούσε να κάνει ο μικρός Αντώνιος που δεν είχε ούτε το μισό πνευματικό ανάστημά του;

Το βράδυ εκείνο, η Κλεοπάτρα, έδεσε στο λαιμό του την ίδια αλυσίδα που έδεσε και στον Καίσαρα. Η πρώτη έσπασε μόνο με το θάνατο. Το ίδιο θα συνέβαινε και με τη δεύτερη. Η μοίρα της Ιστορίας θρέθηκε κείνο το βράδυ στην άγκαλιά ενός ζευγαριού που το νανούριζε ο σκοπός κάποιου αύλου.

Στο πλοίο έσβησε κάθε σκιά, κάθε κίνηση. Οι δμορφες σκλάβες κλείστηκαν στα διαμερίσματά τους. Οι λεγεωνάριοι του Αντωνίου γύρισαν στις σκηνές τους, μόνοι τους. Οι περισσότεροι από αυτούς είχαν σκυμμένα τα κεφάλια. Είχαν καταλάβει, ίσως, πως τη στιγμή εκείνη η Ρώμη έχανε τον Αντώνιο και τον κέρδιζε η Αλεξάνδρεια. Η θερμή άγκαλιά μιας γυναίκας είχε εκμηδενίσει τη δύναμη ενός γενναίου στρατιώτη, ενός ήρωα...

Ο Αντώνιος την έρωτεύθηκε παράφορα. Δεν είχε την ψυχική δύναμη του Καίσαρα ν' αντισταθί. Στη σκέψη πως είχε κατακτήσει τη γυναίκα που αγαπούσε ο ίδιος ο Καίσαρ, τη βασίλισσα και θεά της Αιγύπτου, έχασε τελείως τον εαυτό του. Η Κλεοπάτρα που δεν άργησε ν' αντιληφθή το παράφορο αίσημά του άρχισε σιγά - σιγά να εφαρμόζει το σχέδιο της υποταγής του. Αν ο Καίσαρ την πήγε στη Ρώμη για να κερδίσει μόνο τον έρωτά της, ο Αντώνιος έπρεπε να την πάει σαν βασίλισσα.

Η πρώτη χάρι που του ζήτησε ήταν να σκοτώσει την αδελφή της την Αρσινόη, που την μισούσε όσο τίποτε άλλο στον κόσμο. Δεν είχε ικανοποιηθή βλέποντάς την να περνά αλυσοδεμένη, μπροστά της, στο στάδιο της Ρώμης, μαζί με τους άλλους αιχμαλώτους. Δεν θά ήσυχάζε παρά μονάχα όταν θά την έβλεπε νεκρή. Και ο Αντώνιος της έκανε τη χάρι....

Υστερα του ζήτησε την Κύπρο, που της την είχε χαρίσει ο Καίσαρ και που ο Κάσ-

σιος την είχε προσαρτήσει ξανά στην αυτοκρατορία. Και αυτή τη χάρι δεν δίστασε να της κάνει ο Αντώνιος. Έτσι, η Κύπρος ξαναγύρισε στην Αίγυπτο.

Το μεγάλο όνειρο της φιλόδοξης Πτολεμαίας, η υποταγή της Ρώμης στην Αλεξάνδρεια, άρχισε να πραγματοποιείται. Ο άνθρωπος που θά γινόταν πιόνι στα χέρια της, θρέθηκε. Το μαγικό φίλτρο του έρωτά της θά τον κρατούσε αιχμάλωτο κοντά της.

Μέρες τρελλού έρωτα και ευτυχίας γνώρισαν οι δυο έραστές. Μά η Κλεοπάτρα έπρεπε να γυρίσει στην Αίγυπτο.

— Θάρρης να με θρή; ρώτησε τον Αντώνιο.

— Όσο μπορέσω πιο σύντομα, της υποσχέθηκε.

Το πλοίο με τη σειρά να ξεκόλλησε από την άκτι. Τα πορφυρένια και χρυσοκέντητα πανιά του φούσκωσαν από το αέρακι και τα άσημένα κουπιά άρχισαν να κινούνται νωχελικά, στο ρυθμό της μουσικής του αύλου.

Η Κλεοπάτρα έφυγε...

Όκταβία

ΚΑΤΑ το τέλος του φθινοπώρου του 41 π.Χ. ο Αντώνιος τελείωσε τις υποθέσεις του και ξεκίνησε για την Αλεξάνδρεια. Η ανάμνηση της Κλεοπάτρας τον κυνηγούσε μέρα και νύχτα και ποθούσε να σφιξη ξανά στην άγκαλιά του το δμορφο και φλογερό σώμα της. Αυτή τη φορά, ο Ρωμαίος πολεμιστής δεν πήγαινε σαν κατακτητής στην πρωτεύουσα των Πτολεμαίων, όπως ο Καίσαρ και ο Πομπήιος, αλλά σαν ένας έραστής. Και στην είσοδο των ανακτόρων της θά έβγαζε τη Ρωμαϊκή χλαμύδα για να φορέσει την Έλληνική ένδυμασία.

Τα παιδικά του χρόνια είχαν περάσει μέσα σε αφάνταστες στερήσεις και τώρα, η παραμυθένια ζωή στ' ανάκτορα των Πτολεμαίων τον είχε μεθύσει. Η Κλεοπάτρα φρόντιζε να μην του λείπη τίποτε. Η λάμψη του χρυσού τον τριγύριζε παντού. Τα φαγητά που δοκίμαζε, μαγειρεμένα με τέχνη και φαντασία, τον ένθουσίαζαν. Οι στρατιές των σκλάβων που τον υπηρετούσαν τον κολάκευαν. Έπειτα, η Κλεοπάτρα δεν τον άφηνε ούτε στιγμή να δοκιμάσει την άνια. Έπαιζε μαζί του τους κύβους, που τόσο άρεσαν στον Αντώνιο, τον συνώδευε στο κυνήγι και όταν γυμναζόταν με τα όπλα. Πολλά βράδυα ντύνονταν και οι δυο σαν σκλάβοι ή χωρικοί κι' επισκέπτονταν τα λαϊκά καπηλιά όπου, ο Αντώνιος έπαιζε γροθιές με τους πελάτες τους.

Στη Ρώμη είχε αφήσει τη γυναίκα του τη Φούλβια, μια δυναμική γυναίκα, μά δεν τον άπασχολούσε καθόλου ή σκέψη της. Η Κλεοπάτρα του γέμιζε τη ζωή, ήταν το πρόσωπό της ή ένσάρκωσι όλου του κόσμου των όνειρων και των επιθυμιών του. Και οι μέρες περνούσαν γεμάτες από μεθύσι του έρωτα...

Την Άνοιξη του 40 π.Χ. οι Πάρθοι αναθάρ-

ρησαν και κυρίευσαν μεγάλες εκτάσεις της Συρίας και της Μεσοποταμίας. Το γεγονός αυτό συντάραξε τη Ρωμαϊκή αυτοκρατορία αλλά και τον Αντώνιο. Ο κίνδυνος ήταν μεγάλος. Η Κλεοπάτρα, που στην αρχή έμπόδιζε τον Αντώνιο να γυρίσει στη Ρώμη τώρα δεν προσπάθησε να τον κρατήσει. "Έτσι, μιά μέρα έφυγε για την Κύπρο και από κει για τη Ρόδο και για την Αθήνα, με σκοπό να ετοιμάσει το στρατό του και το ναυτικό ώστε να εκστρατεύσει εναντίον των Πάρθων.

Στην Αθήνα συνάντησε και τη γυναίκα του τη Φούλβια, από την οποία έμαθε άσχημα νέα. Ο αδελφός του Λούσιος Αντώνιος είχε επαναστατήσει εναντίον του Οκταβίου με αποτέλεσμα να συλληφθεί. Στους οπαδούς του Οκταβίου φέρθηκε πολύ σκληρά και τον ίδιο τον φυλάκισε. Αυτό εξώργισε τρομερά τον Αντώνιο, με αποτέλεσμα να γεμίσει διακόσια πλοία με στρατό και να αποβιβάσθαι στο Μπρίντζι.

Η Ρώμη έμεινε και πάλι με συγκρατημένη ανάσα. Θα ξεσπούσε καινούργιος πόλεμος; Τι θα έκανε ο Οκταβίος; Θα χτυπούσε τον Αντώνιο; Κι' ο δεύτερος θα επιχειρούσε να βαδίσει εναντίον της Ρώμης;

Δεν έγινε ούτε το ένα ούτε το άλλο. Οι δυο ηγέτες της Ρώμης φάνηκαν διστακτικοί. Κανένας από τους δυο τους δεν θέλησε να αναλάβει την ευθύνη της αιματοχυσίας. Στο μεταξύ, μεσολάβησε κάτι που άλλαξε τα πράγματα. Η Φούλβια πέθανε στην Κόρινθο και λέγεται πως ο θάνατός της στοίχισε πολύ στον Αντώνιο. Αυτόν τον πόνο του έκμεταλλεύθηκαν μερικοί γερουσιαστές και θέλησαν να τον συμφιλιώσουν με τον Οκταβίο. Οι δυο άνδρες έκαναν μιά σιωπηλή ανακωχή και ο Αντώνιος δέχτηκε να παντρευθεί την αδελφή του Οκταβίου, την Οκταβία, γυναίκα έξυπνη κι' ενάρετη. Η Ρώμη ανάσανε ανακουφισμένη.

Η Ρώμη ανάσανε μιά η Αλεξάνδρεια αναστέναξε. Η είδηση του γάμου, του Αντωνίου στοίχισε πολύ στην Κλεοπάτρα. Ωστόσο δεν έχασε το ήθικό της. Μία από τις αρετές της ήταν η ψυχραιμία και η υπομονή. Ο Αντώνιος την ξέχασε επειδή βρισκόταν μακριά της. "Αν, όμως, κατώρθωνε να τον ξαναφέρει στην Αλεξάνδρεια ή νίκη θα ήταν ξανά δική της.

"Έστειλε, άμέσως, έναν ικανώτατο Έλληνα που είχε στην Αύλη της, τον Αλεξά, ο οποίος ήταν και μάντης, κοντά στον Αντώνιο.

"Αν σε ρωτήσει ο Αντώνιος για μένα — τον συμβούλεψε — μην του πής πως τον περιμένω, πως υποφέρω και κλαίω. Το μόνο που θέλω από σένα είναι να τον κάνεις με έξυπνο τρόπο να με θυμάται συχνά. Να του δώσεις να καταλάβει πως θα τον δεχόμουν οποτεδήποτε θελήσει να έρθει και πως η απουσία του δεν είναι παρά ένα μικρό διάλειμμα στην ευτυχία μας».

Ένα χρόνο αργότερα, ο Αντώνιος αποφάσισε να φύγει από την Ιταλία και να περάσει στην Ελλάδα. Από την Αθήνα βρισκόταν πιο κοντά στη Συρία και στους Πάρ-

θες. Η Οκταβία, στο μεταξύ του είχε δώσει την πρώτη τους κόρη. Στο μεταξύ καινούργια νέα ήρθαν από την Ασία. Ένας από τους Ρωμαίους στρατηγούς, ο Βεντίτιο είχε χτυπήσει τους Πάρθους σκότωσε το γιό του βασιλιά τους και τους ανάγκασε να συνθηκολογήσουν. Το νέο αυτό δεν άρεσε στον Αντώνιο. "Ήθελε να νικήσει ο ίδιος τους Πάρθους.

Γύρισε ξανά στην Ιταλία. Με την Οκταβία απέκτησε άλλα δυο παιδιά. Μιά μέρα, όμως, έντελως ξαφνικά, ετοίμασε τα καράβια του με το στρατό του και σάλπαρε για τη Συρία. Ήταν, τάχα, οι Πάρθους η αιτία αυτής της ξαφνικής αναχωρήσεως ή μήπως η έπιρροή που εξασκούσε πάνω του ο Αλεξάς, ο απεσταλμένος της Κλεοπάτρας; Κανείς δεν ξέρει. Πάντως η φυγή του, χωρίς να πάρει μαζί του την Οκταβία, σχολιάστηκε εις βάρος του στη Ρώμη. Γιατί την Οκταβία την αγαπούσαν όλοι.

Έφθασε στη Συρία το 37 μ.Χ. και στρατοπέδευσε στην πρωτεύουσά της την Αντιόχεια. Από κει έστειλε άμέσως έναν άνθρωπό του στην Αλεξάνδρεια για να ειδοποιήσει την Κλεοπάτρα πως την περιμένει.

Μα η έξυπνη Πτολεμαία δεν έτρεξε κοντά του. Ήξερε την τέχνη να φλογίζει περισσότερο τον έρωτα των ανδρών. Εκείνη τον περίμενε τρία χρόνια. Ο Αντώνιος δεν μπορούσε να την περιμένει τρεις μήνες;

Απελπισμένος από την άρνησή της, έστειλε και ξανάστειλε καινούργιους ανθρώπους της να την παρακαλέσουν να έρθει το γρηγορώτερο. Για να την κατευθάσει, μάλιστα, της χάρισε την ακτή της Φοινίκης, ένα μέρος από την Κιλικία και ώρισμένες ακτές από το νησί της Κρήτης. Μ' αυτά τα πλουσιοπάροχα δώρα η Αίγυπτος άρχισε να απλώνεται όλο και πιο πολύ στη Μεσόγειο, εις βάρος της Ρώμης.

Η Κλεοπάτρα αποφάσισε, να τον συγχωρήσει για την άπιστία του και, μιά μέρα έφθασε στην Αντιόχεια. Ο Αντώνιος τη δέχτηκε τρελλά έρωτευμένος όσο ποτέ άλλοτε. Όταν, μάλιστα, είδε και τα δίδυμα παιδιά τους, τον Αλέξανδρο — Ηλιο και την Κλεοπάτρα — Σελήνη, η ευτυχία του συμπληρώθηκε.

Αργότερα απέκτησαν και τρίτο παιδί, ένα αγόρι, τον Πτολεμαίο Φιλάδελο. Το γεγονός πως και τα τρία παιδιά τους πήραν Έλληνικά όνόματα μάς δίνει να καταλάβουμε το πόσο ο Αντώνιος ήταν αιχμάλωτος της Κλεοπάτρας.

Με καινούργιες δυνάμεις ο Αντώνιος, τώρα, αποφάσισε να εκστρατεύσει εναντίον των Πάρθων για να προσφέρει στη Ρώμη τη μεγαλύτερη ίσως νίκη της Ιστορίας της. Είχε ανάγκη από αυτή τη νίκη γιατί θα τον έδραίωνε περισσότερο στην έξουσία. Η Κλεοπάτρα τον βοήθησε με κάθε υλικό και ήθικό μέσον να προετοιμάσει αυτή την εκστρατεία. Η δύναμις του στρατού του ήταν ίδια με τη δύναμη του στρατού του Καίσαρα, που τον είχε ετοιμάσει λίγο πριν δολοφονηθεί, για την ίδια αιτία. Τώρα, ο Αντώνιος θα πραγματο-

ποιοῦσε τὸ σχέδιο τοῦ Καίσαρα.

Ἔπρεπε νὰ νικήσῃ ὅπωςδήποτε τοὺς Πάρθους. Τὴ νίκη του αὐτὴ τὴ χρειαζόταν γιὰ τὸν Ὀκτάβιο. Ἡ Ρώμη ἀγαποῦσε τὰ εἰδῶλα. Θὰ τῆς πρόσφερε, λοιπόν, τὸν ἑαυτό του. Μεγάλο καὶ νικητὴ.

Τὴν ἀνοίξι τοῦ 36 π.Χ., ἓνας στρατὸς ἀπὸ ἑκατὸ χιλιάδες ἄνδρες, ἀπὸ τοὺς ὁποίους οἱ ἐξήντα χιλιάδες ἦταν Ρωμαῖοι λεγεωνάριοι, μιὰ δύναμι πού γιὰ πρώτη φορά ἔστειλε ἡ Ρώμη στὴν Ἀσία, ξεκίνησε γιὰ τὴ μεγάλη ἐκστρατεία. Ἐνα κύμα φόβου συγκλόνησε τὴν Ἀνατολή, ἀπὸ τὴ Μικρὰ Ἀσία ὡς τὴν Ἰνδίες.

Ὡς καὶ ἡ ἴδια ἡ Κλεοπάτρα ἀποφάσισε καὶ θέλησε νὰ πάρῃ μέρος σ' αὐτὴ τὴν ἐκστρατεία, κρατώντας συντροφιά στὸν ἀγαπημένο της. Ἡ νίκη τοῦ Ἀντωνίου θὰ ἦταν καὶ δική της. Μιὰ νίκη τῆς Αἰγύπτου.

Ὁ στρατὸς κατευθύνθηκε πρὸς τὴν Ἀρμενία. Ὁ Ἀντώνιος θέλησε νὰ χτυπήσῃ τοὺς Πάρθους ἀπὸ τὸ βορρᾶ. Μά... καιρὸς ἦταν καὶ γιὰ τὸν Ἀντώνιο νὰ γνωρίσῃ τὴν ἀναποδιῆς τῆς μοίρας του. Ἡ ἐκστρατεία του αὐτὴ πού τόσο πολὺ διαφημίστηκε ἀπέτυχε... Ἡ νίκη πού μὲ τόση λαχτάρα τὴ ζητοῦσε δὲν ἔστειψε τὰ ὄπλα του. Καὶ οἱ λόγοι ἦταν πολλοί...

Ὁ πρῶτος καὶ κυριώτερος ἦταν οἱ ἀσχημοὶ δρόμοι. Δεκάδες πολιορκητικὰ μηχανήματα ἀχρηστεύθηκαν. Καὶ τὰ εἶχε τόση μεγάλη ἀνάγκη, ὁ Ἀντώνιος γιὰ νὰ ἐκπορθῆσῃ τὰ κυκλώπεια τείχη τῶν Πάρθων πού ξεπερνοῦσαν πολλὰ φορὲς στὸ ὕψος τὰ δεκαπέντε μέτρα.

Δεύτερη καὶ σοβαρὴ αἰτία τῆς ἀποτυχίας του ἦταν ἡ προδοσία τοῦ Ἀρτανάση τοῦ βασιλιᾶ τῆς Ἀρμενίας. Τὸν ἐγκατέλειψε σὲ μιὰ κρίσιμη μάχη μαζί μὲ τὴν εἰκοσι χιλιάδες τῶν στρατιωτῶν του.

Αὐτοὶ ἦταν οἱ δυὸ κύριοι λόγοι, ἀλλὰ ὑπῆρχαν καὶ ἄλλοι. Τί κι' ἂν κυρίευσε καὶ κατέστρεψε ὠρισμένες πόλεις τους; Ἡ κυρία δύναμις τῶν Πάρθων ἔμεινε ἀλώβητη.

Ὁ Ἀντώνιος ἀναγκάστηκε ν' ἀποσυρθῇ. Ἐστειλε πολλοὺς ἀγγελιαφόρους στὴ Ρώμη μὲ τὸ ἀγγελμα τῆς νίκης. Μὰ δὲν ἦταν τόσο ἀφελεῖς οἱ Ρωμαῖοι γιὰ νὰ τοὺς κοροϊδέψῃ. Καὶ ὁ Ὀκτάβιος ἔτριβε ἀπὸ ἰκανοποίησι τὰ χέρια του, γιὰ τὸ φιάσκο αὐτῆς τῆς ἐκστρατείας. Ἡ ἦττα τοῦ Ἀντωνίου ἦταν νίκη δική του.

Ἦταν τόση ἡ ἀπογοήτευσίς τοῦ Ἀντωνίου πού θιάστηκε νὰ γυρίσῃ στὴ Συρία χωρὶς οὔτε κἀν νὰ σκεφθῇ νὰ τιμωρήσῃ τὸν προδότη βασιλιᾶ τῆς Ἀρμενίας.

Στὴ Συρία ἔφθασε ἓνας παλιὸς του φίλος, ὁ Νίγκρος. Ὁ Ἀντώνιος τὸν δέχτηκε μὲ συγκίνησι.

— Σοῦ φέρνω εὐχάριστα νέα, Ἀντώνιε, τοῦ εἶπε ὁ Νίγκρος. Ἡ Ὀκταβία βρίσκεται αὐτὴ τὴ στιγμὴ στὴν Ἀθήνα καὶ περιμένει νὰ τὴν καλέσῃς γιὰ νὰ ἔρθῃ κοντά σου.

Ὁ Ἀντώνιος ζάρωσε τὰ φρύδια του. Στὴ θύμισί τῆς Ὀκταβίας, γιὰ τὴν ὁποία δὲν εἶχε κανένα παράπονο, γλύκανε κάπως ἡ καρδιά του. Μὰ δὲν μποροῦσε νὰ δώσῃ ἀπάντησι στὸ Νίγκρο. Τοῦ εἶπε νὰ περιμένῃ...

Ὅταν ἔμαθε ἡ Κλεοπάτρα τὸ σκοπὸ τοῦ ἐρχομοῦ τοῦ Νίγκρου, δὲν ἔφυγε οὔτε στιγμὴ ἀπὸ τὸ πλευρὸ τοῦ Ἀντωνίου. Φοβόταν μήπως τὸν κερδίσῃ ἡ γυναίκα του. Τὸν εἶχε τόσο ἀνάγκη. Ἄν ἔχασε τὸν πόλεμο μὲ τοὺς Πάρθους αὐτὸ δὲν σήμαινε πὼς ἔσθῃσε καὶ τὸ ἄστρο του. Εἶχε στὴν κατοχὴ του τὴ μισὴ αὐτοκρατορία τῆς Ρώμης.

Πλήρωσε μὲ τὸ ἀφθονο χρυσάφι πού διέθετε τὸν πιστὸ φίλο τοῦ Ἀντωνίου τὸν Ἐνομπάρντο καὶ τὸν παρακάλεσε ν' ἀσκήσῃ τὴν ἐπιρροή του καὶ νὰ τὸν πείσῃ νὰ μὴ φέρῃ τὴν Ὀκταβία κοντά του.

Καὶ ὁ Ἀντώνιος πείστηκε. Κάλεσε τὸ Νίγκρο στὴ σκηνὴ του γιὰ νὰ τοῦ ἀναγγεῖλῃ τὴν ἀπόφασί του.

— Νὰ πῆς στὴν Ὀκταβία νὰ γυρίσῃ στὴ Ρώμη.

Ὁ Νίγκρος τὸν κύτταξε μὲ βουρκωμένα, ἀπὸ τὴν ἀπογοήτευσί μάτια.

— Ἡ Ὀκταβία εἶναι γυναίκα σου, Ἀντώνιε, τοῦ εἶπε. Μιὰ ὁμορφὴ καὶ ἐνάρετη γυναίκα. Ἄφησέ τη νὰ ἔρθῃ κοντά σου.

Κοντά του; Μά... τότε ἔπρεπε νὰ διώξῃ τὴν Κλεοπάτρα. Δὲν μποροῦσε νὰ τὴν κρατήσῃ καὶ τὴν δυό. Ἡ Ὀκταβία ἦταν τόσο μακριὰ πού τοῦ φαινόταν κάτι τὸ ἀπιαστο τὸ ἀνύπαρκτο. Μὰ ἡ Κλεοπάτρα ἦταν τόσο κοντά του, ἔνοιωθε στὸ μάγουλό του τὴν πυρωμένη τῆς ἀνάσα, στὰ δάχτυλά του τὴν ἀφή τῆς σάρκας τῆς, στὰ χεῖλη του τὴ γεῦσι τῶν φιλιῶν τῆς. Ὅχι, δὲν μποροῦσε νὰ διώξῃ τὴν Κλεοπάτρα γιὰ τὸ χατήρι τῆς Ὀκταβίας.

Καὶ ὁ Νίγκρος ἔφυγε μὲ σκυμμένο τὸ κεφάλι...

Ὡστόσο, ἡ Ὀκταβία, ἔδειξε τὴν ψυχικὴ τῆς ἀνωτερότητα. Ὑπάκουσε στὴ διαταγὴ τοῦ ἀνδρα τῆς καὶ γυρίσε στὴ Ρώμη μαζί μὲ τὰ παιδιὰ τῆς, ἀφοῦ προηγουμένως ἔστειλε στὸν Ἀντώνιο πολλὰ καὶ πλούσια δῶρα σὰ νὰ θελε νὰ τοῦ πῆ πὼς τὸν συγχωρῇ καὶ τὸν περιμένει, πὼς τὸν θεωροῦσε ἀκόμα ἀνδρα τῆς.

Πόση διαφορὰ σ' αὐτὴ καὶ στὴν Κλεοπάτρα!

Ἡ βασίλισσα τῆς Αἰγύπτου κατάφερε νὰ νικήσῃ μιὰ γυναίκα, ἀλλὰ ἡ νίκη τῆς αὐτῆ τῆς στοίχισε τὴ Ρώμη. Γιατί, μὲ τὴν ἐπιστροφὴ τῆς Ὀκταβίας στὴν πρωτεύουσα, ὁ λαὸς τῆς ἔνοιωσε θαθεῖα λύπη καὶ πίκρα γιὰ τὸ κατάντημα τοῦ Ἀντωνίου. Ἐδιώχνε ἀπὸ κοντά του μιὰ ἐνάρετη γυναίκα, μιὰ Ρωμαία, καὶ κρατοῦσε μιὰ πόρνη, μιὰ Αἰγυπτία. Κι' ὅμως, ἡ Ὀκταβία δὲν κατηγόρησε ποτὲ τὸν Ἀντώνιο, δὲν θέλησε νὰ χωρίσῃ καὶ νὰ παντρευθῇ ἄλλον καὶ ὑπεράσπισε μὲ κάθε τρόπο τὴν τιμὴ του.

Αὐτὴ ἦταν ἡ Ὀκταβία.

Καὶ τὸ δράμα ἀρχίζει

Τὸ ΧΑΣΜΑ ἀνάμεσα στὸν Ὀκτάβιο καὶ τὸν Ἀντώνιο μεγάλωνε ὄλο καὶ πιὸ πολὺ. Κι' ὅσο περνοῦσε ὁ καιρὸς ὁ Ἀντώνιος θρισκόταν ὄλο καὶ σὲ πιὸ μειονεκτικὴ

θέσι από τόν αντίπαλό του.

Ο Οκτάβιος είχε τὸ μεγάλο ἀτοῦ νὰ κατέχη τὴ Ρώμη. Κι' ὅποιος εἶχε τὴ Ρώμη εἶχε τὴν καρδιά τῆς αὐτοκρατορίας. Ὁ κόσμος ἦταν μὲ τὸ μέρος του. Τὸ ἴδιο καὶ ἡ γερουσία. Τὸν θεωροῦσαν ὡς ἀντικαταστάτη τοῦ μεγάλου Καίσαρα.

Ὁ Ἀντώνιος θρυσκόταν μακριὰ ἀπὸ τὴ Ρώμη, εἶχε χάσει τὴν ἐκτίμησι τῶν φίλων του καὶ τῆς γερουσίας. Ἡ διαγωγή του ἀπέναντι στὴν Ὀκταβία τὸν ἔκανε περισσότερο ἀντιπαθῆ. Ὅλοι εἶχαν τὴν ἐντύπωσι πὼς ὑπεράσπιζε τὰ συμφέροντα τῆς Ἀλεξάνδρειας εἰς θάρος τῆς πατρίδος του. Ἐπειτα, ποῖος εἶναι κείνος ὁ ἄνδρας πού δὲν χάνει τὴν ἐκτίμησι ὅταν γίνεται παιχιδάκι στὰ χέρια μιᾶς γυναίκας; Τὸ ἴδιο εἶχε πάθει καὶ ὁ Ἀντώνιος.

Μὰ νὰ πού ἡ τύχη θέλησε νὰ τοῦ χαμογελάσει λίγο πρὶν ἀρχίσῃ τὸ μεγάλο δράμα. Τοῦ τὴν ἔδωσε ἕνας ἀπὸ τοὺς γιουοὺς τοῦ Πομπηίου πού εἶχε καταφύγει στὴ Μικρὰ Ἀσία καὶ ἀρχισε νὰ κινεῖται ἐναντίον τῆς Ρώμης, ἀλλὰ καὶ ἐναντίον τοῦ Ἀντωνίου. Μέρα μὲ τὴν ἡμέρα γινόταν ὄλο καὶ πιὸ ἐπικίνδυνος.

Ὁ γιὸς τοῦ Πομπηίου εἶχε θρῆ ἕνα στήριγμα στὸν Πόντο καὶ εἶχε μάλιστα συμμαχήσει μὲ τὸν βασιλιᾶ τῆς Ἀρμενίας. Ὁ Ἀντώνιος, χωρὶς νὰ διαφημίσῃ αὐτὴ τὴ φορά τὴν ἐκστρατεία του ἔφθασε στὸν Πόντο κι' ὕστερα ἀπὸ μιὰ σκληρὴ μάχη κατατρόπωσε τὸν ἐχθρό του. Ὁ Πομπηῖος σκοτώθηκε. Ἡ νίκη αὐτὴ ἔδωσε φτερά στὸν Ἀντώνιο. Ἀποφάσισε νὰ χτυπήσῃ τοὺς Ἀρμένιους καὶ τοὺς Πάρθες. Μὲ τὸ βασιλιᾶ τῶν πρώτων εἶχε ἀνοιχτοὺς λογαριασμοὺς ὕστερα ἀπὸ τὴν προδοσία στὴν τελευταία ἐκστρατεία.

Οἱ Ἀρμένιοι ἦταν σκληροὶ καὶ γενναῖοι πολεμιστὲς. Μὰ ὁ στρατὸς τοῦ Ἀντωνίου, μὲ κατάλληλους ἐλιγμοὺς κατάφερε νὰ νικήσῃ σὲ ὄλες τίς μάχες. Ἡ πλούσια καὶ ἀπέραντη χώρα τους κατακτήθηκε μέσα σὲ λίγους μῆνες. Ὁ ἴδιος ὁ βασιλιᾶς, μὲ τὴν οἰκογένειά του καὶ τὸ χρυσάφι τοῦ κράτους του ἔπεσε στὰ χέρια τοῦ Ἀντωνίου.

Ἡ νίκη του ἦταν μεγάλη. Πρόστεσε, τώρα, στὴν αὐτοκρατορία τῆς Ρώμης ἕνα ἀκόμα κράτος. Τὸ ἠθικὸ τοῦ στρατοῦ του ἀλλὰ καὶ τοῦ ἴδιου ἦταν θαυμάσιο ὕστερα ἀπὸ αὐτὴ τὴ νίκη. Ἦταν ἡ κατάλληλη εὐκαιρία νὰ χτυπήσῃ τοὺς Πάρθες. Ὅλοι περίμεναν πὼς αὐτὸ θὰ ἦταν τὸ ἐπόμενο θῆμα τοῦ Ἀντωνίου. Μὰ ἔπεσαν ἔξω. Ὑστερα ἀπὸ μιὰ ἀνεξήγητη βουλή τῆς μοίρας ὁ Ἀντώνιος συγκέντρωσε τὰ στρατεύματά του κι' ἀντὶ νὰ χτυπήσῃ τοὺς Πάρθες ἐπέστρεψε στὴν Αἴγυπτο γιὰ νὰ γιορτάσῃ τὴ νίκη του ἐπὶ τῶν Ἀρμενίων!

Ἐνα πρωὶ ἡ Ρώμη ξύπνησε γεμάτη ἀναθρασμό. Ἐνα ἀπίστευτο νέο εἶχε φθάσει ὡς ἐκεῖ. Ὁ Ἀντώνιος, ἐκλεκτὸ παιδί της, ἀντὶ νὰ γιορτάσῃ τὴ νίκη του στὴ Ρώμη προτίμησε τὴν Ἀλεξάνδρεια! Περιφρόνησε τὴν πόλι πού τὸν γέννησε καὶ τὸν γαλούχησε, τὴν πόλι πού τὸν ἀνέδειξε καὶ διάλεξε ἕνα θάρβαρο λαὸ γιὰ νὰ χειροκροτήσῃ τὴ νίκη του. Αὐτὴ ἡ πράξι του ἔμοιαζε σὰν ἕνα δυνατὸ χαστούκι

στὰ μάγουλα τῆς Ρωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας. Ἦταν μιὰ πρόκλησι, ἕνα ἀνοιχτὸ κήρυγμα πολέμου! Αὐτὸ πού ἔκανε ὁ Ἀντώνιος ἦταν τρομερὸ καὶ δὲν θὰ τοῦ τὸ συγχωροῦσε ποτέ! Ἀλλὰ ἡ Ρώμη μίσησε περισσότερο τὴ γυναίκα πού κρατοῦσε αἰχμάλωτο τὸν Ἀντώνιο. Τὴν Κλεοπάτρα. Καὶ ὀρκίστηκε ἐκδίκησι.

Ὁ Ἀντώνιος, τυφλός, περήφανος καὶ κουτός, δὲν μπόρεσε νὰ καταλάβῃ πὼς αὐτὸ πού ἔκανε τὸν ἀπομάκρυνε ὄλο καὶ πιὸ πολὺ ἀπὸ τὴ Ρώμη. Ἐκεῖνο πού τὸν ἐνδιέφερε ἦταν νὰ κολακεύσῃ τὴ γυναίκα πού ἀγαποῦσε ὅσο τίποτε ἄλλο στὸν κόσμο καὶ τὸν ἑαυτὸ του. Κι' ἔτσι, ὕστερα ἀπὸ ἀρκετὲς προετοιμασίες ἀρχισε ἡ μεγαλοπρεπὴς ἐκείνη γιορτὴ, μιὰ ἀπὸ τίς μοναδικὲς τῆς ἱστορίας.

Ἡ πρώτη μέρα ἀφιερώθηκε στὴν ἐπίδειξι τῶν λαφύρων καὶ τῶν αἰχμαλώτων καθὼς καὶ στὴν παρέλασι τοῦ στρατοῦ, πού θὰ περνοῦσαν μπροστὰ ἀπὸ τὸν ὀλόχρυσο θρόνο τῆς Κλεοπάτρας καὶ τὰ πλήθη τῶν Αἰγυπτίων πού εἶχαν ἔρθει ὡς καὶ ἀπὸ τὰ πιὸ μακρινὰ χωριά τοῦ Κράτους. Ὁ θρόνος εἶχε στηθῆ στὴν ἄκρη τῆς πλατείας πάνω σ' ἕνα ἀσημένιο θῆμα.

Πρῶτα πέρασαν τὰ λάφυρα, ὕστερα οἱ αἰχμάλωτοι καὶ τελευταία ἀπὸ τοὺς αἰχμαλώτους ἡ βασιλικὴ οἰκογένεια τῆς Ἀρμενίας δεμένη μὲ χρυσὲς ἀλυσίδες. Πίσω ἀπὸ τὸν Ἀρμένιο βασιλιᾶ ἀκολουθοῦσε τὸ ἀμάξι τοῦ μεγάλου νικητῆ, τοῦ Ἀντωνίου. Μόλις ἔφθασαν μπροστὰ στὸ θρόνο τῆς Κλεοπάτρας διέταξε τὸν αἰχμάλωτο βασιλιᾶ νὰ γονατίσῃ καὶ νὰ τῆς φιλήσῃ τὰ πόδια. Περήφανος ὅμως καὶ ἀπτόητος, ἐκεῖνος συνέχισε τὸ δρόμο του. Ἡ Κλεοπάτρα δὲν τοῦ συγχώρησε αὐτὴ τὴν ἀπείθεια καὶ ἀργότερα τὸν ἔβγαλε ἀπὸ τὴ φυλακὴ καὶ τὸν σκότωσε.

Μὰ, αὐτὴ ἡ παρέλασι δὲν ἦταν παρὰ τὸ πρελούντιο τῆς μεγάλης γιορτῆς. Τὴν τρίτη μέρα στὸ μεγάλο στάδιο πού χωροῦσαν τριανταπέντε χιλιάδες θεατὲς, κι' ἦταν κτισμένο δίπλα στὸν τάφο τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου ἀρχισαν οἱ παλαιστικοὶ ἀγῶνες. Πάνω σ' ἕνα ἀσημένιο θάθρο στήθηκαν δυὸ ὀλόιδιοι χρυσοὶ θρόνοι γιὰ τὴν Κλεοπάτρα καὶ τὸν Ἀντώνιο. Ἀνάμεσά τους καὶ σ' ἕνα σκαλί πιὸ κάτω, πάνω σ' ἕναν μικρότερο χρυσὸ θρόνο καθόταν ὁ Καισαρίων, ὁ γιὸς τῆς Κλεοπάτρας καὶ τοῦ Καίσαρα. Ἐνα ἀκόμα σκαλί πιὸ κάτω ἀπὸ τὸ θρόνο τοῦ Καισαρίωνα θρυσκόνταν οἱ θρόνοι τῶν τριῶν παιδιῶν τῆς Κλεοπάτρας καὶ τοῦ Ἀντωνίου. Γύρω ἀπὸ τὸ θάθρο τῶν βασιλικῶν θρόνων ὑπῆρχαν στημένοι οἱ θρόνοι τῶν προσώπων τῆς Αὐλῆς, τῶν ἱερέων καὶ τῶν εὐγενῶν.

Πρὶν ἀπὸ τοὺς ἀγῶνες κι' ἐνῶ τὸ στάδιο ἦταν κατάμεστο, πῆρε τὸ λόγο ὁ Ἀντώνιος. Μὲ ἐπίσημη φωνὴ ἀνακήρυξε, σύμφωνα μὲ τὴ θέλησί του, τὴν Κλεοπάτρα, ὄχι μόνον βασίλισσα τῆς Αἴγυπτου, ἀλλὰ καὶ τῆς Κύπρου καὶ τῆς Συρίας καὶ τῆς ἔδωσε τὸν τιμητικὸ τίτλο: «Βασίλισσα τῶν βασιλέων».

Μέσα στὴν ἀποθέωσι τῶν ὑπηκόων τῆς Κλεοπάτρας, ὁ Ἀντώνιος συνέχισε: Στράφηκε πρὸς τὸν Καισαρίωνα καὶ ἐπιθεβαίωσε μὲ

έπισημότητα πώς ήταν γιός του Καίσαρα και της Κλεοπάτρας. Τόν ανακήρυξε «συμβασιλέα» και του έδωσε τον τίτλο «βασιλεύς των βασιλέων».

Τόν Άλέξανδρο — Ήλιο, τόν γιό του, τόν ανακήρυξε βασιλιά της Αρμενίας, της Μεσοποταμίας και όλων των κρατών που βρίσκονταν ανάμεσα στον Εύκράτη ποταμό και τις Ίνδιες, περιοχή, δηλαδή που την κατείχαν οι Πάρθες.

Τό μικρότερο γιό του, τόν Πτολεμαίο — Φιλάδελο τόν ανακήρυξε βασιλέα της Συρίας και της Μικράς Ασίας, της περιοχής που βρίσκεται ανάμεσα στον Εύκράτη και τόν Έλλησποντο. Η Κλεοπάτρα — Σελήνη ονομάστηκε βασίλισσα της Λιβύης και της Κυρηναϊκής.

Η μεγάλη αυτοκρατορία της Ανατολής σχηματίστηκε με τὰ πομπώδη λόγια του Αντωνίου. Ξεπέρασε ακόμα και τὰ όνειρα της Κλεοπάτρας ό Ρωμαίος στρατηγός! Η αγαπημένη του βασίλισσα θάπρεπε νάταν ευχαριστημένη τώρα.

Στό γιό του Καίσαρα δέν παραχώρησε Ασιατικά έδάφη, ό Αντώνιος. Είχε τό σκοπό του. Τόν προώριζε ως αυτοκράτορα της Ρώμης. Καινούργια πρόκληση για τόν Οκτάβιο και για τούς Ρωμαίους, αυτή.

Τὰ πλήθη αποθέωσαν τόν Αντώνιο. Ούτε κι' ένας Πτολεμαίος ακόμα δέν θά πρόσφερε τόσα πολλά στην Αίγυπτο. Οι ναοί φωταγωγήθηκαν τό θράδυ. Οι όχθες του Νείλου λαμπάδισαν από τις φωτιές. Η Αλεξάνδρεια γιόρταζε.

Η Ρώμη, ώστόσο, έδειχνε παγερά σιωπηλή. Ο Οκτάβιος προχωρούσε με μετρημένα βήματα. Η πράξη του Αντωνίου νά, προτιμήση την Αλεξάνδρεια από τη Ρώμη, έπρεπε νά τιμωρηθή σκληρά. Μά χρειαζόταν σύμφωνη γιατί ό αποστάτης Ρωμαίος ήταν ακόμα δυνατός. Ο Οκτάβιος δέν μπορούσε νά διακινδυνεύση έναν πόλεμο, έναντιόν του αντιπάλου του, αν δέν ήταν απόλυτα βέβαιος πώς θά τον κερδίση. Ο χρόνος εργαζόταν για λογαριασμό του. Γιατί, κάθε στραβοπάτημα του Αντωνίου θά είχε σαν αποτέλεσμα νά γίνει μισητός από περισσότερους Ρωμαίους. Αυτή ήταν ή μεγαλύτερη νίκη του Οκτάβιου. Η συμμαχία του με τό Ρωμαϊκό λαό.

Ο Αντώνιος μπορεί νά γιόρταζε τη νίκη του στό πλευρό της Κλεοπάτρας, κείνο τό θράδυ. Μά ή γιορτή αυτή ήταν ή αρχή του δράματός του που πλησίαζε όλο και με πιο μεγάλα βήματα...

* * *

Παρ' όλα τὰ σφάλματα του Αντωνίου, υπήρχε μία μερίδα ανθρώπων, στη Ρώμη που τόν συμπαθούσε. Δέν μπορούσαν νά ξεχάσουν τόν άνδρειο νικητή των μαχών και περισσότερα τόν τιμωρό των δολοφόνων του Καίσαρα. Ακόμα και στη γερουσία υπήρχαν υποστηρικτές του. Σε μία συνέλευση, μάλιστα, που έγινε αρκετοί γερουσιαστές, τετρακόσιοι περίπου, τό ένα πέμπτο της γερουσίας, τάχθηκαν με τό μέρος του Αντωνίου.

Ο Οκτάβιος δέν είχε παραβρεθή σε κείνη τη συνεδρίαση. Την άλλη μέρα, όμως, αξίωσε με παγερό και αποφασιστικό τόνο νά εγκαταλείψουν άμέσως οι τετρακόσιοι γερουσιαστές όχι μόνο τη γερουσία, αλλά και την ίδια τη Ρώμη! Αφού υποστήριζαν τόν Αντώνιο άς πήγαιναν νά τόν βρούν.

Στό μεταξύ, ό Αντώνιος, ό όποιος ήταν βέβαιος πώς άργά ή γρήγορα θά έρθη σε σύγκρουση με τόν Οκτάβιο, άρχισε νά προετοιμάζεται. Ανέβαλε την καινούργια έκστρατεία του έναντιόν των Πάρθων και υπόγραψε συνθήκες φιλίας με πολλούς βασιλιάδες της Ανατολής, ώστε νά έχη τὰ νώτα του έξασφαλισμένα. Η Κλεοπάτρα, που παρακολουθούσε με χαρά της τις έτοιμασίες του Αντωνίου, παρήγγειλε τη ναυπήγηση ενός μεγάλου στόλου, όμοιον με κείνον που ό Ρωμαίος Αργίππας είχε κατατροπώσει τό ναυτικό του Πομπήιου στη Σικελία.

Οι προετοιμασίες αυτές σήμαιναν πόλεμο. Και άρχισε και ό Οκτάβιος της προετοιμασίες του.

Οι γερουσιαστές που εγκατέλειψαν τη Ρώμη, έβηκαν τόν Αντώνιο στην Έφεσο, μαζί με την Κλεοπάτρα. Εκεί είχε συγκεντρώσει αρκετό από τό στρατό του και πεντακόσια πλοία. Η ύποδοχή που τούς έκανε ό Αντώνιος ήταν θερμή. Είχε, τώρα, και κείνος δική του γερουσία όπως και ή Ρώμη.

Στην πρώτη συνεδρίαση της μικρής αυτής γερουσίας, στην όποια δόθηκε έπίσημος τόπος, παρευρέθησαν έκτός από τόν Αντώνιο πολλοί φίλοι και σύμμαχοί του βασιλιάδες καθώς και ή Κλεοπάτρα.

Σε μία στιγμή, ένας από τούς γερουσιαστές, προσωπικός φίλος του Αντωνίου, ό Ενομπάρντο, σηκώθηκε και είπε :

— Στη Ρώμη δέν συμβαίνει τέτοιο πράγμα. Απαγορεύεται ή είσοδος των γυναικών στη γερουσία. Είναι ύποτιμητικό για τούς Ρωμαίους νά συζητούν τόσο σοβαρά ζητήματα με μία γυναίκα.

Και ένθουσε την Κλεοπάτρα.

— Θά γελοιοποιηθούμε σε όλον τόν κόσμο! συνέχισε δριμύτερος ό Ενομπάρντο. Θά γελοιοποιηθούμε μπροστά στον Οκτάβιο!

Η Κλεοπάτρα έγινε κατακόκκινη ακούγοντας τὰ λόγια του γερουσιαστή, ένω ό Αντώνιος θρέθηκε σε πολύ δύσκολη θέση.

— Μά... ή Κλεοπάτρα δέν είναι όποιαδήποτε γυναίκα! αντιμετώπισε τόν Ενομπάρντο. Είναι βασίλισσα της Αιγύπτου. Κι' όπως όλοι οι φίλοι μας βασιλιάδες παρευρίσκονται σ' αυτή τη συνεδρίαση, έχει τό δικαίωμα νά παρευρεθή και ή Κλεοπάτρα.

— Η βασίλισσα είναι φίλη και σύμμαχος μας, τό καταλαβαίνω άπάντησε ό Ενομπάρντο, μά δέν παύει νά είναι γυναίκα και ή Ρώμη δέν έχει δώσει τό δικαίωμα στις γυναίκες νά παίρνουν μέρος στις συνελεύσεις της γερουσίας. Μπορεί νά στείλη έναν ύπουργό της.

Ο Αντώνιος δέν ήξερε τί νά πη. Μά ή Κλεοπάτρα, όταν είδε την έπιμονή του Ενομπάρντο, σηκώθηκε έπιδεικτικά από τη θέση της και θγήκε θυμωμένη.

Ὁ Ἐνομπάρντο συνέχισε τότε, ἀπτόητος :

— Δέν ἀρκεῖ τὸ ὅτι βγήκε ἀπὸ τὴ συνέλευσι τῆς γερούσιας ἢ Κλεοπάτρα. Τὸ πιὸ σωστό εἶναι νὰ ἐπιστρέψῃ στὴν Αἴγυπτο. Ἐχει κάνει ἕνα λάθος καὶ δέν πρέπει νὰ τὸ συνεχίσης. Δέν πρέπει νὰ προσφέρῃ στὸν Ὀκτάβιο εὐκαιρίες γιὰ νὰ σὲ χτυπή. Ξέρεις τί εἶπε σὲ μιὰ συνέλευσι τῆς γερούσιας; Πῶς ἢ Κλεοπάτρα σοῦ φόρεσε τὰ φουστάνια καὶ σὲ κυβερνάει. Γιὰ τὴν προσωπικὴ σου ἀξιοπρέπεια, γιὰ τὸ καλὸ σου καὶ γιὰ τὸ καλὸ τῆς Ρώμης ἢ Κλεοπάτρα πρέπει νὰ βρίσκεται μακριὰ σου. Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο θὰ κερδίσης τὴν πρώτη μεγάλη μάχη ἀπέναντι στὸν Ὀκτάβιο.

Ὁ Ἀντώνιος στριφογύρισε στὸ κάθισμά του χωρὶς νὰ μπορῇ ν' ἀπαντήσῃ. Κι' ὅταν ὄλοι οἱ γερούσιαστὲς τάχθηκαν σύμφωνοι μετὰ τὴ γνώμη τοῦ Ἐνομπάρντο, ὑποσχέθηκε, ψελλίζοντας, πῶς θὰ προσπαθοῦσε νὰ πείσῃ τὴ βασίλισσα τῆς Αἴγυπτου νὰ γυρίσῃ στὴν πατρίδα τῆς.

Ὅταν, ὁμως, δὲν βρῆκε τὴν Κλεοπάτρα στὰ διαμερίσματά τῆς κι' ἔμαθε πῶς εἶχε πάρει τίς σκλάβες τῆς κι' εἶχε μπητὸ καράβι τῆς, ὁ ἐρωτευμένος Ἀντώνιος μετάνοιωσε γιὰ τὴν ὑπόσχεσι πού ἔδωσε κι' ἔγινε ἔξω φρενῶν ἐναντίον τῶν γερούσιαστῶν γιὰ τὸν ἀσχημὸν τρόπο μετὰ τὸν ὁποῖο φέρθηκαν στὴν ἀγαπημένη του.

Ἐστειλε νὰ τὴν φωνάξουν μὰ ἡ βασίλισσα τῆς Αἴγυπτου τοῦ μῆνυσε πῶς δέν θὰ πιττοῦσε τὸ πόδι τῆς στὴν ξηρά. Πῶς δέν ἠθέλε νὰ τὸν ξαναδῇ μιὰ καὶ δέν μποροῦσε νὰ τὴν ὑπερασπίσῃ ἀπὸ τίς προσβολές τῶν φίλων του.

Ὁ Ἀντώνιος παρακάλεσε, ἰκέτευσε, ἀλλὰ μάταια. Ἡ πεισματάρη Πτολεμαῖα δέν ἀλλάζε γνώμη. Πανικοβλήθηκε ὁ γενναῖος στρατιώτης τῆς Ρώμης. Γενναῖος ἀπέναντι στοὺς ἐχθρούς του, ἀλλὰ ὄχι στίς γυναῖκες. Φοβήθηκε πῶς θὰ χάσῃ τὴν Κλεοπάτρα καὶ πῶς μαζί τῆς θάχανε τὸ πᾶν. Πῆγε νὰ βρῇ τὸν Ἐνομπάρντο καὶ τὸν ἐκλιπάρησε νὰ τὸν βοηθήσῃ νὰ τὴν μεταπείσουν. Ἦταν ἀξιολύπητος, στ' ἀλήθεια.

Ὁ Ἐνομπάρντο πού ὑπελόγιζε στὴ βοήθεια τῆς Αἴγυπτου εἶπε στὸν Ἀντώνιο νὰ στείλῃ στὴν Κλεοπάτρα ἕναν διπλωμάτη γερούσιαστή τὸν Κανίντιο Κράσσο.

Ὅμως, ὄχι μονάχα στάθηκε ἀνίκανος νὰ μεταπείσῃ τὴ βασίλισσα ὁ Κράσσος, ἀλλὰ ὅταν βγήκε ἀπὸ τὸ καράβι εἶπε στοὺς ἄλλους γερούσιαστὲς πῶς ἢ Κλεοπάτρα εἶχε δίκιο ! Ἡ σατανικὴ βασίλισσα κέρδισε, ποιὸς ξέρει μετὰ ποῖον τρόπο τὴ συμπάθειά του. Μετὰ τὴν ὁμορφιά τῆς ἢ μετὰ τὸ χρυσάφι;

— Θᾶταν ἀδικο νὰ διώχναμε τὴν Κλεοπάτρα, τοὺς εἶπε. Εἶναι δικό τῆς, τάχα, τὸ λάθος, ἢ δικό μας ἐπειδὴ στὴν Αἴγυπτο ὑπάρχει βασίλισσα καὶ ὄχι βασιλιάς; Εἶναι προσβλητικὸ γιὰ κείνη νὰ μὴν παρευρεθῇ στὴ συνεδρίασι τῆς γερούσιας. Ἀλλὰ εἶναι καὶ πολὺ ἐπιζήμια ἢ φυγὴ τῆς γιὰ μᾶς. Στὰ περισσότερα καράβια οἱ νυῦτες εἶναι Αἴγύπτιοι. Ἀλ-

λά, μόνο αὐτό; Τί θὰ γινόμαστε χωρὶς τὸ σιτάρι καὶ τὸ χρυσάφι τῆς Αἴγυπτου;

Καὶ ἡ γερούσια μεταπείσθηκε. Μιὰ ἐπιτροπὴ ἀπὸ γερούσιαστὲς πῆγε στὸ καράβι τῆς καὶ τῆς ζήτησε συγγνώμη. Γιὰ μιὰ ἀκόμα φορά ἢ Πτολεμαῖα βασίλισσα κατάφερε νὰ νικήσῃ. Κι' ὄχι μόνο ἕναν ἄνδρα ὅπως νικοῦσε ἄλλες φορές ἀλλὰ τετρακόσιους!

Τὸ γεγονὸς τῆς συμφιλίωσέως τῆς μετὰ τὴν γερούσια γιορτάστηκε μετὰ τὴν μεγαλοπρέπεια πού ἄφησε κατάπληκτους τοὺς λιτοὺς γερούσιαστὲς τῆς Ρώμης. Ὁ Ἀντώνιος προσκάλεσε στὴν Ἐφεσο τοὺς καλύτερους μίμους, ἠθοποιούς καὶ χορευτὲς. Ἐνα πανηγύρι χαρᾶς καὶ γλεντιοῦ ξέσπασε στὴν πόλι αὐτῆ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ κράτησε γιὰ πολλὰς μέρες.

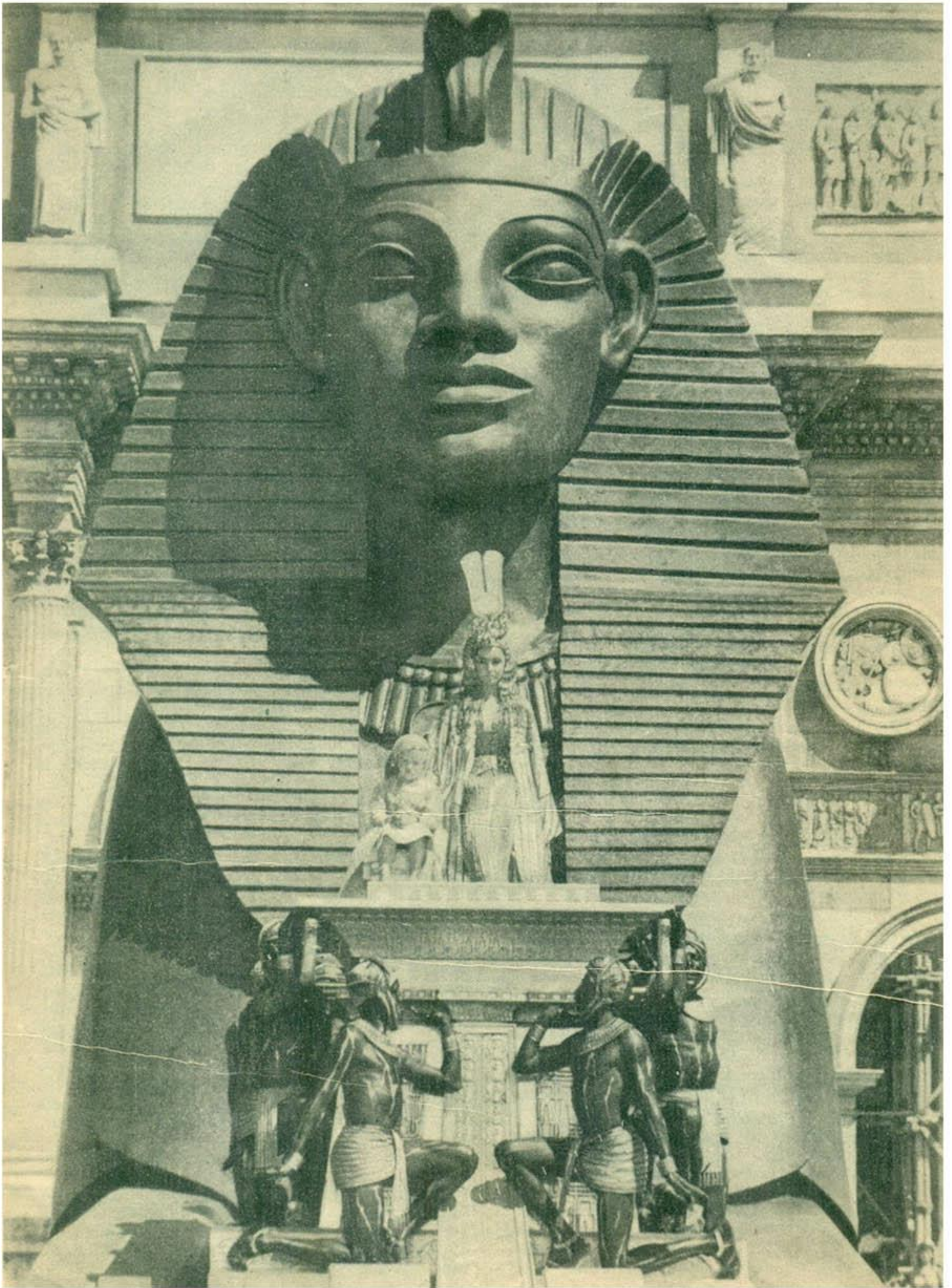
Ὁ Ὀκτάβιος παρακολουθοῦσε μετὰ ἀγρυπνο μάτι τίς κινήσεις τοῦ Ἀντωνίου. Ἦξερε πῶς ἐτοιμαζόταν νὰ τὸν χτυπήσῃ. Μὰ δέν μποροῦσε νὰ πείσῃ γι' αὐτὸ τὸ λαὸ του, ἀλλὰ οὔτε καὶ τὴν γερούσια γιὰτί ὁ Ἀντώνιος, εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ συγκεντρώνῃ παντοῦ τὸ στρατό του μιὰ καὶ βρισκόταν σὲ συνεχῆ πόλεμο μετὰ τοὺς Πάρθες. Γι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγο τὰ βήματά του ἦταν μετρημένα.

Ἡ γερούσια ἔστειλε στὴν Ἐφεσο τὸν γερούσιαστή Γκεμίνιο γιὰ νὰ ζητήσῃ ἐξηγήσεις ἀπὸ τὸν Ἀντώνιο. Μὰ ὁ γερούσιαστής δέν μπόρεσε νὰ φθάσῃ ποτὲ στὴν Ἐφεσο, ἀπὸ τὰ τόσα ἐμπόδια πού βρῆκε στὸ δρόμο του. Οἱ κατάσκοποι τῆς Κλεοπάτρας ἔκαναν πολὺ καλὰ τὴ δουλειά τους.

Ὁ Ὀκτάβιος, ὁμως, δέν ἠσύχαζε. Ἦθελε νὰ βρῇ μιὰ φανερὴ ἀπόδειξι τῆς προδοσίας τοῦ Ἀντωνίου. Καὶ δέν ἄγῃσε νὰ τὴ βρῇ. Τὸν βοήθησε ἡ τύχη. Καὶ νὰ πῶς ἔγινε. Δυὸ ἀπὸ τοὺς στρατηγούς τοῦ Ἀντωνίου κατάφεραν νὰ φύγουν ἀπὸ τὴν Ἐφεσο καὶ νὰ φθάσουν στὴ Ρώμη. Μαζί τους ἔφεραν καὶ τὴ διαθήκη τοῦ Ἀντωνίου πού τὴν εἶχε καταθέσει σ' ἕνα ναό. Τὴ διάβασε σὲ μιὰ ἔκτακτη συνέλευσι τῆς γερούσιας.

Στὴ διαθήκη του, ὁ Ἀντώνιος, ἔγραφε ἀπερίφραστα πῶς δέν ἐνδιώθε πιά δεμένος μετὰ τὴ Ρώμη, ἀλλὰ μετὰ τὴν Ἀλεξάνδρεια. Τόνιζε τὸν ἐρωτὰ του γιὰ τὴ βασίλισσα τῆς Αἴγυπτου καὶ παραδεχόταν πῶς τὰ τρία μικρότερα παιδιά τῆς Κλεοπάτρας ἦταν δικά του. Βεβαίωνε πῶς ὁ Καισαρίων ἦταν γιὸς τοῦ Καισαρα. Ἄφινε στοὺς γιουὺς του τοὺς ἀμύθητους προσωπικοὺς θησαυρούς του, τοὺς καθιστοῦσε κληρονόμους τῶν ἐδαφῶν πού κατεῖχε ὁ ἴδιος καί, στὸ τέλος — πράγμα πού ἐξερέθισε περισσότερο ἀπ' ὅλα τοὺς γερούσιαστὲς — παρακαλοῦσε, ἂν πέθαινε στὴ Ρώμη νὰ πηγαινάν τὸ πτώμα του στὴν Ἀλεξάνδρεια γιὰ νὰ ταφῇ ἀπὸ τὴν ἴδια τὴ βασίλισσα τῆς Αἴγυπτου.

— Αὐτὸς εἶναι ὁ Ἀντώνιος! φώναξε ὁ Ὀκτάβιος στοὺς κατάπληκτους καὶ ἐξωργισμένους γερούσιαστὲς. Ὁ ἄνθρωπος πού περιφρονεῖ τὴν πόλι πού τὸν γέννησε! Ὁ ἄνθρωπος πού κατάντησε παιχιδάκι στὰ χέρια μιᾶς ὑπουλῆς γυναίκας, ἢ ὁποῖα τὸν χρησιμοποιοεῖ ὡς ὄργανό τῆς γιὰ νὰ ὑποδουλώσῃ τὴ Ρώ-

μαϊκή αυτοκρατορία! 'Ο 'Αντώνιος δέν είναι πιά Ρωμαίος, είναι Αιγύπτιος! Τό παραδέχεται χωρίς ντροπή και ό ίδιος μιά και επίθυμεί νά τόν θάψουν στην 'Αλεξάνδρεια. "Αν, λοιπόν, συγκεντρώνη τά στρατεύματά του, για ποιό σκοπό τό κάνει; Για νά χτυπήση τούς Πάρθες, πού θρίσκονται τόσο μακρυά του ή έμάς πού θρίσκόμαστε κοντά του; Ποιά άλλη απόδειξι χρειάζοσαστε για την προδοσία του 'Αντωνίου και για τίς προθέσεις του;

Τό περιεχόμενο τής διαθήκης διαδόθηκε σαν άστραπή σέ όλόκληρη την 'Ιταλία και ξεσήκωσε τό λαό φανερά πιά έναντίον του προδότη 'Αντωνίου. 'Η πατρίδα κινδύνευε! Πρόφεραν τό όνομα τής Κλεοπάτρας σαν κάτι τό πολύ μισητό και συχαμερό. Κι' ήταν τόσο μεγάλος ό κίνδυνος πού, όμόφωνα ή γερούσια κήρυξε τόν πόλεμο...

Δέν κήρυξε, όμως, τόν πόλεμο έναντίον του 'Αντωνίου αλλά έναντίον τής Κλεοπάτρας. 'Ήταν μιά έξυπνη πράξι του 'Οκτάβιου. 'Ο 'Αντώνιος δέν αναφερόταν καθόλου, λές και δέν υπήρχε. Μ' αυτό τόν τρόπο είχε την έλπίδα, ό 'Οκτάβιος πώς θά ξεσήκωνε και τούς ίδιους τούς στρατιώτες του έναντίον του. Γιατί, ποιός Ρωμαίος στρατιώτης θά δεχόταν νά πολεμήση έναντίον τής Ρώμης για νά υπερασπίση τά συμφέροντα μιάς Αιγύπτιας βασίλισσας;

Κήρυξε τόν πόλεμο στην Κλεοπάτρα μά δέν θιάστηκε νά προετοιμασθή. Δέν τόν συνέφερε ν' άρχιση πρώτος τή σύγκρουσι. Δέν τόν συνέφερε ν' άρχιση άμέσως τή μάχη. Περίμενε τή ναυπήγησι ενός καινούργιου στόλου πού είχε άρχισι ό 'Αγρίππας. Τά καινούργια καράβια κατασκευάζονταν μικρότερα από τά Αιγυπτιακά. "Ετσι θά μπορούσαν νά είναι πιό εύκίνητα και νά έχουν την πρωτοβουλία τής κρούσεως.

* * *

Οί προετοιμασίες τελείωσαν και από τά δυό στρατόπεδα. 'Ο 'Αντώνιος είχε στη διάθεσί του εκατόν δέκα χιλιάδες στρατιώτες και πεντακόσια πλοία και ό 'Οκτάβιος εκατό χιλιάδες στρατιώτες και τετρακόσια πλοία. 'Η δύναμις, στους αριθμούς, ήταν μέ τό μέρος του 'Αντωνίου. 'Ωστόσο, στην ουσία, ό 'Οκτάβιος υπερτερούσε. Τό στρατό του τόν αποτελούσαν Ρωμαίοι ένώ του 'Αντωνίου και διάφορες άλλες φυλές. "Επειτα, μ' όλο πού τά πλοία του 'Αντωνίου ήταν περισσότερα, ήταν δυσκίνητα και έξωπλισμένα μέ ναύτες πού έμπαιναν για πρώτη φορά στη θάλασσα, άν όχι όλοι, πάντως οί περισσότεροι.

Τό δύσκολο σημείο για τόν 'Οκτάβιο ήταν τό πώς θά μπορούσε νά μεταφέρη τό στρατό του στην 'Ελλάδα, γιατί εκεί θά ήταν τό πεδίο τής συγκρούσεως. "Αν επιχειρούσε νά περάση μέ τά πλοία, τό ναυτικό του 'Αντωνίου θά του προξενούσε μεγάλες καταστροφές. Νά μεταφέρη, τόνον στρατό από την ξηρά; Θά τόν κούραζε άφάνταστα.

Κι' όμως, ό 'Οκτάβιος άποδείχτηκε και σ' αυτό τό σημείο στρατηγικό μυαλό. "Ε-

στειλε μερικά πλοία μέ τόν 'Αγρίππα στη Μεσόγειο, κοντά στην Αίγυπτο ώστε ν' άπασχολούν όλο τό ναυτικό του 'Αντωνίου. Κι' εκείνος, πίσω, μέ τά υπόλοιπα πλοία, πέρασε τίς δυνάμεις του άστραπιαία στην 'Ελλάδα!

"Όταν τό έμαθε ό 'Αντώνιος δέν πίστευε πώς έγινε κάτι τέτοιο κι' έμεινε κατάπληκτος. Κάτι τέτοιο, όπως όμολόγησε μέ ειλικρίνεια, δέν θά τό κατώρθωνε ούτε και ό ίδιος. "Ετσι, τό πρώτο βήμα τής έπιτυχίας τό είχε ό 'Οκτάβιος.

'Η καταδοφή

Ο ΣΤΡΑΤΟΣ του 'Οκτάβιου παίρνει θέσεις γύρω στους λόφους πού θρίσκονται στίς άκτές του 'Αμβρακικού κόλπου. 'Ο 'Αντώνιος θρίσκόταν στην Πάτρα όταν έμαθε την είδησι τής αποβάσεως του στρατού του αντίπαλου του. Είχε έρθει στην 'Αθήνα μαζί μέ την Κλεοπάτρα. Οί 'Αθηναίοι αποθέωσαν τό έρωτευμένο ζευγάρι. "Ίσως γιατί ό 'Αντώνιος ήταν 'Αθηναίος πολίτης, ίσως γιατί ή καταγωγή τής Κλεοπάτρας ήταν 'Ελληνική. Στο ύψος τής θριαμβευτικής άψίδος, στην πύλη τής πόλεως, ήταν γραμμένο τό έξής :

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ
ΚΟΡΗ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ
ΕΝΣΑΡΚΩΣΙ ΤΗΣ ΙΣΙΔΟΣ
ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΤΗΣ ΑΙΓΥΠΤΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΚΥΠΡΟΥ
Η ΑΘΗΝΑ ΣΕ ΧΑΙΡΕΤΑ.

"Ετσι, ή Κλεοπάτρα, πήρε την έκδίκησι της έπειδή οί 'Αθηναίοι είχαν υποδεχθή, έπίσης, μέ μεγαλοπρέπεια τή γυναίκα του 'Αντωνίου, την 'Οκταβία, όταν ήρθε μέ σκοπό νά συμφιλιωθή μέ τόν άνδρα της.

'Ο 'Αντώνιος παρέταξε τό στρατό του. Μά, ούτε ό ένας ούτε ό άλλος αποφάσιζε νά δώση πρώτος τό χτύπημα. 'Ο 'Αντώνιος καταλάβαινε, ίσως, πώς ήταν φταίχτης άπέναντι τής Ρώμης και ήθελε νά έχη ένα πρόσχημα, πώς την αρχή του έμφυλίου πολέμου την έκανε ό αντίπαλός του. 'Ο 'Οκτάβιος, πάλι, μετρημένος καθώς ήταν, δέν θιαζόταν νά χτυπήση. "Ηξερε πώς κάθε έπιπόλαιη ενεργεία του δέν θά στοίχιζε άπλως μιά ήττα σ' αυτόν και τό στρατό του. 'Η νίκη του 'Αντωνίου θά σήμαινε καταστροφή και όλεθρο για τή Ρωμαϊκή αυτοκρατορία, πού μέ τόσο αίμα και μέ τόσες θυσίες την έστησαν τόσοι και τόσοι αυτοκράτορες. 'Η Ρώμη θά πέθαινε και στη θέση της θ' ανασταίνόταν ή 'Αλεξάνδρεια. 'Εχθρός του δέν ήταν ό 'Αντώνιος, αλλά ή Κλεοπάτρα.

'Ήταν βέβαιος πώς ό χρόνος θά έργαζόταν για κείνον. 'Εκείνο πού περίμενε ήταν νά σπάση τό ήθικό του στρατού του 'Αντωνίου. Και δέν έπese έξω, ό 'Οκτάβιος. Οί λιποταξίες τών στρατιωτών του 'Αντωνίου δέν άργη-

σαν. Μά, εκτός από τις μεμονωμένες λιποταξίες άρχισαν και οι προδοσίες. Άρκετοί βασιλιάδες, σύμμαχοι του Άντωνίου, με το φόβο πως αν χανόταν ή μάχη θα έχαναν και το κεφάλι τους αποφάσισαν να παραδοθούν στον Όκτάβιο.

Το χτύπημα ήταν μεγάλο για τον Άντωνιο. Κάθε μέρα που περνούσε έβλεπε το στρατό του να αίμορροη. Δεν ήξερε τί αποφάσεις να πάρη. Να χτυπήση; Δεν ήταν θέβαιος για τη νίκη! Αύτός, ο σκληρός πολεμιστής που δοκιμάστηκε και αναδείχτηκε πάνω στις μάχες, με το σπαθί στο χέρι, ένοιωσε για πρώτη φορά την άθεβαιότητα της νίκης πριν ακόμα μπλεχτή στη μάχη.

Οι λιποταξίες των στρατιωτών και οι προδοσίες των συμμάχων του τον έκνευρίσανε σε τέτοιο σημείο ώστε να σπάσουν τα νεύρα του. Έβλεπε παντού έχθρους, συνωμοσίες, δολοπλοκίες. Άρχισε να φοβάται πως θα τον δηλητηριάσουν κι έφθασε, μάλιστα, στο σημείο να υποπτευθής και την ίδια την Κλεοπάτρα! Φοβόταν μήπως του παίξη κανένα από τα συνηθισμένα για κείνη, παιχνίδια της. Μήπως πάει με το μέρος του Όκτάβιου. Σ' ένα γεύμα, μάλιστα, όταν ή Κλεοπάτρα έρριξε κρασί στο ποτήρι του, την κύτταξε με τέτοια ύποψια που ή Κλεοπάτρα το κατάλαβε. Πήρε το ποτήρι και το έδωσε σ' ένα σκλάβο της.

Ο σκλάβος ήπια και, λίγες στιγμές αργότερα έπεσε νεκρός! Η Κλεοπάτρα αλλά και ο Άντωνιος έμειναν με άνοιχτο στόμα. Κάποιος θέλησε να δηλητηριάση και τους δύο. Κι' αν ή Κλεοπάτρα δεν είχε την έμπνευσι να δώση πρώτα στον σκλάβο της να πιη, θάταν και οι δύο, τώρα, νεκροί.

Ο πόλεμος των νεύρων συνεχιζόταν. Και ο Όκτάβιος προχωρούσε, τώρα, με γοργότερα βήματα προς την έπιτυχία. Ο Άντωνιος δεν μπορούσε να πάρη μια δική του πρωτοβουλία. Δεν ήξερε ποιό θα ήταν σωστότερο. Να χτυπήση τον Όκτάβιο από την ξηρά ή από τη θάλασσα; Η Κλεοπάτρα τον συμβούλευε το δεύτερο.

Ζήτησε τη γνώμη από τον Ένομπάρντο, τον πιστό του φίλο.

— Η καλύτερη λύσι για σένα, του έμιλησε ξάστερα και χωρίς περιστροφές, εκείνος, είναι να στείλης τη βασίλισσα της Αιγύπτου στην πατρίδα της, όπως, σε συμβούλευσα και στην Έφεσο και τότε να είσαι θέβαιος πως ή νίκη θα είναι δική σου.

— Ωστε... με συμβουλεύεις να γίνω προδότης, Ένομπάρντο;

— Είναι ή μόνη συμβουλή που θα σε σώση, Άντωνιε. Ίσως λίγο πικρή μά αν την ακολουθήσης θα δής πως ήταν ή πιο σωστή.

Ο Άντωνιος δεν ήθελε ούτε ν' άκούση. Και ο Ένομπάρντο που τόλμησε να μιλήση με τη φωνή της ειλικρίνειας, βρέθηκε λίγες μέρες αργότερα, νεκρός. Οι άνθρωποι της Κλεοπάτρας τον είχαν δηλητηριάσει.

Ο Άντωνιος δεν μπορούσε πια να περιμένη. Έπρεπε να πάρη μια απόφασι. Κι' αυτή τη φορά ακολουθήσε τη συμβουλή της Κλεοπάτρας. Αντί να πάρη το στρατό του, να περά-

ση από τη Μακεδονία προς τη Μικρά Άσία και να δώση εκεί τη μάχη, όπως τον συμβούλευαν πολλοί στρατηγοί του, προτίμησε να ρίξη το θάρρος στα πλοία. Κι' όμως, ή συμβουλή που του έδωσαν ήταν λογική. Ο Όκτάβιος, μακριά από τη Ρώμη θα έχανε αρκετή από τη δύναμι και την αυτοπεποίθησί του. Μά ή μόνη φωνή που έφθανε ως τ' αυτιά του Άντωνίου ήταν ή φωνή της Κλεοπάτρας.

Η βασίλισσα της Αιγύπτου φόρτωσε το θησαυρό της στο καράβι της και άφησε τη στεριά, Ο Άντωνιος έγκατέλειψε το στρατό στην τύχη του και την ακολούθησε. Πήρε μαζί του είκοσι χιλιάδες στρατιώτες και αποφάσισε να χτυπήση το στόλο του Άγρίππα. Ήταν θέβαιος, αυτή τη φορά για τη νίκη.

Το στρατηγικό σχέδιο της ναυμαχίας το επέβαλε ή Κλεοπάτρα. Η μεγαλύτερη δύναμι των πλοίων θα προχωρούσε μπροστά, κάτω από τις διαταγές του Άντωνίου. Πίσω, και σε αρκετή απόστασι, θα έρχονταν εξήντα Αιγυπτιακά πλοία, κάτω από τις διαταγές της ίδιας της Κλεοπάτρας. Θα ήταν ή έφεδρεία και θάμπαινε στη μάχη αν το έκρινε σκόπιμο ο Άντωνιος, ανάλογα με την έκβασί της.

Τα πλοία άνοιξαν τα πανιά τους και βγήκαν στο άνοιχτο πέλαγος. Στη θέα τους, το ναυτικό του Όκτάβιου που βρισκόταν κάτω από τις διαταγές του έμπειρου Άγρίππα, προτίμησε τη φυγή. Ο Άντωνιος πήρε θάρρος. Είχε δικιο ή Κλεοπάτρα. Το ναυτικό θα έδινε τη λύσι. Αν κέρδιζε τη μάχη αυτή κέρδιζε τη Ρωμαϊκή αυτοκρατορία! Ο στρατός του Όκτάβιου, χωρίς πλοία, θα ήταν άχρηστος πια και σε λίγους μήνες θα διαλυόταν χωρίς μάχη!

Έδωσε διαταγή να κυνηγήσουν τα πλοία του Άγρίππα. Αυτό ζητούσε και ο στρατηγός του Όκτάβιου. Να τον ακολουθήση ο Άντωνιος. Με τη σειρά του έδωσε διαταγή να λιγοστέψη ή ταχύτητα για να πλησιάσουν τα έχθρικά πλοία.

Ο Άντωνιος, όταν είδε πως πρόφθασε τα πλοία του Όκτάβιου έδωσε δεύτερη διαταγή. Τα καράβια του πήραν το σχηματισμό της βεντάλιας, ώστε να κλείσουν στη μέση τα έχθρικά. Ο Άγρίππας όχι μονάχα δεν άνησυχησε γι' αυτό αλλά έμεινε κι' εύχαριστημένος!

Τα πλοία του Άντωνίου, με το σχέδιο κυκλώσεως άρχισαν ν' άραιώνουν και ν' απομακρύνονται το ένα από το άλλο. Κάτι τέτοιο ζητούσε και ο Άγρίππας. Ήρθε ή στιγμή που περίμενε! Έκοψε την πορεία, έκανε μεταβολή και, ξαφνιασμένος ο Άντωνιος είδε τον στόλο του Άγρίππα αντί να φεύγη να του επιτίθεται.

Έτσι, άρχισε ή ιστορική ναυμαχία στο Άκτιον. Ο περιορισμένος όγκος των πλοίων του Άγρίππα τα έκανε ταχύτερα και περισσότερο εύελικτα. Τα βαρεία και μεγάλα πλοία του Άντωνίου δεν υπορούσαν να τα παρακολουθήσουν. Έτσι, δύο και τρία καράβια του Άγρίππα, απομόνωναν ένα έχθρικό κι' έφορμούσαν επάνω του, κλείνοντάς το στη μέση,

για να αναλάβουν την εκκαθάρισή του οι στρατιώτες.

Η σύγκρουσι ήταν φοβερή. Μά σε όλες τις περιπτώσεις την πρωτοβουλία την είχε ο 'Αγρίππας. Ο 'Αντώνιος βρέθηκε από την αρχή, σε δύσκολη θέση. Η μεγάλη παράταξι των πλοίων του τον εμπόδισε ν' αμυνθῆ αποτελεσματικά στην ξαφνική επίθεσι τῶν ἐχθρῶν του. "Ενα - ένα, τὰ καράβια του γυμνώνονταν, βούλιαζαν ἢ καίγονταν. Η προσωπική του ἀνδρεία δὲν μπορούσε νὰ σώσῃ τὴν κατάστασι. Τὰ πλοία τοῦ 'Αγρίππα, μικρά κι' εὐκίνητα κυλοῦσαν σὰν φαντάσματα δεξιά κι' ἀριστερά καί χτυποῦσαν ὅπου καί ὅταν ἤθελαν.

Τὸ βλέμμα τοῦ 'Αντωνίου στράφηκε πρὸς τὰ πίσω. "Επρεπε νὰ μποῦν στὴ μάχη καί τὰ ἐξήντα καράβια τῆς Κλεοπάτρας. Μά, ἐκεῖνο ποῦ εἶδε ἔκοψε τὴν ἀνάσα του. Τὰ καράβια τῆς βασίλισσας τῆς Αἰγύπτου μὲ φουσκωμένα ὄλα τὰ πανιά τους ἐφευγαν ὀλοταχῶς!

Ο 'Αντώνιος, ποῦ εἶχε πάρει ἀπὸ καιρὸ τὸν κατήφορο δὲν μπόρεσε νὰ συγκρατηθῆ. Τὴ μάχη τὴν εἶχε χαμένη, ἀλλὰ θάπρεπε νὰ κερδίσῃ, τώρα, τὸν ἡρωϊκὸ θάνατό του. Νὰ πέσῃ πάνω στὴ μάχη γιὰ νὰ τὸν τιμήσῃ ἡ ἱστορία.

Δὲν θέλησε ἢ δὲν μπόρεσε. Μιὰ τέτοια πράξι ἤθελε ψυχικὴ ἀντοχή καί ὁ 'Αντώνιος δὲν τὴν εἶχε, ὅπως δὲν τὴν ἔχει κανένας ἐρωτευμένος. "Ανοιξε κι' αὐτὸς τὰ πανιά τοῦ καραβιοῦ του κι' ἀφήνοντας πίσω του τὰ ὑπόλοιπα, στὴν κόλασι τῆς φωτιάς, προτίμησε τὸν παράδεισο μιᾶς γυναικείας ἀγκαλιάς. Τὸν πρόσκαιρο παράδεισο. "Επρεπε, μὲ κάθε τρόπο, νὰ φθάσῃ τὴν Κλεοπάτρα, νὰ φύγῃ μαζί της.

Ο γενναῖος πολεμιστῆς τόσων μαχῶν προτίμησε τὴ φυγῆ. Κι' ὅταν ἔπεσαν τὰ σκοτάδια κι' ἔστρεψε πίσω τὸ βλέμμα του, ἀντίκρουσε δεκάδες κινούμενες φωτιές πάνω στὴ θάλασσα. "Ἦταν τὰ καράβια του...

Μέσα σ' αὐτὲς τὶς φλόγες καίγονταν οἱ ἐλπίδες του. Μέσα σ' αὐτὴ τὴν πυρκαϊά, ἡ Ρώμη ἔκαψε τὸν ἴδιο...

'Απελπισία

Ο ΑΝΤΩΝΙΟΣ δὲν ἐγκατέλειψε τὴ μάχη γιατί ἦταν δειλός. Τὴν ἐγκατέλειψε γιατί ἦταν τρελλός ἀπὸ ἀγάπη. "Επειτα, παρ' ὄλη τὴν καταστροφὴ τοῦ ναυτικοῦ του, ἤθελε νὰ ζήσῃ γιὰ νὰ πολεμήσῃ. Ἡ Αἴγυπτος καί ἡ Ἀφρική ἦταν ἀνέπαφη. Στὴ Λιβύη ὑπῆρχαν τέσσερις δικές του λεγεῶνες. Μ' αὐτὲς μπορούσε νὰ κάνῃ μιὰ καλὴ ἀρχή. Στὸ κάτω - κάτω ὁ ἀντίπαλός του δὲν τὸν νίκησε στὴ στεριά, ἀλλὰ στὴ θάλασσα. "Ε, λοιπόν, θάπαιζε τὸ τελευταῖο του ἀτοῦ στὴ στεριά.

Ο στρατὸς τοῦ 'Αντωνίου ἄφησε ἀμέσως τὶς θέσεις του καί θέλησε νὰ καταφύγῃ στὴ Μακεδονία καί ἀπὸ κεῖ στὴ Μικρὰ Ἀσία. Μά ὁ

'Οκτάβιος τὸν καταδίωξε καί τὸν διέλυσε εὐκολα. Οἱ Ρωμαϊκὲς λεγεῶνες δὲν εἶχαν σκοπὸ νὰ πολεμήσουν τὸν ἀδιαφιλονείκητο ἡγέτη τῆς Ρώμης.

Δὲν διαζόταν ὁ 'Οκτάβιος. "Ἦταν πολὺ νέος ἀκόμα. Γύρισε στὴν Ἰταλία ὅπου στὸ Μπρίντεζι ἡ γερουσία καί ὁ κόσμος τοῦ ἐπεφύλαξε ἀποθεωτικὴ ὑποδοχή. Τώρα πιά κανεὶς δὲν ἀμφέβαλε πὼς αὐτὸς ἦταν ὁ κληρονόμος τοῦ Καίσαρα. "Ὡστόσο, ἂν καί δὲν διαζόταν, ἤξερε πὼς ὅσο ζοῦσε ὁ 'Αντώνιος δὲν θάπρεπε νὰ μένῃ ἀπόλυτα ἡσυχος. "Επρεπε νὰ τὸν καταδίωξῃ καί νὰ τὸν συλλάβῃ. "Επρεπε, ἀκόμα, νὰ προσαρτήσῃ ξανά στὴ Ρωμαϊκὴ αὐτοκρατορία τὰ ἐδάφη ποῦ τῆς εἶχε ἀποσπάσει ὁ 'Αντώνιος.

"Αφησε τὴν Ἰταλία ξεκινώντας γιὰ τὴν ἐκστρατεία ποῦ θὰ ἔδινε τέλος στὸν καινούργιο ἐμφύλιο πόλεμο. Ο καινούργιος ἀφέντης τῆς Ρώμης δὲν δυσκολεύθηκε νὰ ἐπαναφέρῃ παντοῦ τὴν τάξι. Οἱ βασιλιάδες ποῦ εἶχαν συμμαχήσει μὲ τὸν 'Αντώνιο πλήρωσαν ἀκριβὰ τὴν πράξι τους αὐτῆ.

"Ενα χρόνον ἀργότερα οἱ δυνάμεις του ἐφθασαν στὴ Συρία. Ἡ Αἴγυπτος τὸν περιμένε μὲ συγκρατημένη ἀνάσα. Τὸ παιχνίδι τῆς Κλεοπάτρας εἶχε γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ χαθῆ.

"Ὁμως, ἂς παρακολουθήσουμε τὴ ζωὴ τῆς σ' αὐτὴ τὴν τόσο κρίσιμη περίοδο.

"Ὅταν ἔφθασε στὴν Αἴγυπτο, διέταξε νὰ στολιστοῦν τὰ καράβια τῆς λῆς κι' ἐρχόταν ἀπὸ νίκη. Φοβόταν πὼς ἂν εἶχε προηγηθῆ ἡ εἶδησι τῆς καταστροφῆς στὸ "Ακτιον, πῆγαινε χαμένη. Μά στάθηκε τυχερή.

Ο λαὸς τῆς τῆ δέχτηκε μ' ἐνθουσιασμό γιὰ τὴν ψεύτικη νίκη τῆς. Μά δὲν ἄργησε νὰ μάθῃ τὴν πικρὴ ἀλήθεια. "Ὡστόσο, τώρα δὲν φοβόταν πιά, ἡ Κλεοπάτρα. Κρατοῦσε τὴν κατάστασι στὰ χέρια τῆς.

"Ὁμως, ὡς πότε θὰ ἔμενε στὸ θρόνον τῆς Αἰγύπτου; Ὁ 'Οκτάβιος προχωροῦσε ἀργά, ἀλλὰ σίγουρα πρὸς τὴν Ἀνατολή. Ο τελευταῖος του σταθμὸς θὰ ἦταν ἡ Αἴγυπτος. Νὰ βασισθῆ στὶς δικές τῆς δυνάμεις γιὰ νὰ τὸν ἀντιμετωπίσῃ; "Ὁχι, ἡ Κλεοπάτρα εἶχε ἀκριβῆ ἀντίληψι τῆς πραγματικότητας. Νὰ βασισθῆ στὸν 'Αντώνιο ποῦ θρισκόταν τώρα στὴ Λιβύη νὰ ἐνωθῆ μὲ τὶς λεγεῶνες του; Δὲν τοῦ εἶχε πιά ἐμπιστοσύνη. Τὸ καλὸ ἄστρο του ἐσθῆσε.

"Αν μπορούσε νὰ παίξῃ ἀκόμα μιὰ φορὰ τὸ παιχνίδι τῆς καί νὰ κερδίσῃ τὸν 'Οκτάβιο; "Ὁχι, ἦταν δύσκολο, σχεδὸν ἀκατόρθωτο. Γιατί ὁ 'Οκτάβιος δὲν ἔμοιαζε οὔτε μὲ τὸν Καίσαρα οὔτε μὲ τὸν 'Αντώνιο. Ο μόνος δρόμος ποῦ τῆς ἔμενε ἀνοιχτός ἦταν ἡ φυγῆ. Ποῦ νὰ πάῃ, ὅμως; Ποῦ θὰ μπορούσε νὰ κρυφθῆ, σίγουρα πὼς ὁ 'Οκτάβιος δὲν θὰ ἔφθανε ὡς ἐκεῖ;

Μόνο στὶς Ἰνδίες.

"Εστειλε, ἀμέσως, δικούς τῆς ἀνθρώπους νὰ ναυπηγήσουν μυστικὰ ἀρκετὰ καράβια στὸν Ἀραβικὸ κόλπο. "Ὅταν θὰ πλησίαζε ἡ κρίσιμη στιγμή θὰ ἔπαιρνε μαζί τῆς ὄλο τὸ χρυσάφι καί θὰ ἔφευγε. Τὸ πιὸ πολύτιμο πράγμα, τώρα, δὲν ἦταν οἱ φιλοδοξίες τῆς καί ἡ

Αίγυπτος αλλά ή ζωή της και ή ζωή τών παιδιών της.

* * *

Η καλή τύχη είχε εγκαταλείψει όριστικά τόν Αντώνιο. Έφθασε άργά στη Λιβύη, μετά την είδησι της ήττας του στο Άκταϊόν. Οί πιστές άλλοτε λεγεώνες του είχαν προσχωρήσει τώρα στον Όκτάβιο κι' ήταν θαύμα τό πώς κατώρθωσε να σώση τη ζωή του όταν, άνύποπτος, θγήκε στην ξηρά.

Μπήκε ξανά στο πλοίο του και γύρισε στην Αίγυπτο. Εκεί υπήρχε ή μοναδική έλπίδα του, ή μοναδική παρηγοριά του. Η Κλεοπάτρα.

Η ζωή τους κυλούσε φαινομενικά ήρεμη κι' εύτυχισμένη. Ο ένας είχε ανάγκη από τόν άλλο. Τα γεύματα και οι γιορτές εξακολουθούσαν να δίνονται με την ίδια μεγαλοπρέπεια. Προσπαθούσαν και οι δυο να σκεπάσουν τό δράμα τους. Ο Όκτάβιος πλησίαζε.

Ο Αντώνιος δέν είχε πιά έλπίδα πώς θα μπορέση να κερδίση τη μάχη. Καί, κρυφά από την Κλεοπάτρα έγραψε στον Όκτάβιο, παρακαλώντας τον να τόν αφήση να ζήση σαν κοινός πολίτης στην Αθήνα. Αυτός ό γενναίος, ό στρατηγός πού είχε δική του τη μισητή αυτοκρατορία της Ρώμης!

Ο Όκτάβιος δέν καταδέχτηκε ούτε να του απαντήση.

Άλλά και ή Κλεοπάτρα, κρυφά από τόν Αντώνιο έστειλε πρεσβευτές στον Όκτάβιο με πολλά δώρα. Του ζητούσε να την αφήση να βασιλεύη στην Αίγυπτο — αυτή πού φιλοδοξούσε να κατακτήση όλο τόν κόσμο — με την υπόσχεσι πώς θα ήταν φίλη και σύμμαχος της Ρώμης.

Ο Όκτάβιος της απάντησε πώς έπρεπε να παραδώση τό στρατό της στο Γάλλο — πού διοικούσε τις τέσσερις λεγεώνες της Λιβύης κι' είχε φθάσει στα σύνορα της Αιγύπτου — κι' όσο για την προσωπική της τύχη θ' αποφάσιζε ό ίδιος, όταν έμπαινε στην Άλεξάνδρεια.

Η Κλεοπάτρα δέν ήθελε τίποτε περισσότερο για να καταλάβη πώς δέν υπήρχε πιά, έλπίδα. Ο ψυχρός Όκτάβιος δέν έπρόκειτο να πέση θύμα ούτε στη διπλωματία της ούτε στα δώρα της και την όμορφιά της. Ήταν ένας πιστός υπηρέτης της Ρώμης και όχι του έαυτού του. Ο δρόμος της φυγής, όπως τόν είχε προετοιμάσει μυστικά με τη ναυπήγησι τών караθιών στον Άραβικό κόλπο, ήταν ή μόνη έλπίδα σωτηρίας πού της άπόμεινε.

Όμως, ή μοίρα έχει γυρίσματα, για κάθε άνθρωπο. Είχε φανή τόσα χρόνια εύνοϊκή για τη βασίλισσα της Αιγύπτου. Ήρθε καιρός να της γυρίση τις πλάτες και να την προδώση με τό χειρότερο τρόπο. Ένας άγγελιαφόρος της έφερε μιά φοικτή και άπροσδόκητη είδησι. Τα καράβια της στον Άραβικό κόλπο είχαν πάρει φωτιά! Καιρός για να ναυπηγήση άλλα δέν υπήρχε. Ο Όκτάβιος με τό στρατό του είχε φθάσει στο Πηλούσιον, μιά πολιτεία κοντά στα σύνορα κι' έτοιμαζόταν να χτυπήση την Αίγυπτο. Μόνο ό θάνατος έμενε τώρα ή παρηγοριά της.

Να πεθάνη. Μά δέν σκόπευε να παραδοθή στον Όκτάβιο. Ήθελε να τόν πολεμήση ως την τελευταία της στιγμή. Ένα μεγάλο χτύπημα για τόν Ρωμαίο στρατηγό θα ήταν να φύγη από την Άλεξάνδρεια χωρίς να πάρη μαζί του κανένα λάφυρο.

Η πρώτη της δουλειά ήταν να διώξη τόν μεγάλο γυιό της, τόν Καισαρίωνα, μακριά από τη Ρώμη, με τη συνοδεία του παιδαγωγού του. Ύστερα έχτισε ένα ψηλό κενοτάφιο. Μετέφερε όλους τους προσωπικούς θησαυρούς της μέσα σ' αυτό αλλά και τους θησαυρούς του κράτους. Ως και από τους ναούς ακόμα δέν άφησε ούτε ένα αντικείμενο αξίας. Όταν τελείωσε τις προετοιμασίες της κλείστηκε στο κενοτάφιο μαζί με τις δυο πιστές της σκλάβες, τη Χάρμιον και την Ειράδα. Δέν θάνοιγε την ιόρτα σε κανένα. Όταν θα πλησίαζε ό Όκτάβιος θα έβαζε φωτιά και θα καιγόταν μαζί με τό θησαυρό της. Είχε, μάλιστα, άνοίξει μιά σήραγγα πού συγκοινωνούσε με τό Νείλο, ώστε τό λυωμένο χρυσάφι να κυλήση στον ποταμό και να χαθή. Τό μόνο πού θάβρισκε ό Όκτάβιος όταν θάμπαινε στο καπνισμένο κενοτάφιο θα ήταν ή στάχτη...

Και ό Αντώνιος:

Η σιωπή του Όκταβίου στην παράκλησί του να τόν αφήση να ζήση σαν άπλος πολίτης στην Αθήνα, τόν πείσωσε. Εκείνο πού δέν είχε κάνει στο Άκτιον, να πέση πολεμώντας ως την τελευταία στιγμή, θα τό έκανε τώρα. Θα χτυπούσε τόν Όκτάβιο με τις Αιγυπτιακές δυνάμεις. Έτσι, θα έγραφε τόν επίλογο της Ιστορίας του με μιά έντιμη πράξι.

Αποφάσισε να χτυπήση πρώτα τό Γάλλο. Είχε μάθει πώς έτοιμαζόταν να εισβάλη στην Αίγυπτο με δυο μόνο από τις τέσσερις λεγεώνες. Ο Αντώνιος είχε μιά έλπίδα πώς οι Ρωμαίοι στρατιώτες μόλις τόν έβλεπαν δέν θα τολμούσαν να τόν χτυπήσουν. Ήξερε, εκείνος, να τους πείση με τα κατάλληλα λόγια, να τους συγκινήση και να τους πάρη με τό μέρος του.

Έφθασε κοντά στο στρατό του Γάλλου, ανέθηκε σ' ένα ψηλό τείχος και, άκάλυπτος, άρχισε να φωνάζη:

— Γενναίοι μου Λεγεωνάριοι! Είμαι έγώ, ό στρατηγός σας Αντώνιος!

Δέν πρόλαθε να πη τίποτε άλλο. Οί σάλπιγγες, ύστερα από διαταγή του Γάλλου, άρχισαν να ήχουν όλες μαζί σκεπάζοντας τη φωνή του.

Ο Αντώνιος κατέθηκε άπογοητευμένος. Είχε, τώρα, ένα ακόμα άτου. Τα πλοία του. Θ' αποβίβαζε τα στρατεύματά του πίσω από τις δυνάμεις του Γάλλου, όπου υπήρχε ένα λιμάνι.

Τα πλοία μπήκαν τό ένα μετά τό άλλο στο λιμάνι. Ο πονηρός, όμως Γάλλος, πού είχε προβλέψει κάτι τέτοιο, είχε λάθει τα μέτρα του. Τους δυο λιμενοβραχίονες τους ένωσε με χοντρές άλυσίδες πού τις είχε λασκάρει για να μπούν τα πλοία. Ύστερα τις τέντωσε κι' έτσι τό ναυτικό του Αντωνίου έμεινε αϊχμάλωτο στο λιμάνι...

Καινούργια καταστροφή...

Τὸ τέλος...

Δ ΕΝ ΕΜΕΝΕ, τώρα, παρά μονάχα τὸ ἵππικό, πὺ εἶχε πάρει θέσεις μπροστά στὸ Πηλούσιον γιὰ ν' ἀναγκαιήσῃ τις δυνάμεις τοῦ Ὀκτάβιου.

Ὁ Ἀντώνιος κατευθύνθηκε πρὸς τὰ ἐκεῖ. Στὸ δρόμο τὸν πρόλαβε ὁ βασιλιάς τῆς Ἰουδαίας Ἡρώδης, πὺ τὰ στρατεύματά του θρίσκονταν κάτω ἀπὸ τις διαταγές τοῦ Ὀκτάβιου.

— Ἀντώνιε, τοῦ εἶπε, ἔρχομαι σάν φίλος. Σὲ συμβουλεύω νὰ ἔρθῃς μαζί μου καὶ νὰ παραδοθῆς στὸν Ὀκτάβιο.

Ὁ Ἀντώνιος χαμογέλασε πικρά.

— Ποτέ, ἀπάντησε.

— Θάταν γενναῖο ἀπὸ μέρους σου νὰ παραδοθῆς, Ἀντώνιε. Ὁ Ὀκτάβιος εἶναι Ρωμαῖος. Εἶναι ἀδελφός τῆς γυναίκας σου. Ἴσως σὲ λυπηθῆ καὶ σοῦ χαρίσῃ τὴ ζωή.

— Ὁ Ἀντώνιος δὲν ἔφθασε ἀκόμα σὲ τέτοιο σημεῖο ὡστε νὰ ζητήσῃ τὸν οἶκτο τοῦ ἐχθροῦ του, Ἡρώδη! Τὸ ἵππικό μου εἶναι ἔτοιμο νὰ ριχθῆ στὴ μάχη.

— Τὸ ἵππικό σου σὲ πρόδωσε, Ἀντώνιε. Προσχώρησε στὸν Ὀκτάβιο.

— Ἀδύνατον!

— Σὲ πρόδωσε ἡ Κλεοπάτρα, Ἀντώνιε. Ἐκείνη διέταξε νὰ παραδοθῆ. Ἐλπίζει ἀκόμα πὺς ὁ Ὀκτάβιος θὰ τῆς χαρίσῃ τὴ ζωή.

Τὸ χτύπημα πὺ δέχτηκε ὁ Ἀντώνιος ἦταν τοσομερό. Τὸν πρόδωσε ἡ Κλεοπάτρα! Ὡστε, δὲν τοῦ εἶχε μείνει τίποτε πιά, στὴ ζωή... Ἡ γυναίκα γιὰ τὴν ὁποία θυσίασε τὸ πᾶν ἔφθασε στὸ σημεῖο νὰ τὸν προδώσῃ!

Ἄφησε τὸν Ἡρώδη καὶ γύρισε στὴν Ἀλεξάνδρεια. Ἡ θλιθερὴ ἐπιστροφή μιᾶς τραγικῆς μορφῆς. Τὸ τέλος πλησίαζε...

Μπήκε στὰ ἀνάκτορα. Τὸν ὑποδέχτηκαν βουβά. Ἐκεῖνα τὰ ἀνάκτορα πὺ ἦταν γεμάτα ζωή, γεμάτα ἀπὸ τὴ μορφὴ τῆς ἀγαπημένης τοῦ Κλεοπάτρας. Ἐδῶ ἔζησε τις πιὸ δμορφες μέρες τῆς ζωῆς του, μέσα στὸν Ἐρωτα, στὰ δνεῖρα καὶ στὴ χλιδή. Καί, τώρα, τί τοῦ ἀπόμεινε πιά;

— Θέλω νὰ δῶ τὴν Κλεοπάτρα! φώναξε.

Ἡ ἡχώ τῆς φωνῆς του ἔφθασε ὡς τοὺς σκλάβους καὶ τοὺς ὑπηρέτες του, ὡς τοὺς λιγοστοὺς στρατιῶτες πὺ τοῦ ἀπόμειναν πιποί. Καί τότε, πῆρε τὴν ἀπάντησι ἀπὸ τὸν Σικελὸ Ἀπολλόδωρο, τὸν πιστὸ τῆς Κλεοπάτρας.

— Ἡ βασίλισσα τῆς Αἰγύπτου αὐτοκτόνησε, Ἀντώνιε.

Αὐτοκτόνησε; Πέθανε ἡ ἀγαπημένη του Κλεοπάτρα; Ὡστε, οὔτε ἀπὸ τὴ μορφὴ τῆς μποροῦσε νὰ κρατηθῆ, ν' ἀντλήσῃ τὴν τελευταία χαρὰ τῆς ζωῆς του; Δὲν θ' ἀντίκρυζε πιά τὰ δμορφα μάτια τῆς, δὲν θάκουγε τὴ φωνή τῆς;

Ἐνας Ἀντώνιος, χωρὶς τὴ Ρώμη, χωρὶς τις νίκες καὶ τὸ στοατό του μποροῦσε νὰ ζῆσῃ. Μὰ χωρὶς τὴν Κλεοπάτρα τοῦ ἦταν ἀδύνατο νὰ ὑποφέρῃ τὴ ζωή. Γιατί ὀλόκληρη τὴ

ζωή του, φορτωμένη μὲ δόξες καὶ δάφνες τὴν εἶχε ἀφιερῶσει στὸ θωμὸ τῆς ὀμορφιάς τῆς.

Δὲν θὰ τὴν ξανάβλεπε πιά... Ἡ Κλεοπάτρα πέθανε. Νὰ τρέξῃ καὶ ν' ἀγκαλιάσῃ γιὰ τελευταία φορὰ τὸ νεκρὸ τῆς κορμί; Ν' ἀντεκρύσῃ τὰ ψυχρὰ καὶ θολὰ τῆς μάτια μὲ τὴ σφραγίδα τοῦ θανάτου; Ὁχι, δὲν τὸ ἀντεχε. Ἦθελε νὰ κρατήσῃ ζεστὰ τὰ μάτια τῆς, ζωντανὴ τὴ μορφὴ τῆς.

Μὲ κλονισμένα βήματα ἄρχισε νὰ γυρίζῃ ἀπὸ δωμάτιο σὲ δωμάτιο. Ἦταν ὄλα νεκρὰ καὶ σιωπηλά. Ὅπως ἐκείνη. Μόνο ἡ ἡχώ τῶν βημάτων του ζυπνοῦσε τις ἀναμνήσεις του. Καὶ πόσες ἀναμνήσεις... Ἡ μιὰ πιὸ ὀμορφή καὶ πιὸ γλυκειὰ ἀπὸ τὴν ἄλλη.

Ἡ Κλεοπάτρα πέθανε... Τί τὴν ἤθελε πιά τὴ ζωή του, ὁ Ἀντώνιος, ἔστω κι' ἂν ὁ Ὀκτάβιος τοῦ ἔδινε χάρι καὶ τὸν ἄφινε νὰ ζῆσῃ ἡσυχος σὲ μιὰ γωνιὰ τῆς ἀπέραντης αὐτοκρατορίας του; Ἐπρεπε νὰ πεθάνῃ τώρα, νὰ τὸν θάψουν μαζί τῆς.

Ἐστρεψε τὸ πρόσωπό του πρὸς τὰ πίσω. Ὁ Ἐρωτας, ὁ πιστὸς τοῦ δούλου πὺ τὸν ἀκολουθοῦσε παντοῦ στεκόταν ἀμίλητος καὶ τὸν κύτταζε. Στὰ μαῦρα του μάτια καθρεφτιζόταν ἡ θλίψι. Καταλάβαινε πὺς ὁ κύριός του θρισκόταν στὸ τέλος. Στὸ χεῖλος τοῦ τάφου...

Ὁ Ἀντώνιος ἀποφάσισε νὰ μιλήσῃ.

— Ἐρωτα, εἶπε στὸ δούλο του, μὲ ὑπηρετήσεις πιστὰ ὡς τώρα καὶ σ' εὐχαριστῶ. Δὲν παράκουσες καμμιὰ μου διαταγή.

Ὁ Ἐρωτας χαμήλωσε τὸ κεφάλι.

— Θέλω νὰ μοῦ κάνῃς ἀκόμα μιὰ χάρι, Ἐρωτα. Τὴν τελευταία.

Καί πάλι ὁ δούλος κούνησε τὸ κεφάλι γιὰ νὰ τοῦ πῆ πὺς ἦταν πρόθυμος νὰ ἐκτελέσῃ τὴ διαταγή του.

Ὁ Ἀντώνιος ἔσυρε τὸ σπαθί του καὶ τοῦ ἔβαλε στὸ χέρι.

— Αὐτὴ τὴ χάρι σοῦ ζητῶ, Ἐρωτα, τοῦ εἶπε. Νὰ μὲ σκοτώσῃς.

Ὁ Ἐρωτας τὰ ἔχασε: Κούνησε τὸ κεφάλι του πολλές φορὲς σὰ νάθελε νὰ πῆ πὺς δὲν καταλαβαίνει.

— Ναί, Ἐρωτα, ἐπανέλαβε ὁ Ἀντώνιος. Θέλω νὰ μὲ σκοτώσῃς.

— Δὲν μπορῶ, κύριε, ψέλλισε ὁ Ἐρωτας. Αὐτὸ δὲν μπορῶ νὰ τὸ κάνω.

— Σὲ διατάζω, Ἐρωτα! Εἶμαι κύριός σου. Κράτησε γερὰ τὸ σπαθί καὶ χτύπησέ με μὲ δύναμι. Σοῦ τὸ ζητῶ ἐγώ, ὁ Ἀντώνιος, νὰ μὲ σκοτώσῃς.

Δάκρυαν κύλησαν ἀπὸ τὰ μάτια τοῦ δυστυχισμένου δούλου. Νὰ σκοτώσῃ τὸν κύριό του πὺ μαζί του ἔζησε τόσες χαρὲς καὶ τόσους θριάμβους; Νὰ τὸν δῆ νεκρὸ μπροστά στὰ πόδια του; Ὁχι, αὐτὸ δὲν θὰ μποροῦσε ποτὲ νὰ τὸ φανταστῆ, ἀλλὰ οὔτε καὶ νὰ τὸ ὑποφέρῃ. Τὸν Ἀντώνιο τὸν θεωροῦσε σάν θεό, τὸν πίστευε σάν ἀθάνατο.

— Ἐρωτα, μὴ διατάζῃς! Σφίξε γερὰ τὸ σπαθί καὶ χτύπησέ με! Μὴ λυπᾶσαι γιὰ μένα. Αὐτὴ εἶναι ἡ μοναδικὴ χαρὰ πὺ μοῦ ἀπόμεινε. Ὁ θάνατος.

Ὁ Ἐρωτας ἔκανε ἕνα βῆμα πίσω. Τὰ μάτια του δὲν ξεκολλοῦσαν ἀπὸ τὸν κύριό του.

“Εσφίξε γερά στη φούχτα του τη λαβή του σπαθιού, τὸ σήκωσε ψηλά κι’ ὕστερα, στρέφοντας τὴν αἰχμή πρὸς τὸ σῶμα του, κατέβασε μὲ δύναμι τὸ χέρι του. Λίγες στιγμές ἀργότερα σφάδαζε μπροστὰ στὰ πόδια τοῦ κυρίου του. Δὲν μπορούσε νὰ ζήσει χωρὶς αὐτὸν κι’ ἔδωσε πρῶτος τέλος στὴ ζωὴ του.

Ὁ Ἀντώνιος ἔσκυψε καὶ τὸν πῆρε στὴν ἀγκαλιά του.

— Γιατί, Ἔρωτα; ψιθύρισε. Γιατί τὸ ἔκανες αὐτό; Δὲν ἔπρεπε νὰ σκοτωθῆς. Ἡ ζωὴ σου ἀξίζει περισσότερο ἀπὸ τὴ δική μου. Ἐσύ κάποιον ἄλλον μπορείς νὰ υπηρετήσεις ἐνῶ ἐγὼ δὲν μπορῶ οὔτε τὸν ἑαυτό μου.

Μὰ ὁ Ἔρωτας δὲν ἀκούγε τίποτε. Εἶχε ξεψυχήσει.

Ὁ Ἀντώνιος τράθηξε τὸ σπαθί. Τώρα, ἔπρεπε νὰ σκοτωθῆ ὁ μόνος του. Φωνές ἀκούστηκαν πίσω του. Τοῦ φάνηκαν τόσο μακρινές καὶ ξένες, ἔτσι, ὅπως ἦταν μακρινὴ καὶ ξένη ἡ ζωὴ ἀπὸ τὸ σῶμα του.

Στήριξε τὴ λαβὴ τοῦ σπαθιοῦ πάνω σ’ ἓνα σκαλοπάτι μὲ τὴν αἰχμή πρὸς τὰ πάνω. Ὑστερα, χωρὶς νὰ διστάσῃ, ἔπεσε μὲ ὅλη του τὴ δύναμι...

Οἱ φωνές πλησίαζαν. Ἦταν γυναικεῖες φωνές. Τῆς Χάρμιον καὶ τῆς Εἰράδος. Τῶν δυὸ πιστῶν σκλάβων τῆς Κλεοπάτρας.

— Ἀντώνιε... Ἀντώνιε!

Ὁ Ἀντώνιος δὲν μπορούσε ν’ ἀπαντήσῃ. Βογγυῶσε ξαπλωμένος πάνω στὰ σκαλιά ἐνῶ τὸ αἷμα κυλοῦσε ἀπὸ τὸ κορμί του κι’ ἔβαφε τὸ χαλί.

Οἱ δυὸ σκλάβες δὲν ἄργησαν νὰ τὸν δοῦν.

— Ἀντώνιε!

Ἔσκυψαν πάνω του. Ὁ Ἀντώνιος ἀνοίξε τὰ μάτια του μὲ δυσκολία.

— Θέλω νὰ μὲ θάψουν μαζί της, ψέλλισε. Στὸν ἴδιο τάφο.

— Ἀντώνιε... γιατί τὸ ἔκανες αὐτό; Ἡ βασίλισσά μας μᾶς ἔστειλε νὰ σὲ πάρουμε, νὰ σὲ ὀδηγήσουμε κοντὰ της...

Μὰ... τί ἦταν αὐτὰ πού ἀκούγε;

— Δὲν πέθανε ἡ Κλεοπάτρα; Δὲν αυτοκτόνησε;

— Ὁχι, Ἀντώνιε. Ζῆ καὶ σὲ περιμένει...

— Ζῆ... Εἶναι ζωντανή! Μὲ περιμένει! Βοηθήστε με, τότε, νὰ σηκωθῶ καὶ νὰ πάω κοντὰ της... Θέλω νὰ τὴν ἰδῶ πρὶν πεθάνω...

Οἱ δυὸ σκλάβες, κλαίγοντας, τράθηξαν τὸ σπαθί ἀπὸ τὸ σῶμα του καὶ τὸν σήκωσαν στὰ χέρια τους. Βγῆκαν ἀπὸ τὸ παλάτι μὲ κατεύθυνσι πρὸς τὸ κενοτάφιο τῆς βασίλισσάς τους.

Ἦταν δραματικὴ ἡ σκηνὴ πού ἔβλεπαν οἱ Αἰγύπτιοι. Ὁ ἀγέρωχος Ἀντώνιος, πού τὸν ἔτρεμαν τόσο καὶ τόσοι ἐχθροί, εἶχε στηρίξει τὶς τελευταῖες του δυνάμεις πάνω σὲ δυὸ σκλάβες γιὰ νὰ τὸν ὀδηγήσουν κοντὰ στὴν ἀγαπημένη του. Κοντὰ στὴ γυναῖκα πού τὸν ἔφερε σ’ αὐτό τὸ κατάντημα.

Μὰ, ἡ πιὸ δραματικὴ σκηνή, πού ἀγγιζε τὸ

τελευταῖο ὄριο τῆς τραγικότητος ἦταν ἐκείνη πού ἀκολούθησε ὅταν μὲ πολὺ κόπο οἱ σκλάβες ἔφθασαν μπροστὰ στὸ κενοτάφιο. Ἡ Κλεοπάτρα τίς εἶδε ἀπὸ τὸ παράθυρο, εἶδε καὶ τὸν Ἀντώνιο καὶ γιὰ πρώτη φορὰ ἔχασε τὸ χρῶμα της.

— Πέθανε; ρώτησε μὲ βραχνὴ φωνή.

— Ζῆ ἀκόμα! τῆς ἀπάντησε ἡ Χάρμιον.

Ἡ Κλεοπάτρα δὲν τολμοῦσε νὰ θυγῆ ἀπὸ τὸ κενοτάφιο. Δὲν ἠθέλε νὰ πέσῃ ζωντανὴ στὰ χέρια τοῦ Ὀκτάβιου. Θὰ πραγματοποιοῦσε τὸ σκοπὸ της, νὰ καῖ μαζί μὲ τοὺς θησαυροὺς της. Θυμόταν τὴν ἀδελφὴ της τὴν Ἀρσινόη ὅταν περνοῦσε αἰχμάλωτη καὶ ἀλυσοδεμένη στοὺς δρόμους καὶ στὰ στάδια τῆς Ρώμης καὶ δὲν ἠθέλε νὰ ἔχῃ τὴν ἴδια τύχη. Ἦταν βέβαιη πὼς ὁ Ὀκτάβιος θὰ προσπαθοῦσε νὰ τὴν ἐκδικηθῆ μὲ τὸν χειρότερο τρόπο.

Γι’ αὐτὸ δὲν μπορούσε οὔτε καὶ τὴ βαρεῖα πόρτα τοῦ κενοτάφιου ν’ ἀνοίξῃ, γιὰ νὰ πάρῃ τὸ πληγωμένο σῶμα τοῦ Ἀντωνίου. Οἱ ἀνθρώπου τοῦ Ὀκτάβιου θὰ ὀρμοῦσαν ὀπωσδήποτε μέσα. Ἀποφάσισε, τότε, νὰ ρίξῃ ἓνα σκοινὶ κάτω. Πρῶτη ἀνέβασε τὴν Χάρμιον. Ὑστερα στὴν ἄκρῃ τοῦ σκοινιοῦ ἡ Εἰράς ἔδεσε τὸν Ἀντώνιο. Οἱ δυὸ γυναῖκες, ἡ σκλάβη καὶ ἡ βασίλισσα, ἀνέβασαν μὲ ὑπεράνθρωπη προσπάθεια τὸ καταματωμένο κορμί τοῦ Ἀντωνίου.

Κι’ ὅταν πᾶ ἐξαφανίστηκε ἀπὸ τὰ μάτια τοῦ κόσμου κι’ ἔκλεισε τὸ παράθυρο, μέσα στὸ κενοτάφιο ἀρχισε μιὰ σκηνὴ ἀπὸ τίς πιὸ δραματικὲς πού μποροῦν νὰ ὑπάρξουν. Ἡ γυναῖκα πού ὡς τώρα δὲν ἔζησε παρὰ γιὰ τίς φιλοδοξίες της, τώρα πού ἔχασε τὸ πᾶν βρῆκε τὴν ψυχὴ της. Τώρα, μπροστὰ στὸ θάνατο, κατὰλαβε τὸ πόσο ἀγαποῦσε τὸν Ἀντώνιο, κατὰλαβε τὸ μεγαλεῖο τῆς δικῆς του ἀγάπης.

Κρατοῦσαν τὴν εὐτυχία στὰ χέρια τους κι’ ἀντὶ νὰ ζήσουν σὰν κοινοὶ θνητοί, μὲ τίς φιλοδοξίες τους σκότωσαν τὴν εὐτυχία τους, σκότωσαν τὴν ἴδια τὴ ζωὴ τους. Ἡ γυναῖκα πού ὡς τώρα χρησιμοποίησε αὐτὸν τὸν ἀδύνατο ἄνδρα σὰν σκαλί γιὰ ν’ ἀνεβῆ ὅσο πιὸ ψηλά μπορεῖ, τὸν εἶδε μὲ διαφορετικὴ μάσκα. Ὁχι σὰν τὸν στρατηγὸ Ἀντώνιο, τὸν ἡγέτη μισῆς αυτοκρατορίας, ἀλλὰ σὰν τὸν ἄνδρα της, τῶν πατέρα τῶν παιδιῶν της.

Ξέσκισε τὰ ρούχα της, ξεχτένισε τὰ μαλλιά της καὶ, ἀγκαλιάζοντάς τον ἀρχισε νὰ κλαίῃ σπαρακτικά.

— Ἀντώνιε... Ἀντώνιε!...

Ὁ Ἀντώνιος ἀνοίξε τὰ μάτια του. Ἀκόμα δὲν εἶχε ξεψυχήσει. Ὁ γενναῖος στοατηγὸς πού μόνον μιὰ φορὰ ἐγκατέλειψε τὴ μάχη, γιὰ τὸ χατῆρι αὐτῆς τῆς γυναίκας, πάλευε μὲ τὸ χάρο κι’ ἀκόμα δὲν εἶχε νικηθῆ.

Τῆς χαμογέλασε.

— Μὴ λυπᾶσαι γιὰ μένα, Κλεοπάτρα. τῆς εἶπε.

— Ἀντώνιε... θὰ πεθάνω μαζί σου!

— Ὁχι, Κλεοπάτρα. Πρέπει νὰ προσπαθήσῃς νὰ φύγῃς, ὅσο εἶναι καιρὸς, πρὶν μπῆ ὁ

Ὁκτάβιος στήν πόλι. Νά ζήσης γιά τά παιδιά μας.

Ἦξερε πώς αὐτή ἡ γυναίκα ἦταν ἡ καταστροφή του κι' ὅμως τήν ἀγαποῦσε ἀκόμα, τή συγχωροῦσε. Κι' ἴσως, ἀν ὑπῆρχε τρόπος νά σωθῆ καί νά ξαναγίνη νέος καί δυνατός, θ' ἀκολουθοῦσε γιά χατήρι τῆς τόν ἴδιο δρόμο.

Ξεψύχησε στήν ἀγκαλιά τῆς. Ἴσως αὐτή νάταν ἡ πιό μεγάλη εὐτυχία πού τοῦ πρόσφερε ἡ Κλεοπάτρα.

Τά δάκρυα πού ράντιζαν τὸ ἄψυχο κορμί του ἦταν εἰλικρινά. Δάκρυα μιᾶς γυναίκας πού πονάει, πού ἔχασε τὸν ἄνδρα τῆς, τὸν ἀγαπημένο τῆς.

Ἔωρες καί ὦρες τὸν κράτησε σφιχτά στήν ἀγκαλιά τῆς, τοῦ μιλοῦσε, τοῦ θύμιζε τὰ χρόνια πού πέρασαν μαζί, τίς χιλιάδες τίς σκηνές, τίς μυριάδες στιγμές τῆς ἀγάπης τους. Τοῦ μίλησε γιά τὰ παιδιά τους πού θά γίνονταν ἀργότερα βασιλιάδες, γιά τὰ ὄνειρά τους...

Καί, μέσα σ' αὐτὸν τὸν ὠκεανὸ τοῦ πόνου πού κολυμποῦσε ἔχασε τὸ κενοτάφιο, τοὺς θησαυροὺς τῆς καί τὴν ἀπόφασί τῆς νά καθί μαζί τους. Ἄνοιξε προθυμα τὴν πόρτα, ἀργότερα...

Ὁ ἴδιος ὁ Ὁκτάβιος μπήκε στὸ κενοτάφιο. Στάθηκε ψυχρὸς μπροστά στὸ καταματωμένο κορμί τοῦ ἀντιπάλου του. Δὲν ἔκλαψε ὅπως ἔκανε ὁ Καίσαρ γιά τὸν Πομπηῖο. Ἴσως γιατί ὁ Πομπηῖος δὲν ἔφθασε στὸ κατάντημα τοῦ Ἀντώνιου. Νά προδώσῃ τὴ Ρώμη καί τὴν ἱστορία τῆς γιά μιὰ γυναίκα.

— Μιὰ χάρη σοῦ ζητῶ, τοῦ εἶπε ἡ Κλεοπάτρα. Νά μ' ἀφήσης νά θάψω ἐγὼ ἡ ἴδια τὸν Ἀντώνιο.

Τῆς τὴν ἔκανε τὴ χάρη. Τὴν πρώτη καί τὴν τελευταία. Ἦταν ἐκείνη πού εἶδε γιά τελευταία φορὰ τὸ πρόσωπό του πρὶν τὸ σκεπάσῃ τὸ χῶμα. Ἐκείνη ἔγραψε τὴ λέξι «ΤΕΛΟΣ» στὴ θλιθερὴ ἱστορία του.

Μετά τὴν ταφή τοῦ Ἀντώνιου, ὁ Ὁκτάβιος διέταξε τοὺς στρατιῶτες του νά φυλακίσουν τὴν Κλεοπάτρα σ' ἓνα ἀπὸ τὰ δωμάτια τοῦ παλατιοῦ τῆς. Διέταξε, ἀκόμα, νά τὴ φρουροῦν ἀσύστηρά καί νά προσέχουν νά μὴ τὴν πλησιάσῃ κανένας ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τῆς ὥστε νά μὴν τὴ βοηθήσουν ν' αυτοκτονήσῃ. Τὴν ἤθελε ζωντανή.

Μετά τίς διαταγές αὐτές, ὁ Ρωμαῖος αὐτοκράτορας κλείστηκε γιά τρεῖς μέρες στὴ σκηνή του καί δὲν θέλησε νά δῆ κανέναν. Ὁχι, ὁ Ὁκτάβιος δὲν εἶχε εἶχε πέτρινη καρδιά. Ἐκλαψε μ' αὐτὸν τὸν σιωπηλὸ τρόπο τὸν ἐχθρὸ του, τὸν ἄντρα τῆς ἀδελφῆς του, τὸν γενναῖο στρατηγὸ πού ἐκδικήθηκε τοὺς δολοφόνους τοῦ Καίσαρα. Ὅμως, σὰν αὐτοκράτορας θέλησε νά ἐξασφαλίσῃ τὸ θρόνο του. Γι' αὐτὸ δὲν ἐδίστασε νά σκοτώσῃ τὸ γιοῦ τοῦ Καίσαρα καί τῆς Κλεοπάτρας, τὸν Καισαρίωνα, πού ὁ παιδαγωγὸς του, ἀντὶ ν' ἀπομακρυνθῆ ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο παρουσιάστηκε σ' αὐτὸν γιά νά ἔχῃ τὴν εὐνοιά του. Εὐτυχῶς γιά

τὴν Κλεοπάτρα, δὲν ἔμαθε ποτέ τὸ θάνατο τοῦ ἀγαπημένου τῆς γιοῦ, πού ὁ Ὁκτάβιος, τὸν φοβόταν περισσότερο καί ἀπὸ τὸν Ἀντώνιο, γιατί ἦταν παιδί τοῦ μεγάλου Καίσαρα.

Ὀνόμασε διοικητὴ τῆς Αἴγυπτου τὸν στρατηγὸ Γάλλο καί πῆρε τὴν ἀπόφασί του νά μὴ καθυστερήσῃ περισσότερο στὴν καινούργια αὐτὴ Ρωμαϊκὴ ἐπαρχία. Θά ἔφευγε γιά τὴ Ρώμη ὄχι μόνο μὲ ἀθικτὸ τὸν θησαυρὸ τῶν Αἰγυπτίων, ἀλλὰ καί μ' ἓνα ἀκριβὸ λάφυρο. Τὴν Πτολεμαῖα βασίλισσα. Τὴ γυναίκα πού ἀναστάτωσε μιὰ ὀλόκληρη αὐτοκρατορία δεκαπέντε χρόνια περίπου. Αὐτὴ θά ἦταν ἡ μεγαλύτερη νίκη του. Νά παρουσιάσῃ ζωντανὴ τὴν Κλεοπάτρα στοὺς Ρωμαίους πού τὴ μισοῦσαν κι' ὕστερα νά τὴν σκοτώσῃ.

Γι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸ λόγο εἶχε δώσει αὐστηρὲς διαταγές στοὺς φύλακὲς τῆς νά προσέχουν.

* * *

Καί ἡ Κλεοπάτρα;

Φυλακισμένη τὸ δωμάτιό τῆς, ἤξερε τί τὴν περιμένει. Δὲν φοβόταν τίποτε περισσότερο ἀπὸ τὴν διαπόμεψί τῆς στοὺς δρόμους τῆς Ρώμης κι' ἤθελε νά πεθάνῃ. Νά ταφῆ στὰ χῶματα τῆς πατρίδας τῆς, στοὺς τάφους τῶν Πτολεμαίων, ἐκεῖ πού εἶχε ταφῆ καί ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος. Ἦταν Ἑλληνίδα κι' ἔπρεπε νά λυώσῃ τὸ κορμί τῆς σ' Ἑλληνικὸ χῶμα. Δὲν ἔπρεπε νά ταπεινωθῆ ὅπως ἡ ἀδελφὴ τῆς ἡ Ἀρσινόη. Ἦταν περήφανη.

Ὁ Ὁκτάβιος τὴν ἐπισκέφθηκε μιὰ φορὰ, στὴ φυλακή τῆς. Τῆς φέρθηκε εὐγενικά. Μὰ τὴν πρόθεσί του τὴ διάβασε στὰ μάτια του. Πίσω ἀπὸ τὴν εὐγένειά του ὑπῆρχε σταθερὴ ἡ ἀπόφασί του νά τὴν σκοτώσῃ στὴ Ρώμη.

Ἐπρεπε νά πεθάνῃ στὴν Αἴγυπτο ἀλλὰ, μὲ ποιὸν τρόπο; Δὲν ἔπρεπε νά τὴ χωρίσουν ἀπὸ τὸν Ἀντώνιο...

Ὁ τρόπος δὲν ἄργησε νά βρεθῆ. Ἐνα πρωὶ — τὸ τελευταῖο πρωῖνὸ πού θά περνοῦσε στὴν Ἀλεξάνδρεια — ὁ Ρωμαῖος φύλακὸς τῆς ἄνοιξε τὴν πόρτα καί τῆς ἔδωσε ἓνα καλάθκι μὲ φρέσκα σῦκα. Τοῦ τὸ ἄφησε ἓνας χωρικὸς πού ἀγαποῦσε ἀκόμα τὴ βασίλισσά του.

Ἡ Κλεοπάτρα κάθησε στὸ κρεβάτι κι' ἔθγαλε δυὸ σῦκα ἀπὸ τὸ καλάθκι. Ξανάβαλε τὸ χέρι τῆς μέσα καί, ξαφνικά, ἐνοιωσε κάτι κρῦο ν' ἀκουμπᾷ στὴν παλάμη τῆς κι' ἓνα μικρὸ πόνο. Καθὼς ἔσκυψε, εἶδε τὸ κεφάλι ἑνὸς μικροῦ φιδιοῦ νά ταλαντεύεται, προσπαθώντας νά ἐλευθερώσῃ τὸ φυλακισμένο κορμί του κάτω ἀπὸ τὰ σῦκα. Ἦταν μιὰ «ἀσπίδα» ἓνα μικρὸ ἀλλὰ δηλητηριῶδες φίδι.

Ἡ Κλεοπάτρα ἀναστέναξε θαθειά. Ἡ εὐχή τῆς πραγματοποιήθηκε. Κάποιος πιστὸς φίλος τῆς τῆς ἔστειλε ἐπίτηδες τὰ σῦκα μὲ τὸ

φίδι για να τη σκοτώσει. Για να μην ταπεινωθῆ μπροστά στον ὄχλο τῶν Ρωμαίων.

Ξάπλωσε στο κρεβάτι καὶ φώναξε με ὄση δύναμι τῆς εἶχε ἀπομείνη :

— Δὲν θὰ μὲ ταπεινώσει κανεὶς στο θρίαμβό του!

Τὰ μέλη τῆς ἀρχισαν νὰ παγώνουν. Λίγες στιγμὲς ἀργότερα πάγωσε καὶ ἡ καρδιά τῆς.

Ὅταν μπήκε στο δωμάτιό τῆς ὁ Ὀκτάβιος, βρῆκε τίς δύο πιστὲς σκλάβες τῆς, τὴν Χάρμιον καὶ τὴν Εἰράδα, νὰ κλαῖνε τὴ νεκρὴ βασίλισσά τους. Ἐμεινε γιὰ μερικὲς στιγμὲς ἀκίνητος, παρακολουθώντας τὴ θλιθερὴ σκηνή. Ἡ Κλεοπάτρα κατῶρθωσε νὰ τὸν νικήσῃ τὴν τελευταία στιγμὴ. Τοῦ στέρησε τὸ ἀκρι-

βώτερο λάφυρο τῆς νίκης του.

Προχώρησε δύο βήματα καὶ ἄγγιξε τὸν ὄμο τῆς Χάρμιον. Ἡ σκλάβα γύρισε καὶ τὸν κύτταξε.

— Ἦταν σωστὸ αὐτὸ ποὺ ἔκανε ἡ κυρία σου; τῆς εἶπε.

— Ναι, ἀπάντησε χωρὶς δισταγμὸ ἡ Χάρμιον. Ἡ κυρία μου ἦταν βασίλισσα κι' ἔπρεπε νὰ πεθάνῃ σὰν βασίλισσα.

Ὁ Ὀκτάβιος βγῆκε μὲ σκυμμένο κεφάλι ἀπὸ τὸ νεκρικὸ δωμάτιο. Τὰ βήματά του δὲν ἀργησαν νὰ σθῆσουν. Ἐκείνη τὴ στιγμὴ γύρισε καὶ ἡ τελευταία σελίδα τῆς ἱστορίας ἀπὸ τὸ βιβλίο μιᾶς μεγάλης Ἑλληνίδας βασίλισσας, τῆς Κλεοπάτρας.

Ἀπόδοσι : ΠΑΝ. ΣΤΡΑΤΙΚΗ

Ἐπιμέλεια : Ι. ΦΛΕΣΣΑ

Γραφεία : Ὁδὸς ΠΡΑΣΙΤΕΛΟΥΣ ἀριθ. 1 — 5ος ὄροφος — Τηλέφωνον 235.271

Ἐκδότης : Θ. ΑΝΔΡΕΟΠΟΥΛΟΣ & Σία — Καλλ. Διεύθυνσις : Κ. ΡΑΜΠΑΖΗΣ

CLEOPATRA